

ইছলামী নমাজ

প্রকাশক

নজাবত নশ্বৰ ইশ্বায়ত কাদিয়ান

ইছলামী নমাজ

(29:46) إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِط

বাস্তৱতে নমাজ প্ৰকাশ্য অশ্লীলতা আৰু অসৎ আচৰণৰ পৰা
(মানুহক) বিৰত ৰাখে। (চুৰা আনকবুত আয়াত ৪৬)

যি ব্যক্তি পাঁচ ওৰাক্ত নমাজ নপঢ়ে তেওঁ মোৰ জমাতত নাই
(কিঞ্চিত নুহ)

ইছলামী নমাজ

অনুবাদক

শ্বাহজাহান আলী মুৰাল্লিম ছিলছিল

ইছলামী নমাজ

নাম কিতাপ : ইছলামী নমাজ শিক্ষা
অনুবাদক : শ্বাহজাহান আলী (মুৰাল্লিম ছিলছিলো)
প্ৰথম প্ৰকাশ : ২০২০, (১০০০ কপি)
প্ৰকাশক : নজাৰত নশ্বৰ ও ইশ্বায়ত কাদিয়ান
মুদ্ৰণে : ফজলে উমৰ প্ৰিণ্টিং প্ৰেছ কাদিয়ান
জিলা: গুৰদাছপুৰ,১৪৩৫১৬ (পঞ্জাব)

Name Book : Islami Namaz
Translated by : Shajahan Ali (Muallim Silsila)
Fisrt Published : 2020, (1000 Copies)
Published by : Nazarat Nashor-O-Ishaat Qadian,
Printed at : Fazle Umar Printing Press
Qadian,Dist.Gurdaspur 143516
(Punjab)

ভূমিকা

নমাজ ইছলাম ধৰ্মৰ পাঁচটা স্তম্ভৰ(ভেটিৰ) এটা। সঠিক আৰু সুন্দৰ ভাৱে নফল নমাজ আদায় কৰিবলৈ হলে সৰু সৰু কিছুমান নিয়ম-নীতি আৰু মছলা-মছায়েল জনা আৱশ্যক ইয়াৰ আগত অসমীয়া ভাষাত এইবিলাক বিষয় সমূহ বিস্তাৰিত আলোচনাৰ এখন কিতাপ দীঘদিন ধৰি আৱশ্যক অনুভৱ হৈ আহিছিল। যাৰ কাৰণে অসমীয়া ভাষাত এই কিতাপখন অনুবাদ কৰি প্ৰকাশ কৰাৰ সৌভাগ্য লাভ কৰিছোঁ। অসমীয়া ভাষা-ভাষী পাঠক ভাই-ভনী সকলৰ বাবে অতিকৈ উপকাৰ হ'ব বুলি মোৰ বিশ্বাস। উক্ত কিতাপখন প্ৰকাশ কৰাত সহায় সহযোগীতা আগবঢ়োৱা সকলক আল্লাহ তায়লা উত্তম পুৰস্কাৰেৰে পুৰস্কৃত কৰক।আমিন

ইতি

মজিবৰ ৰহমান

ইনচাৰ্জ অসমীয়া ডেস্ক

প্ৰকাশকৰ কথা

ইছলামী নমাজ শিক্ষা মাননীয় শ্বাহজাহান আলী মুরাল্লিম ছিলছিল। অসমীয়ালৈ অনুবাদ কৰিছে আৰু মাননীয়া ৰেজিয়া খাতুন বি.এছছিয়ে কমপোজিং কৰিছে। মাননীয় আমান আলী চাহাব (সভাপতি বিভিন্ন কমিটি অসম) মাননীয় মজিবৰ বহমান চাহাব মূবাল্লিগ ছিলছিল। (ইনচাৰ্জ অসমীয়া ডেস্ক) মাননীয় আফজালুৰ বহমান চাহাব মুরাল্লিম ছিলছিল, মাননীয় বহিম বাদশ্বাহ চাহাব মূবাল্লিগ ছিলছিল, মাননীয় নাজিমুদ্দিন মোল্লা চাহাব মূবাল্লিগ ছিলছিল। বিভিন্ন কৰিছে। বিভিন্ন হোৱাৰ পাছত মাননীয় মজিবৰ বহমান চাহাব মূবাল্লিগ ছিলছিল। (ইনচাৰ্জ অসমীয়া ডেস্ক) চালি জাৰি চাই অত্যাৱশ্যকীয় সংশোধন কৰি কিতাপখন প্ৰস্তুত কৰি উলিয়াইছে। আল্লাহ তায়ালা এই কিতাপখন প্ৰস্তুত কৰি উলিওৱা সকলক আৰু সহায় সহযোগিতা আগবঢ়োৱা সকলক উত্তম পুৰস্কাৰেৰে পুৰস্কৃত কৰক।

নাজিৰ নশ্বৰ ইশ্বায়ত কাদিয়ান

ইছলামী নমাজ

প্রথম খণ্ড

ইছলামৰ দৃষ্টিত মানুহ সৃষ্টিৰ উদ্দেশ্য হ'ল আল্লাহৰ একমাত্র এবাদত বা উপাসনা কৰা। এই প্ৰসঙ্গত আল্লাহ তায়লা কৈছে,

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا

لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٧﴾

(51:57)

উচ্চাৰণঃ ওরা মা খালাকতুল জিন্না ওবাল ইনছা ইল্লা লিইয়াবুদুন।

অৰ্থ : আৰু মই জিন আৰু মানুহক সৃষ্টি কৰিছোঁ এই অভিপ্ৰায়েৰে যাতে তেওঁলোকে মোৰ উপাসনা কৰে। (৫১ : ৫৭)

ইবাদতৰ অৰ্থ হ'ল সম্পূৰ্ণ ভাৱে আল্লাহৰ আদেশ সমূহৰ প্ৰতি আনুগত্য হোৱা। নবী কৰিম (ছাঃ) আল্লাহ তায়লাৰ বাণীসমূহ কঢ়িয়াই আনিছে আৰু ইছলাম ধৰ্মৰ সকলো আদেশ-নিষেধ সম্পৰ্কে বিস্তাৰিত ভাৱে ব্যাখ্যা কৰি গৈছে। ইছলামত পাঁচটা মৌলিক কৰ্তব্য আছে। এজন মুছলমানে সেইবোৰ পালন কৰা আৱশ্যকীয়। এই পাঁচটা মৌলিক বিষয় বা পাঁচটা স্তম্ভ বুলি পৰিচিত।

প্রথম স্তম্ভক কলিমা বোলে, কলেমা শ্বাহাদতত ইছলামী বিশ্বাসৰ ঘোষণা অৰ্থাৎ আল্লাহ তায়লাৰ বাহিৰে আন কোনো উপাস্য নাই আৰু মই সাক্ষী দিওঁ যে হজৰত মহম্মদ (ছাঃ) আল্লাহ তায়লাৰ বান্দা (ভৃত্য) আৰু তেওঁৰ প্ৰেৰিত বহুল।

আল্লাহৰ তৌহিদ বা একত্ববাদৰ বিশ্বাসটো হ'ল ইছলামৰ বিশ্বাসৰ ভিত্তিস্থল।

দ্বিতীয় স্তম্ভ (ভেটি) হ'ল নিৰ্ধাৰিত সময়ত নমাজ আদায় কৰা।

তৃতীয় স্তম্ভ হ'ল জাকাত :- জাকাত এক প্ৰকাৰৰ যি সম্পদশালী মুছলমান সকলে বছৰত নগদ ধন-সম্পদৰ দ্বাৰা আদায় দিব লাগে আৰু সেইবোৰ পুণ্য কামত খৰচ কৰা হয়। এই বিষয়ত কোৰাণ কৰিমত উল্লেখ আছে।

ইছলামী নমাজ

চতুৰ্থ স্তম্ভ (ভেটি) হ'ল ৰোজা :- অৰ্থাৎ ৰমজান মাহত ৰোজা ৰখা।
পঞ্চম স্তম্ভ (ভেটি) হ'ল হজ :- অৰ্থাৎ এজন মুছলমানে জীৱনত কমপক্ষে এবাৰ মক্কাৰ কাবা গৃহত গৈ হজ পালন কৰিব লাগে।

সকলো ধৰ্মীয় কৰ্তব্যৰ মাজত ইছলামত সকলোতকৈ বেছি গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিছে নমাজৰ ওপৰত। প্ৰত্যেকজন মুছলমান দৈনিক ৫ (পাঁচ) ওৱাক্ত নমাজ পঢ়া ফৰজ (বাধ্যতামূলক) পাঁচ ওৱাক্ত ফৰজ নমাজৰ বাহিৰেও আৰু কেইবাপ্ৰকাৰৰ নমাজ আছে যিবিলাক নফল নমাজ। এজন মুছলমানৰ জীৱনৰ আধ্যাত্মিক দিশটোক বৰ ডাঙৰ বুলি ভাবে যেনেকৈ এজন পাৰ্থিৱ জীৱন খোজা ব্যক্তিয়ে পাৰ্থিৱ জীৱনটো ডাঙৰ বুলি ভাবে। যেনেকৈ খাদ্য আমাৰ ভাৱে অতি প্ৰয়োজনীয় ঠিক তেনেকৈ আধ্যাত্মিকতাক জীয়াই ৰাখিবলৈ দিনৰ বিভিন্ন অংশত ছালাত বা নমাজ পঢ়া অত্যাৱশ্যকীয়।

নমাজত অৱশ্যই কৰিবলগীয়া (ফৰজ)

নিৰ্ধাৰিত নীতি নিয়মৰ সৈতে নমাজ পঢ়া প্ৰত্যেকজন মুছলমানৰ বাবে ফৰজ বা বাধ্যতামূলক। শিশুৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰাপ্তবয়স্ক নাহোৱালৈকে নমাজ আগতেই অবিৰাম চেপ্টাৰ সৈতে নমাজৰ প্ৰতি প্ৰত্যয় জন্ম দিয়াৰ প্ৰয়োজন আছে। গতিকে শিশুসকলৰ বাবে যথার্থ শিক্ষা-প্ৰশিক্ষণৰ প্ৰয়োজন আছে। সেই বাবে নবী কৰিম (ছাঃ)য়ে নিৰ্দেশ দিছে যে, যেতিয়া শিশুৰ বয়স ৭ বছৰ হ'ব তেতিয়াৰ পৰা তাৰ মাক-দেউতাই শিশুক নমাজৰ প্ৰতি আকৃষ্ট

টোকা : মই অসমীয়াত আৰবী শব্দবোৰৰ উচ্চাৰণ লিখিবলৈ চেপ্টা কৰিছোঁ মাত্ৰ। সঠিক উচ্চাৰণ শিক্ষকৰ ওচৰত শিকিবলৈ অনুৰোধ কৰা হ'ল। অনুবাদক ছালাত বা নমাজ বিভিন্ন অংগ ভঙ্গীৰ সময়ত গঠিত। যেনে- থিয় হোৱাটোক কয় কিয়াম, আঁঠুৰ ওপৰত হাত থোৱাক ৰুকু বোলে, সাপ্তাঙ্গে প্ৰণিপাতক ছিজদাহ বোলে, আৰু আৰু দ্বিতীয় ৰাকাতৰ পিছত বহি আত্মহিয়াতু পঢ়া সময়ক কাদাহ বোলে। নিৰ্ধাৰিত বিভিন্ন অংগ ভঙ্গীৰ সময়ত বিভিন্ন বাক্য উচ্চাৰণ কৰিব লাগে। এইবোৰ আৰবীত ৰচিত প্ৰত্যেকজন মুছলমান এই বাক্যবিলাক কেৱল মুখস্থ কৰিলেই নহ'ব, লগতে অৰ্থসমূহ জানিব লাগিব যাতে নমাজী নমাজত তাৰ প্ৰভুৰ ওচৰত কি কৈছে সহজে বুজিব পাৰে।

ইছলামী নমাজ

কৰিব লাগিব আৰু যেতিয়া শিশুৰ বয়স ১০ বছৰ পূৰ্ণ হ'ব তেতিয়া যদি সিহঁতে বীতিমতে নমাজ নপঢ়ে তেন্তে সিহঁতৰ সৈতে কঠিন ভাৱে সতৰ্ক কৰিব লাগে। (ছুনন আবু দাউদ, কিতাবুচ্ছালাত)

যেতিয়া শিশু সকল প্ৰাপ্ত বয়সত উপনিত হৈ যায় তেতিয়া সিহঁতৰ বাবে নমাজ পঢ়া ফৰজ হৈ যায়। এই ক্ষেত্ৰত কোনো ব্যক্তিৰ অধিকাৰ নাই যে সিহঁতক নমাজ পঢ়াৰ বাবে শক্তি প্ৰয়োগ কৰে, কিয়নো শক্তি প্ৰয়োগ কৰি নমাজ পঢ়িবলৈ বাধ্য কৰাৰ কোনো অৰ্থ নাথাকে। নমাজ স্বইচ্ছায় পঢ়া উচিত। এইটো হ'ল সেই ব্যক্তি আৰু আল্লাহৰ মাজৰ বিষয়বস্তু। গতিকে শৈশৱ কালৰ পৰাই প্ৰত্যেক শিশুকেই নমাজৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰি তোলা সকলো মুছলমান পিতৃ-মাতৃৰ কৰ্তব্য। ইয়াৰ উপৰি সিহঁতৰ সন্তান সকলে যাতে নিয়মানুসৰি নমাজী হ'ব পাৰে। তাৰ বাবে সৰ্বশক্তিমান আল্লাহৰ ওচৰত দোৱা কৰা অতি প্ৰয়োজন আল্লাহ তায়লাৰ সাহায্য বিচৰা দৰকাৰ। কিয়নো এইটো বৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়।

হজৰত ইছমাইল (আঃ) গোটেই জীৱন তেখেত (আঃ)ৰ পৰিয়ালৰ লোকসকলক নমাজ পঢ়াৰ নিৰ্দেশ দিছিল। এই কথা কোৱাৰ কৰিমত উল্লেখ আছে।

এইটো লক্ষণীয় বিষয় যে যিখন ঘৰত বয়জৰ্ঠ সকলে নীতি-নিয়ম অনুসৰি নমাজ আদায় কৰে সেইখন ঘৰত ল'ৰা-ছোৱালী সকলেও ডাঙৰ সকলৰ আদৰ্শ স্বাভাৱিক ভাৱে অনুকৰণ কৰি থাকে আৰু এনেকৈয়ে সিহঁতে সময় মতে নমাজ পঢ়াৰ বাবে আকৃষ্ট হয়। গতিকে যেতিয়া শিশু ৭ বছৰ বয়সত উপনীত হয় তেতিয়া নমাজৰ সকলো ধৰণৰ পদ্ধতিৰ শিক্ষা দিয়া প্ৰয়োজন। নমাজত উপস্থিত থাকিবলৈ সিহঁতক উৎসাহিত কৰা উচিত আৰু যদি সম্ভৱ হয় পিতৃ-মাতৃৰ লগত মছজিদলৈ যোৱাৰ অভ্যাস গঢ়ি তোলাৰ প্ৰয়োজন। এইটোৱে শিশু সকলৰ মনত নমাজৰ প্ৰতি এটা আকৰ্ষণৰ সৃষ্টি কৰিব আৰু ভৱিষ্যত প্ৰজন্মৰ মাজত নমাজৰ অভ্যাসটো থাকি যাব।

ইছলামী নমাজ

সেই কাৰণেই শিশু সকলে নমাজত শিথিলতা ভাৱ দেখুৱালে অভিভাৱক বা পিতৃ-মাতৃক সিহঁতৰ ১০/১২ বছৰ বয়সৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ ওপৰত কঠোৰ ব্যৱস্থা লোৱাৰ অনুমতি প্ৰদান কৰিছে। ইয়াৰ অৰ্থ এয়া নহয় যে সিহঁতৰ ওপৰত নিষ্ঠুৰতা অৱলম্বন কৰিব বা বেয়াকৈ শাস্তি দিব পাৰিব মাত্ৰ সিহঁতক সতৰ্ক কৰিব লাগিব যেনেকৈ পিতৃ-মাতৃয়ে সিহঁতক স্কুলত অনুপস্থিত থকাৰ বাবে সতৰ্ক কৰি থাকে। গতিকে যেতিয়া সিহঁতে ১২ বছৰ বয়সত ভৰি দিয়ে তেতিয়া তেওঁলোকক সজাগ কৰি দিয়া দৰকাৰ যে পিতৃ-মাতৃয়ে নিজৰ দায়িত্ব পালন কৰিছে আৰু এতিয়াৰ পৰা বিষয়টো তেওঁ আৰু তেওঁৰ খোদা তায়লাৰ মাজত থাকিব, লগতে খোদা তায়লাৰ ওচৰত তেওঁৰেই জবাবদিহি হ'ব লাগিব। ইয়াৰ অৰ্থ আকৌ এয়া নহয় যে সিহঁতক উপদেশ দিয়া বা অনুৰোধ কৰা বা সতৰ্ক কৰা নহ'ব। কাৰণ পৰামৰ্শ দিয়া বিষয়টো প্ৰয়োজন অনুসৰি গোটেই জীৱন ব্যাপী অব্যাহত থাকিব। কঠোৰতা অৱলম্বন তেতিয়া শেষ হৈ যায় যেতিয়া ল'ৰা-ছোৱালী ১২ বছৰ বয়সত উপস্থিত হয়। যেনেকৈ আগত উল্লেখ কৰা হৈছে যে হজৰত ইছমাইল (আঃ) তেখেতৰ পৰিয়ালৰ সদস্য সকলক ভালপোৱা আৰু সজ উপদেশ দিয়াৰ পদ্ধতি অনুসৰণ কৰিছিল।

হজৰত নবী কৰিম (ছাঃ) তেখেতৰ পৰিয়ালৰ বয়স্কসকলৰ সৈতে এনেকুৱা আচৰণ কৰিছিল বৰ্ণিত আছে যে, তেখেত (ছাঃ)য়ে তেখেতৰ কন্যা হজৰত ফাতিমা (ৰাঃ) আৰু জোৱাই হজৰত আলী (ৰাঃ)ক ফজৰৰ নমাজৰ বাবে মাতিছিল।

নমাজৰ গুৰুত্ব :-

পৰিভ্ৰ কোৰাণত নিৰ্ধাৰিত নমাজক এজন প্ৰকৃত মোমিনৰ (বিশ্বাসীৰ) বাবে প্ৰয়োজনীয় বৈশিষ্ট্য বুলি কোৰাণ মজিদত উল্লেখ কৰিছে। পৰিভ্ৰ কোৰাণ কৰিমত উল্লেখ আছে।

ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى

لِّلْمُتَّقِينَ

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ

(2:3,4)

الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٤﴾

উচ্চারণ :- জালিকাল কিতাবু লা বায়বা ফিহি হুদাল্লিলমুত্তাকিন; আল্লাজিনা ইউমিনুনা বিলগায়বি ওরা ইউকিমুনাছ ছালাতা ওরা মিন্মা বাজাকনাছম ইউনফিকুন।

অর্থঃ- এইখানেই পৰম পৱিত্ৰ গ্ৰন্থ; ইয়াত কোনো সন্দেহ নাই; ই ধাৰ্মিক সকলৰ পথ-প্ৰদৰ্শক।

যিসকলে অদৃশ্যত বিশ্বাস কৰে, আৰু নমাজ প্ৰতিষ্ঠিত কৰে আৰু আমি তেওঁলোকক যি সম্পদ দিছোঁ তাৰ পৰা ব্যয় কৰে। (২ঃ ৩,৪)

নমাজ আমাক পাপৰ পৰা আঁতৰত ৰাখে আৰু ঐশী বিষয় সমূহৰ লগত বেছি বেছিকৈ সম্পৰ্ক গঢ়ি তুলে। ই লাহে লাহে আমাক পৱিত্ৰ কৰে কিন্তু সেই বুলি নমাজৰ ফলাফল এই খিনিতেই শেষ নহয়। নমাজৰ ফলাফল ইয়াতকৈ আৰু বেছি গভীৰ। ই মানুহক তাৰ সৃষ্টাৰ সান্নিধ্যত লৈ যায়। এজন নমাজী তাৰ মৰ্যাদাপূৰ্ণ গুণাৱলীৰ মাধ্যমত খোদা তায়লাৰ অনুকৰণ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰে।

অৱশেষত তেওঁ লাহে লাহে পৰ্যায়ক্ৰমে নিম্ন আৰু পাৰ্থিৱ স্তৰৰ পৰা খোদা তায়লাৰ এজন উচ্চ, মহান ও শ্ৰেষ্ঠ দাসত ৰূপান্তৰিত হ'বলৈ ধৰে। পৱিত্ৰ কোৰাণ কৰিমত নমাজৰ উপৰোক্ত বৈশিষ্টপূৰ্ণ গুণ এনেকৈ বৰ্ণনা কৰিছে।

أَتْلُ مَا أُوْحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ

الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْمَحْشَاءِ

وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ

(29:46)

يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿٤٦﴾

ইছলামী নমাজ

উচ্চাৰণ ৪- উতলু মা উহিয়া ইলাইকা মিনাল কিতাবি ওবা আকিমুছ ছালাতা, ইন্নাহ ছালাতা তানহা আনিল ফাহশ্বায়ি ওবাল মুনকাব, ওবা লাজিকবিলাহি আকবাক, ওবাল্লাহ ইয়ালামু মা তাছনাউন। ২৯ : ৪৬)

অর্থ ৪- (হে মহম্মদ) যি ধর্মগ্রন্থ তোমাৰ প্ৰতি প্ৰত্যাদেশ কৰা হৈছে তাৰে পৰা পাঠ কৰা, আৰু নমাজ প্ৰতিষ্ঠিত কৰা; বাস্তৱতে নমাজ প্ৰকাশ্য অশ্লীলতা আৰু অসৎ আচৰণৰ পৰা (মানুহক) বিৰত ৰাখে। আৰু অৱশ্যই আল্লাহৰ স্মৰণ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ; আৰু তোমালোকে যি কাৰ্য্যকে কৰা আল্লাই তাক (ভালকৈ) জানে।

প্ৰকৃতাৰ্থে নমাজ হৃদয় আৰু মনৰ পৱিত্ৰতাৰ বাবে এটা নিশ্চিত আৰু পৰীক্ষনীয় ব্যৱস্থাপনা। একমাত্ৰ নমাজৰ জৰিয়তে আমি আল্লাহ তায়লাৰ সৈতে জীৱন্ত সম্পৰ্ক গঢ়ি তুলিব পাৰি। কোৰাণ কৰিমত আল্লাহ তায়লা কৈছে,

إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا
 الصَّلَاةَ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا
 وَعَلَانِيَةً يَرِجُونَ تِجَارَةً لَّن تَبُورًا ﴿٣٥﴾
 لِيُؤَفِّيَهُمْ أَجُورَهُمْ وَيَزِيدَهُم مِّنْ
 فَضْلِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٣٦﴾

(35:30,31)

উচ্চাৰণঃ- ইন্নাল্লাজিনা ইয়াতলুনা কিতাবাল্লাহি ওবা আকামুছ ছালাতা ওবা আনফাকু মিন্মা ৰাজাকনাহুম ছিব্বাও ওবা আলানিয়াতায় ইয়াৰজুনা তিজাবাতাল লান তাবুবা; নিইউওৰাফফিয়াহুম উজুৰাহুম ওবা ইয়াজিদাহুম মিন ফাজলিহি, ইন্নাহ গাফুৰুন শ্বাকুৰ।

অর্থ ৪- যিসকলে আল্লাহৰ গ্ৰন্থ (কোৰাণ) অধ্যয়ন কৰে আৰু নমাজ প্ৰতিষ্ঠিত

ইছলামী নমাজ

কৰে। আৰু যি সম্বল আমি তেওঁলোকক দান কৰিছোঁ তাৰে পৰা (সৎকাৰ্যত) ব্যয় কৰে, গোপনে আৰু প্ৰকাশ্যে, সেইসকলে নিশ্চয় এনে বেপাৰৰ কামনা কৰে যি কেতিয়াও নিষ্ফল নহয়।

যাতে তেওঁলোকক আল্লাই পূৰ্ণমাত্ৰাই প্ৰচুৰ প্ৰতিদান দিয়ে; আৰু তেওঁলোকৰ কাৰণে নিজ কৃপাৰ অংশ বৃদ্ধি কৰে; নিশ্চয় তেওঁ পৰম মাজনািকাৰী, শ্ৰেষ্ঠগ্ৰাহী।
(৩৫ : ৩০, ৩১)

আঁহজৰত (ছাঃ)য়ে কৈছে ছালাত (নমাজ) বিশ্ববাসীৰ আধ্যাত্মিক জীৱনৰ সদৃশ। এয়া ঐশী ইবাদতৰ সৰ্বোচ্চ পদ্ধতি। নবী কৰিম (ছাঃ)য়ে কৈছে, নমাজ বিশ্ববাসীক তাৰ প্ৰভু-প্ৰতিপালকৰ লগত সাক্ষাৎ কৰায়।

এইটো অনুভৱ কৰা উচিত যে একাগ্ৰতাপূৰ্ণ নমাজ কেতিয়াও নিষ্ফল নহয়। কেতিয়াবা কেতিয়াবা খোদা তায়লাৰ লগত সুদৃঢ় ভালপোৱাৰ গভীৰ আধ্যাত্মিক অভিজ্ঞতা চকুৰ টোপালত পৰিণত হয়। কেতিয়াবা কেতিয়াবা এই ভালপোৱাৰ মৃদু সহানুভূতিয়ে হৃদয়ক পৰম সুখেৰে আৱৰি পেলায়। যথার্থ আৰু ফলপ্ৰসূ হোৱাৰ নিদৰ্শন, নহলে কেৱল আনুষ্ঠানিক মানৱৰ কাৰণে কোনো কল্যাণ কঢ়িয়াই আনিব নোৱাৰে। এইটো হ'ব কেৱল মাত্ৰ আন্তৰিকতা বিহীন আদেশ পালন মাত্ৰ। ইয়াৰ বাবে এইটো বৰকৈ প্ৰয়োজন যে প্ৰত্যেকজন নতুন নমাজীয়ে এই মহান উদ্দেশ্যক সন্মুখত ৰাখিব লাগিব আৰু সদায় তাৰ নমাজক জীৱন্ত কৰি উঠাবলৈ চেষ্টা কৰিব লাগিব।

নমাজ সকলো ধৰণৰ বিনয় আৰু আত্মসমৰ্পনৰ সংমিশ্ৰিত প্ৰতীক ৰূপৰ সমষ্টি। নমাজী সকলে শাৰী পাতি সন্মানৰ সৈতে ইমামৰ পিছত থিয় দিয়ে, সকলো নমাজীয়েই যিসকলে শাৰী পাতি ইমামৰ পিছত থিয় দিয়ে অৱশ্যই ইমামৰ আহ্বানত সকলোৱে তাৰ অঙ্গি-ভঙ্গি অনুকৰণ কৰিব লাগিব।

ইছলামী নমাজ

প্রত্যেক মুহূর্তত ইমামে আল্লাহ আকবৰ (আল্লাহ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ) বুলি উচ্চস্বৰে ক'ব, ইমাম চাহাব যেতিয়া ৰুকুৰ পৰা থিয় হ'ব তেতিয়া ছামি আল্লাহ্‌লিমান হামিদাহ ক'ব যাৰ অৰ্থ হ'ল অৱশ্যই আল্লাহ সিহঁতৰ কথা শুনে যিয়ে সেইজনৰ প্ৰশংসা কৰে। এই আহ্বানত সকলো মুক্তাদী (অনুসৰণকাৰী) সকলে কান্ধৰ সৈতে কান্ধ মিলাই থিয় হ'ব। লগতে ৰাববানা ওৱা লাকাল হামদ হামদান কাছিৰান তায়িবান মুবাৰাকান ফিহি বাক্য পাঠ কৰিব।

নিষ্ঠা আৰু বিগলিত হৃদয় হ'ল নমাজৰ অন্তঃস্তুভ। আল্লাহ তায়লা বিশ্বাসী সকলক কৈছে,

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خُشِعُونَ ﴿٢﴾

(23:2,3)

উচ্চাৰণ :- কাদ আফলাহাল মুমিনুন; আল্লাজিনা হুম ফি ছালাতিহিম খাশ্বিউন।
অৰ্থ :- মোমিনসকল সফলপ্ৰাপ্ত হৈছে যিসকলে বিনয় অৱলম্বন কৰি নমাজ সম্পন্ন কৰে। (২৩ : ২,৩)

নবী কৰিম (ছাঃ) য়ে কৈছে যেতিয়া আল্লাহ তায়লাৰ কোনো ভৃত্যই তাৰ সন্তুষ্টিৰ উদ্দেশ্যে নশতাৰে বিনয় অৱলম্বন কৰে আল্লাহ অৱশ্যই ইয়াৰ বাবে ৰাফা (সমুন্নত) কৰে ৰাফা আৰবী শব্দ। ইয়াৰ অৰ্থ হ'ল উঠোৱা। ইয়াৰ অৰ্থ হৈছে আল্লাহ তেওঁক তাৰ সন্নিধানত মৰ্যদাপূৰ্ণ স্থান প্ৰদান কৰিব। আচল নশতা বিনয় কেৱল আল্লাহ তায়লাৰ গুণাৱলীৰ ওপৰত মানসিক ভাৱে ধ্যানত নিমগ্ন হলেহে লাভ কৰিব। যেতিয়া আল্লাহৰ অসংখ্য কৰুণা কোনোবাজনৰ ওপৰত বৰ্ষিত হয় তেতিয়া সি বিনশ নহৈ থাকিব নোৱাৰে।

নমাজৰ সময়

সূৰ্য্যৰ বিভিন্ন অৱস্থানৰ ভিত্তিত পাঁচ ওৱাক্ত নমাজৰ প্ৰত্যেক ফৰজৰ বাবে একো একোটা নিৰ্দিষ্ট সময় নিৰ্ধাৰিত আছে। ফজৰৰ নমাজৰ সময়

ইছলামী নমাজ

শেষ ৰাতি পূৰ্বা আকাশত ফেছজালি দিয়াৰ (পোহৰৰ নিচিনা দেখা যোৱা) লগে লগে আৰম্ভ হৈ সূৰ্য্য উদয় হোৱাৰ আগমুহূৰ্তলৈ থাকে।

জহৰৰ নমাজ অৰ্থাৎ দুপৰীয়া সূৰ্য্য মধ্য গগন অতিক্ৰম কৰি পশ্চিম আকাশত হালি যোৱা সময় পৰ্য্যন্ত থাকে।

আছৰ নমাজৰ সময় তেতিয়া হ'ব যেতিয়া বেলি পশ্চিম আকাশত আৰু বেছিকৈ ঢালি পৰে অৰ্থাৎ এনেকুৱা এটা স্থানত উপনীত হয় যিখিনিৰ পৰা সূৰ্য্য ঢালি পৰা আৰু অস্ত যোৱাৰ সমান দূৰত্ব বা মাজৰ অৱস্থান। ইয়াক অপৰাহু বুলি কয় কিন্তু একেবাৰে ইয়াৰ শেষৰ ফালে নহয়। এই সময় সূৰ্য্য অস্তমিত হোৱাৰ অলপ সময় আগতেই শেষ হৈ যায়। যেতিয়া সূৰ্য্যৰ ৰশ্মি ক্ষীণ হৈ যায় যদিও দিনৰ একেবাৰে শেষ প্ৰান্তত আছৰৰ নমাজ পঢ়া হাবাম বা নিষিদ্ধ নহয়। কিন্তু এইটো বেছি পছন্দনীয় যে ৰশ্মিক্ষীণ বা বিৰ্বন হোৱাৰ আগতেই অৰ্থাৎ সূৰ্য্য তেতিয়াও দিশ চক্ৰবাল ৰেখাৰ পৰা বহু ওপৰত থাকোতেই আছৰৰ নমাজ পঢ়া হয়। সূৰ্য্য অস্ত হোৱাৰ লগে লগেই মাগৰিবৰ নমাজৰ সময় আৰম্ভ হয়। সন্ধিয়া শেষ হোৱাৰ আগ মুহূৰ্তলৈ এই সময় থাকে। কিন্তু এই গধূলি শব্দটোৰ ওপৰত বিভিন্ন মজহবৰ শাস্ত্ৰবিদসকলৰ মতানৈক্য আছে। ওহাবী সকল আৰু সিহঁতৰ অনুৰূপ মতালম্বী সকলে মাগৰিবৰ নমাজৰ সময় সম্পৰ্কৰ এটা কঠোৰ দৃষ্টি ভঙ্গি গ্ৰহণ কৰিছে। সিহঁতৰ মতে সূৰ্য্য অস্ত হোৱাৰ ভালেখিনি সময় পিছত এই নমাজ পঢ়িব লাগিব। ইহঁতৰ মতে সন্ধিয়া (গধূলি লগ্ন) তেতিয়া শেষ হয় যেতিয়া সূৰ্য্য অস্তৰ পিছত পশ্চিম আকাশৰ লালবৰ্ণ দূৰ হৈ কুৱলী বৰণীয়া অন্ধকাৰৰ সৃষ্টি হয়। অন্যান্য মতালম্বী সকলে বিশ্বাস কৰে যে, সূৰ্য্য অস্ত হোৱাৰ পিছত দিশ চক্ৰবাল ৰেখাত সামান্য পৰিমাণৰ পোহৰ থকালৈকে গধূলি লগ্ন (সন্ধিয়া)ৰ অন্তৰ্ভুক্ত। এই বিলাক মতালম্বীকাৰী সকলৰ মতে মাগৰিবৰ নমাজৰ বাবে যি নিৰ্ধাৰিত সময় ধৰা আছে, তাৰ দৈৰ্ঘ্য প্ৰায় ফজৰৰ

ইছলামী নমাজ

নমাজৰ বাবে যি সময় নিৰ্ধাৰিত আছে, তাৰ সমান যিটো পূৰ আকাশত ফেহুজালি দিয়াৰ পৰা আৰম্ভ হৈ সূৰ্য উদয় হোৱা পৰ্য্যন্ত থাকে।

ফিকাহ শাস্ত্ৰবিদ সকল এই বিষয়ে একমত যে, ইশ্বাৰ নমাজ গধূলি লগ্ন (সন্ধিয়া) আঁতৰি গৈ ৰাতিৰ এন্ধাৰ হৈ অহাৰ পিছৰ পৰাহে পঢ়িবলৈ আৰম্ভ কৰিব লাগে। অধিকাংশৰ মতে এই নমাজৰ সময় মাজ ৰাতিলৈকে চলি থাকে। কিন্তু আকৌ কিছুমানে ইয়াৰ সময় আৰু বঢ়াই ৰাতিৰ দুই তৃতীয়াংশলৈ থকা বুলি কয়। সেই বাবে বিতৰ্কিত ভাবে এইটো পৰামৰ্শ দিয়া হৈছে বা পছন্দনীয় বুলি কোৱা হৈছে যে, সাধাৰণতে প্ৰত্যেক নমাজেই তাৰ নিৰ্দিষ্ট ধৰি লোৱা সময় আৰম্ভ হোৱাৰ লগে লগেই নমাজ আদায় কৰা উচিত। সময় একেবাৰে শেষ হোৱা লৈকে অপেক্ষা কৰা ঠিক নহয়।

নমাজৰ নিষিদ্ধ সময়

মনত ৰাখিবলগীয়া যে, ঠিক সূৰ্য উদয়ৰ, সূৰ্য অস্ত যোৱাৰ আৰু যেতিয়া সূৰ্য মধ্য গগনৰ (মূৰৰ ওপৰত) অৱস্থান কৰিব তেতিয়া যিকোনো নমাজ পঢ়াই নিষেধ বা হাৰাম। ইয়াৰ উপৰিও আছৰৰ নমাজৰ পিছৰ পৰা সূৰ্য অস্ত যোৱালৈ কোনো নফল নাইবা অতিৰিক্ত নমাজ এই সময় খিনিত পঢ়া উচিত নহয়। অনুৰূপ ভাবে ফজৰৰ নমাজৰ পিছৰ পৰা আৰম্ভ কৰি সূৰ্য উদয় হোৱালৈ এই সময় খিনিত কোনো নমাজ পঢ়া উচিত নহয়।

নমাজৰ চৰ্তসমূহ

নমাজ আদায় কৰাৰ আগতেই পুৰণ কৰিব লগীয়া কিছুমান চৰ্ত আছে। সেই বিলাক তলত উল্লেখ কৰা ধৰণৰ :-

(১) নিয়ত বা সংকল্প কৰা :- নমাজ আৰম্ভ কৰাৰ আগ মুহূৰ্তত (মনে

ইছলামী নমাজ

মনে) নিয়ত বা সংকল্প কৰিব লাগে।

(২) যিকোনো ওয়াক্তৰ নমাজ তাৰ নিৰ্দিষ্ট ধৰি লোৱা সময়ৰ মাজত আদায় কৰা উচিত। কিন্তু এইটো মনত ৰাখিব লাগিব যে, যদি কোনোবাই অনিবাৰ্য্য কাৰণ বশতঃ যথা সময়ত নমাজ আদায় কৰিবলৈ বিফল হয় তেন্তে সেই নমাজৰ কথা মনত হলেই তেওঁ নমাজ আদায় কৰি ল'ব পাৰে নিষিদ্ধ সময়ত নমাজ পঢ়া উচিত নহয়।

ইয়াত প্ৰশ্ন উঠিব পাৰে যে, যিহেতু নমাজ, ৰোজা আদিৰ সময় সূৰ্য্যৰ পোহৰৰ দৈৰ্ঘ্যৰ লগত, পৃথিৱীৰ ঘূৰ্ণায়নৰ লগত আৰু চন্দ্ৰ, সূৰ্য্যৰ আপেক্ষিক অৱস্থানৰ লগত সম্পৰ্কিত সেই ক্ষেত্ৰত সুমেৰু, কুমেৰু অঞ্চলৰ দেশসমূহত য'ত দিন, ৰাতিৰ দৈৰ্ঘ্য, ৰাতিৰে দৈৰ্ঘ্য ২৪ ঘণ্টাৰ বেছি সেই ঠাইত কেনেকৈ নমাজ, ৰোজা আদিৰ সময় নিৰূপণ কৰিব? এইটো ইয়াত লক্ষ্যণীয় বিষয় যে, মহানবী (ছাঃ) এজন চাহাবীৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিওঁতে ব্যাখ্যা কৰিছিল যে, যিবিলাক অঞ্চলত দিন ৰাতিৰ সময় সাধাৰণ ২৪ ঘণ্টাৰ তুলনাত দীঘল সেইবোৰ অঞ্চলৰ মুছলমান সকলে স্বাভাৱিক দিনৰ দৈৰ্ঘ্য অনুযায়ী সময় ভাগ কৰি নমাজ আদায় কৰা উচিত।

(৩) এজন নমাজীয়ে দৈহিক আৰু যিমানদূৰ সম্ভৱ মানসিক আৰু আত্মিক ভাবেও পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্ন হোৱা দৰকাৰ। ইয়াত পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্ন মানে বুজোৱা হৈছে,

(ক) শৰীৰ সকলো ধৰণৰ আৱৰ্জনা-লেতেৰা আদিৰ পৰা ছাফ-চিকুন হোৱা প্ৰয়োজন।

(খ) যদি কোনোবাই প্ৰকৃতিৰ প্ৰয়োজনৰ কাম সম্পূৰ্ণ কৰে আৰু পায়খানৰ পৰা আহে তেন্তে তেওঁ যথার্থভাবে ধুই-মুচি ছাফ-চিকুন হ'ব লাগিব যাতে মল, পেচাৰ আদি ধুই নিকা হৈ যায়।

(গ) সহবাসৰ পিছত, (বীৰ্যপাত হওক বা নহওক) নাইবা যিকোনো ভাবে

ইছলামী নমাজ

বীৰ্যপাত হলে, উদাহৰণ স্বৰূপে স্বপ্নদোষ টোপনি যাওতেই বীৰ্যপাত এই বিলাক ক্ষেত্ৰত কেৱল মাত্ৰ আংশিকভাবে ধুই লোৱা নুবুজায়,পৰিপূৰ্ণ গা-ধুই পৱিত্ৰ হোৱা প্ৰয়োজন।

(ঘ) মহিলা সকলৰ মাহিলী ঋতুস্ৰাৱ, সন্তান প্ৰসৱ ইত্যাদিৰ পিছত নিৰ্ধাৰিত সময় পূৰ্ণ হোৱাৰ পিছত সিহঁত পৱিত্ৰ হৈ নমাজ আদায় কৰিব পাৰিব।

(৪) নমাজৰ স্থান আৰু নমাজৰ বাবে পাৰিলোৱা কাপোৰ (জায়নমাজ) আদি ছাফ-চিকুন হ'ব লাগিব।

(৫) নমাজৰ সময়ত শৰীৰ যথার্থভাবে আবৃত হ'ব লাগিব।

(৬) কিবলা মুখীহোৱাঃ- প্ৰত্যেক জন মুছলমানৰ মুখমণ্ডল কাবাৰ পিনে থাকিব লাগিব। কাবা হ'ল পৃথিৱীৰ প্ৰথম উপসনা গৃহ। এইটো মক্কাত অৱস্থিত। কিবলা মানে সেই গৃহৰ পিনে মুখ কৰাকে বুজায়।

বিশ্বৰ প্ৰত্যেক জন মুছলমানেই প্ৰত্যেক নমাজৰ সময়ত উক্ত কাবাৰ পিনে মুখ কৰি থিয় হ'ব লাগিব। যদি ভ্ৰমণৰ সময়ত কোনোবাই কাবা যথাযথ অৱস্থান নিৰ্ণয় কৰিব নোৱাৰে নাইবা ৰোগাক্ৰান্ত অৱস্থাত কাবামুখী হ'বলৈ অক্ষম হয় তেন্তে বাহ্যিক কিবলামুখী হোৱাৰ বাধ্যবাধকতা নাই। গতিকে ভ্ৰমণত থকা অৱস্থাত, ঘোঁৰা, গাধা, উট, ৰেল,নাও, জাহাজ, বিমান আৰোহণ কালত এজনে নমাজ পঢ়িবলৈ হলে যিফালে তেওঁ গৈ আছে সেই ফালে মুখ কৰি নমাজ আদায় কৰিব বা বাস্তৱ ক্ষেত্ৰত কোনো এটা সুবিধাজনক অৱস্থান গ্ৰহণীয় হ'ব।

ইছলামী নমাজ

অজু

অজু শব্দটো নমাজৰ প্ৰস্তুতি হিচাপে শৰীৰৰ কিছুমান অংশ বা অংগ-প্ৰত্যঙ্গ ধুই পেলোৱাৰ প্ৰতি আৰুপ কৰা হয়। এইটো পূৰ্বৰ চৰ্ত। গতিকে এয়া পূৰ্ণ নকৰি নমাজ আদায় কৰিলে নমাজ শুদ্ধ হোৱা বুলি বিবেচিত নহয়।

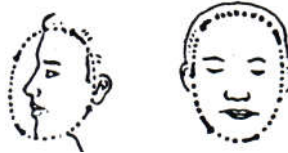
হাদীছত সুস্পষ্ট নিৰ্দেশ দিয়ে যে এজন মানুহে পানীৰে তিনিবাৰ হাত ধুব লাগে আৰু কুলি কৰি তিনিবাৰ মুখমণ্ডল ধুই পেলাব লাগে।

সোঁ হাতেৰে নাকত পানী দি উশাহেৰে ওপৰলৈ টানি নাকৰ আভ্যন্তৰ তিনিবাৰ ধুব লাগে।

ইয়াৰ পিছত সম্পূৰ্ণ মুখমণ্ডল তিনিবাৰ ধুই পেলাব লাগে।

ইয়াৰ পিছত সোঁফালৰ হাতৰ পৰা আৰম্ভ কৰি দুয়ো হাতৰ কিলাকুটি

ইছলামী নমাজ

পর্যন্ত তিনিবাৰ ধুব লাগে।

ইয়াৰ পিছত আকৌ সামান্য পানীৰে হাত দুখন তিয়াই লৈ উভয় হাতেৰে মূৰৰ ওপৰিভাগ মচিব লাগে। হাতৰ তলুৱা তলপিনে কৰি বুঢ়া আঙুলি দুটাৰে মূৰ আঙুলিলৈ সম্পূৰ্ণ মচা কৰিব লাগে। সোঁহাতৰ তজনী আঙুলিৰে সোঁ কাণ আৰু হাতৰ তজনী আঙুলিৰে কাণৰ অলপ ভিতৰলৈ মচিব লাগে। আঙুলিৰে কাণৰ বহিৰ্ভাগৰ ভাজবিলাকত ঘূৰাই ঘূৰাই মচিব লাগে আৰু কাণৰ ছিদ্রমুখত সামান্য আঙুলি প্ৰৱেশ কৰি পৰিষ্কাৰ কৰিব লাগে।

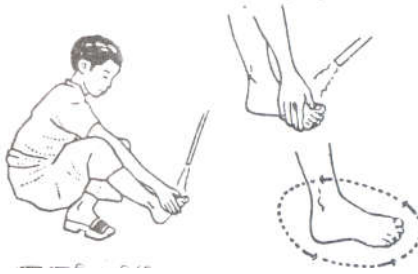
আঙুলিৰ পেটাৰে কাণৰ বাহিৰৰ ভাজবিলাকৰ ওপৰত আৰু তজনী কাণৰ বিন্ধাত সুমুৱাই পৰিষ্কাৰ কৰাৰ পিছত হাতৰ আঙুলি বিলাক একেলগ কৰি দুয়ো হাতৰ আঙুলিবোৰ একেলগ কৰি দুয়ো হাতৰ তলুৱা বাহিৰলৈ উভতাই আনি হাতৰ পিঠিৰে কাণৰ তলেদি ডিঙিৰ পৰা তললৈকে তিতা হাতেৰে মচিব লাগে।

ইছলামী নমাজ

অৱশেষত ভৰি দুখন সোঁ ফালৰ পৰা আৰম্ভ কৰি সৰু গাঁঠিলৈ তিনিবাৰ ধুই ল'ব লাগে। যদি অজু কৰাৰ সময়ত কোনো কাৰণৰ বাবে অঙ্গ-প্ৰত্যঙ্গবোৰৰ নিৰ্ধাৰিত কোনো অংশ এবাৰ ধুই লোৱা হয় তথাপি অজু সম্পূৰ্ণ হ'ব, কিন্তু সকলোতকৈ উত্তম অজু হ'ল সেয়া যি আমাৰ নবী কৰিম (ছাঃ)ৰ দ্বাৰা প্ৰতিষ্ঠিত ছন্নত।

অৰ্থাৎ অঙ্গ-প্ৰত্যঙ্গবোৰ তিনিবাৰকৈ ধুই পৰিষ্কাৰ কৰা। এনেকৈ অজু সম্পূৰ্ণ কৰিব লাগে।

অজু সম্পূৰ্ণ কৰাৰ পিছত নিম্ন লিখিত নিৰ্ধাৰিত দোৱা পাঠ কৰিব লাগে।

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ

উচ্চাৰণঃ আল্লাহুম্মাজআলনি মিনাত তাওৱাবিনা ওৱাজআলনি মিনাল মুতাতাহহিৰিণ।

ইছলামী নমাজ

অৰ্থঃ- হে আল্লাহ! মোক তওবাকাৰী সকলৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা আৰু মোক পৰিত্ৰতা অৰ্জনকাৰী সকলৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা।

তয়াম্মুম ঃ- এইটো আন এটা সাধাৰণ অৱস্থাত অজু কৰাৰ নিয়ম যেতিয়া এজন মানুহ অসুস্থ হৈ পৰে আৰু পানী ব্যৱহাৰ তাৰ বাবে নিষিদ্ধ হৈ পৰে আৰু য'ত পৰিষ্কাৰ পানী সহজলভ্য নহয়। অসুস্থতাৰ বাবে আৰু পানী নোপোৱা অৱস্থাত অজুৰ বিকল্প ব্যৱস্থা তয়াম্মুম। তলত ইয়াৰ নিয়ম পদ্ধতি বৰ্ণনা কৰা হ'ল।

যদি পৱিত্ৰ ধূলিময় সমতল ভূমি আৰু কঠিন সমতল ভূমি পোৱা যায় তেন্তে কোনো ব্যক্তি হাতৰ দ্বাৰা মুখমণ্ডল মুচি ল'ব লাগে। পিছত তেওঁ পৰ্যায়ক্রমে এটা হাতৰ হতুৱাই আন এটা হাতৰ পিঠি মুচি পেলাব লাগিব। যদি হাতত ধূলি বেছিকৈ লাগি যায় তেন্তে ফু মাৰি ধূলি কমাই লোৱাৰ অনুমতি আছে। এই পদ্ধতি এক প্ৰকাৰ প্ৰতীকি অজু মাত্ৰ বা এজনক মনত পেলাই দিয়া যে তেওঁ যেন লগে লগে যথাসম্ভৱ অজু কৰি লয়। প্ৰত্যেক জন মানুহৰ বাবে এইটো প্ৰযোজ্য যে যিমান সময়লৈ তাৰ অজু ভঙ্গ নহয় সিমান সময়লৈকে তেওঁ আকৌ অজু কৰাৰ প্ৰয়োজন নপৰে। এবাৰ অজু কৰিলে যদি সেই অজু ভঙ্গ নহয় তেন্তে এজন ব্যক্তিয়ে এবাৰতকৈ বেছি ওৱাঙে নমাজ আদায় কৰিব পাৰে। ইয়াৰ দ্বাৰা প্ৰমাণ হয় যে নমাজ পঢ়িবলৈ হলে অজু অক্ষুন্ন থকা অত্যাৱশ্যকীয়। কিন্তু প্ৰত্যেক নমাজৰ বাবে অজু কৰা আৱশ্যক নহয় যদি পূৰ্ববৰ্তী অজু অক্ষুন্ন থাকে।

অজু ভঙ্গ হোৱাৰ কাৰণসমূহ

- (ক) পেচাব, পায়খানাৰ ৰাস্তাৰে কিবা ওলালে বা বায়ু নিৰ্গত হলে।
- (খ) টোপনি গলে, তন্দাছন্ন হলে,
- (গ) ঋতুৱতী বা বীৰ্যপাত হলে। (এই প্ৰসঙ্গত পূৰ্বত আলোচনা কৰা হৈছে)
- (ঘ) বক্তপাত বা বমি কৰাৰ ক্ষেত্ৰত মতানৈক্য আছে। কিন্তু শৰীৰৰ যিকোনো

ইছলামী নমাজ

স্থান কাটি গৈ তাৰ পৰা তেজ ওলালে নাইবা দাঁত মুখ পৰিষ্কাৰ কৰাৰ সময়ত খাদ্য ওলাই বমি নাইবা বক্তপাত হলে আকৌ অজু কৰাৰ প্ৰয়োজন হ'ব। যদি কোনোবাই অজু কৰাৰ পিছত ভৰিত মোজা পিন্ধে তেন্তে ২৪ ঘণ্টাৰ ভিতৰত অজু কৰাৰ সময়ত আকৌ মোজা খুলি ভৰি ধুই ল'বৰ প্ৰয়োজন নহয়। ইয়াৰ পৰিৱৰ্তে তাৰ ভিজা হাতেৰে মোজাৰ ওপৰি ভাগ মচিব লাগে। ভ্ৰমণত থকা অৱস্থাত এই অনুমতি তিনি দিন ব্যাপি কাৰ্য্যকৰি হৈ থাকে।

বিভিন্ন ফিকাহ শাস্ত্ৰবিদ সকলৰ মাজত লক্ষণীয় মতভেদ

ছিয়া সকলৰ ফিকাহ মতে মোজা পৰিধান কৰক বা নকৰক (জোতাৰ ভিতৰত) অজু কৰা সময়ত ভৰি ধুই দিয়াৰ পৰিৱৰ্তে মুচি দিলেই যথেষ্ট যি ধৰণ আগতে আলোচনা কৰা হৈছে। ওহাবী সকলৰ দৰে কঠোৰ মতালম্বীসকলে কয় নোম বা তুলাৰে বনোৱা মোজা মুচি দিলে যথেষ্ট নহয়, সিহঁতে ভাবে যে মুচি লোৱাৰ সুবিধা লাভ কৰিবলৈ হলে মোজা চামৰাৰে তৈয়াৰী হ'ব লাগিব, যাৰ মাজত ধূলি-মাকতি সোমাব নোৱাৰে।

অন্যান্য মতালম্বী সকলে এই মতটোক বেছি বিস্তৃত আৰু কঠিন লগতে এটা দাস্ত বুলি ভাবে। প্ৰকৃতপক্ষে এইটো ইছলামৰ প্ৰকৃত শিক্ষাৰ অন্তৰ্ভুক্ত নহয়। নবী কৰিম (ছাঃ)ৰ আচল শিক্ষাৰ বিষয়ে কৈছে :-

ان الدين يسر (بخارى، كتاب الايمان باب الدين يسر)

উচ্চাৰণ :- ইনাদ্দীনা ইউছক্কন। (বুখাৰী, কিতাবুল ঈমান)

অৰ্থ :- প্ৰকৃততে এইটো সহজ ধৰ্ম।

যিসকলে আহমদী মুছলিম জমাতৰ সৈতে একমত সিহঁতে ভাবে উত্তম নীতি হ'ল সাধাৰণ জ্ঞানৰ প্ৰয়োজন। গতিকে এযোৰ মোজা যদি কাৰোবাৰ ভৰি ধূলি-মাকতিয়ে লেতেৰা হোৱাৰ পৰা বচায় তেন্তে সেই মোজা যোৰ কিহেৰে তৈয়াৰী সেয়া প্ৰশ্ন উঠিব নোৱাৰে।

ইছলামী নমাজ

গোচল

ইছলাম ধৰ্মত অভ্যাসক সদায় অনুপ্রাণিত আৰু উৎসাহিত কৰা হৈছে। ইছলামত কেৱল মাত্ৰ আত্মাৰ ছাফ-চিকুণতাৰ ফালে গুৰুত্ব দিয়া নাই বৰং দৈহিক আৰু বাহ্যিক পৰিচ্ছন্নতাৰ ওপৰতও গুৰুত্ব অৰ্পন কৰিছে। সেইবাবে কোনো কোনো ক্ষেত্ৰত নমাজ আদায় কৰিবলৈ গোচল কৰাটো পূৰ্ব চৰ্ত হিচাপে সাব্যস্ত কৰিছে। তলত বৰ্ণিত অৱস্থাত কেৱল অজু কৰিলে যথেষ্ট নহয় গোচল কৰা অৱশ্যই প্ৰয়োজন।

মহিলাসকলৰ ক্ষেত্ৰত

(ক) হায়েজ বা ঋতুস্ৰাৱ সম্পূৰ্ণ ৰূপে বন্ধ হোৱাৰ পিছত।

(খ) নিফাজ বা সন্তান প্ৰসৱৰ পিছত যেতিয়া পৰিপূৰ্ণ ৰূপে বন্ধ হৈ যায়।

টোকা : ৰক্তস্ৰাৱ হৈ থকা সময়ত বা সেই দিনবোৰত মহিলা সকলে নমাজ পঢ়িব নালাগে।

পুৰুষ মহিলা উভয়ৰ ক্ষেত্ৰত

(ক) বীৰ্যপাত বা সহবাস কৰাৰ পিছত, স্ত্ৰী সহবাসৰ কাৰণেই হওক বা অন্য কিবা কাৰণতে বীৰ্যপাত হয়, আনকি স্বপ্ন দোষৰ পিছতে গোচল প্ৰযোজ্য।

(খ) নাৰী-পুৰুষৰ সংসৰ্গত বীৰ্যস্থলন নহলে বা স্পৰ্শ মাত্ৰত হলেই গোচল প্ৰযোজ্য।

প্ৰত্যেক মৃত ব্যক্তিৰ জানাজাৰ নমাজ পঢ়াৰ আগতেই সন্মানেৰে গোচল কৰাৰ লাগে। কিন্তু যি সকলে শ্বহীদ হয় বা কোনো যুদ্ধত নিহত হয় নহলে কিবা প্ৰকাৰে নিহত হলে সিহঁতৰ ক্ষেত্ৰত ব্যতিক্ৰম অৰ্থাৎ গোচল নকৰাকৈয়ে জানাজা নমাজ পঢ়াৰ পাৰে। ইয়াৰ বাহিৰে আৰু কিছুমান প্ৰয়োজনীয়

ইছলামী নমাজ

গোচলৰ সময় আছে। যেনে জুমাৰ দিন গোচল কৰা আৰু হজ অনুষ্ঠানৰ পূৰ্বৰ গোচল। এইবিলাক সময়ত গা-ধুৱাৰ বাবে নবী কৰিম (ছাঃ)বৰকৈ আকৃষ্ট কৰিছে।

এয়া স্মৰণীয় বিষয় যে ইছলাম ধৰ্মৰ প্ৰৱৰ্তক মহানবী (ছাঃ)তলত উল্লেখ কৰা পদ্ধতিত গা ধুইছিল।

তেখেত (ছাঃ)আগত অজু কৰি গা-ধুৱা আৰম্ভ কৰিছিল। কিন্তু আগতেই ভৰি ধুই পেলোৱা নাছিল। গা-ধোৱাৰ শেষ মুহূৰ্তত ভৰি ধুই লৈছিল। তেখেত (ছাঃ)য়ে সোঁফালে শৰীৰত তিনিবাৰ পানী ঢালি লৈ তিনিবাৰ বাওঁফালে পানী ঢালি গোচল সমাধা কৰিছিল। তেখেত (ছাঃ)ও বৰ সাৱধানৰ সৈতে গোচল কৰিছিল, শৰীৰৰ সকলো অংগ-প্ৰত্যঙ্গ সমূহ ভাল দৰে ধুইছিল।

যিবিলাক অৱস্থাত গোচল অত্যাৱশ্যকীয় সেই অৱস্থাত কোনোবাই গোচল নকৰি নমাজ পঢ়িব নোৱাৰে বা মছজিদত প্ৰবেশ কৰিব নোৱাৰে আৰু পৱিত্ৰ কোৰাণ কৰিম পাঠ কৰিব নোৱাৰে। ঋতুৱৰ্তী হলে মহিলা সকলে কোৰাণ কৰিম পাঠ কৰিব নালাগে। যদি কোৰাণ কৰিম স্পৰ্শ কৰিব লগা হয় তেন্তে কাপোৰৰ সৈতে হাতখন ঢাকি লৈ চুব পাৰে, কিন্তু নগ্ন হাতেৰে স্পৰ্শ নকৰিবলৈ পৰামৰ্শ দিয়া হৈছে।

পানী ৪- অজু আৰু গোচলৰ বাবে যি পানী ব্যৱহাৰ কৰা হয়, সেয়া পৰিষ্কাৰ আৰু স্বাস্থ্য-সন্মত হোৱা বাঞ্ছনীয়। আৱদ্ধ থকা গেলা-পচা পানী ব্যৱহাৰ কৰা উচিত নহয়। কিন্তু যেতিয়া বিশুদ্ধ পানী নাপায় আৰু সেই পানী ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ বাধ্য হয় তেতিয়া সেই পানীৰে অজু গোচল কৰিব পাৰে।

পোচাক পৰিচ্ছদ

নমাজৰ সময়ত প্ৰত্যেকজন ব্যক্তিয়ে নিজৰ শৰীৰ ভালদৰে ঢাকি লোৱা দৰকাৰ। বিশেষকৈ গুপ্তাঙ্গ আৰু ইয়াৰ চাৰিওফালৰ স্থান। পুৰুষৰ বাবে এইটো

ইছলামী নমাজ

সিহঁতৰ নাভিৰ তলৰ অংশৰ পৰা ভৰিৰ সৰু গাঁঠিৰ ওপৰৰ স্থানলৈকে নিৰ্ধাৰণ কৰিব পৰা যায়। মহিলাসকলৰ ক্ষেত্ৰত গোটেই শৰীৰ ঢাকি বখা আৱশ্যক মাত্ৰ হাতৰ মনিবন্ধনলৈকে আৰু ভৰিৰ সৰু গাঁঠিৰ তলৰ খিনি উলিয়াই থাকিব পাৰে। অৱশ্যে ঘৰত নমাজ পঢ়া সময়ত বা বেলেগ আৰু মহিলাৰ মাজত সুৰক্ষিত ঠাইত নমাজ পঢ়িলে মুখমণ্ডল ঢাকি বখাৰ প্ৰয়োজন নাই।

পুৰুষৰ মূৰ ঢাকা প্ৰসঙ্গ

এই প্ৰসঙ্গত অধিকাংশ ফিকাহ শাস্ত্ৰবিদ সকলৰ মতে নমাজৰ সময়ত পুৰুষ সকলে মূৰ ঢাকি ল'ব লাগে। কিন্তু মালিকী ফিকাহৰ অনুসৰণকাৰী আৰু অন্যান্য কিছুমান পুৰুষৰ মূৰ ঢাকি বখাৰ আৱশ্যক নাই বুলি ভাবে।

আজান

ইছলামৰ প্ৰাথমিক যুগত নমাজৰ সময় হৈছে বুলি কোনো নিৰ্ধাৰিত ধৰণৰ পদ্ধতি নাছিল। মছজিদত মুছলমান সকলে বা-জমাত নমাজ পঢ়াৰ বাবেও আহ্বান কৰাৰ কোনো পদ্ধতি নাছিল। নবী কৰিম (ছাঃ) অৱশ্যে এই প্ৰসঙ্গত ইহুদী, খ্ৰীষ্টান আৰু ছাবী সকলৰ পদ্ধতি সম্পৰ্কে জ্ঞাত আছিল। তেখেত (ছাঃ)য়ে চাহাবা সকলৰ লগত আলোচনা কৰিলে যে মুছলমান সকলৰ মছজিদত বা-জমাত নমাজ পঢ়িবলৈ আহ্বান কৰাৰ কি ব্যৱস্থা কৰিব পাৰি? এদিন কাহিলী পুৱাতে হজৰত আব্দুল্লাহ ইবনে আজিজ (ৰাঃ)নবী কৰিম (ছাঃ)ৰ ওচৰত আহি ক'ব ধৰিলে যে যোৱা ৰাতি তেওঁ এটা সপোন দেখিছে আৰু তেওঁ সেই সপোনৰ কথা বৰ্ণনা কৰিলে। তেওঁ কোনোবা এজনক নমাজৰ সময় ঘোষণা কৰোঁতে লোক সকলক উচ্চস্বৰে বা-জমাত নমাজৰ বাবে মছজিদলৈ অহাৰ বাবে আহ্বান কৰি থকা দেখা পাইছে। হজৰত আব্দুল্লাহ (ৰাঃ) পিছত আজান (আহ্বান) ৰ শব্দবোৰ যি তেওঁ সপোনত শুনিছিল সেয়া বৰ্ণনা কৰি শুনায়। সেই শব্দবোৰ তলত উল্লেখ কৰা ধৰণৰ :

اللَّهُ أَكْبَرُ . اللَّهُ أَكْبَرُ . اللَّهُ أَكْبَرُ . اللَّهُ أَكْبَرُ

ইছলামী নমাজ

উচ্চাৰণ ঃ-আল্লাহ আকবাব (চাৰি বাৰ)

অৰ্থ ঃ- আল্লাহ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ।

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ . أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

উচ্চাৰণ ঃ-আশ্বহাদু আল্লা ইলাহা ইল্লাল্লাহ। (দুই বাৰ)

অৰ্থ ঃ- মই সাক্ষী দিওঁ যে আল্লাহৰ বাহিৰে কোনো উপাস্য নাই।

أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ . أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ

উচ্চাৰণ ঃ- আশ্বহাদু আল্লা মুহাম্মাদাব বাছুলুলাহ।(দুই বাৰ)

অৰ্থ ঃ- মই সাক্ষী দিওঁ যে মহম্মদ (ছাঃ) আল্লাহৰ প্ৰেৰিত বচুল।

حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ . حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ

উচ্চাৰণ ঃ-হায়রা আলাছ ছালাহ। (দুই বাৰ)

অৰ্থ ঃ- নমাজৰ ফালে আহ।

حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ . حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ

উচ্চাৰণ ঃ-হাইয়্যা আলাল ফালাহ। (দুই বাৰ)

অৰ্থ ঃ-সফলতাৰ ফালে আহ।

الله اكبر الله اكبر

উচ্চাৰণ ঃ-আল্লাহ আকবাব (দুই বাৰ)

অৰ্থ ঃ- আল্লাহ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ।

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

উচ্চাৰণ ঃ- লা ইলাহা ইল্লাল্লাহ।(এবাৰ)

অৰ্থঃ-আল্লাহৰ বাহিৰে কোনো উপাস্য নাই

ইছলামী নমাজ

হজৰত ওমৰ (ৰাঃ)যিজন পিছত ইছলামৰ দ্বিতীয় খলিফা (প্ৰতিনিধি) হৈছিল,তেখেত (ৰাঃ) নবী কৰিম (ছাঃ)ৰ ওচৰত বহি কৈছিল যে মইয়ো সেই অনুৰূপ শব্দবোৰ শুনিবলৈ পাইছোঁ। তেতিয়া বহুলে কৰিম (ছাঃ)ৰ মনত কোনো ধৰণৰ সন্দেহ নাথাকিল আৰু কলে যে এয়া নিশ্চয় আল্লাহৰ বাণী,আৰু সেয়া অৱলম্বন কৰিলে। এনেকৈয়ে নমাজৰ বাবে আহুন হিচাপে আজান গোটেই বিশ্বত ব্যাপক ভাবে স্বীকৃতি পালে।

আজান দিয়াৰ পদ্ধতি

মুয়াজ্জিন (যিজনে আজান দিয়ে) কিবলাৰ ফালে মুখ কৰি এটা ওখ ঠাইত থিয় হ'ব। আজিকালি আজান দিবলৈ লাউড স্পীকাৰ ব্যৱহাৰ কৰা হয়,(সেই বাবে ওখ স্থানৰ প্ৰয়োজন নাই) মুয়াজ্জিন নিজৰ তৰ্জনী আঙুলিৰে কাণ স্পৰ্শ কৰিব। সোঁ হাতৰ তৰ্জনীৰে সোঁ কাণ আৰু বাওঁ হাতৰ তৰ্জনীৰে বাওঁ কাণ স্পৰ্শ কৰিব আৰু উচ্চস্বৰে আজানৰ শব্দবোৰ উচ্চাৰণ কৰিব। যেতিয়া মুয়াজ্জিন হাইয়া আলাছ ছালাহ উচ্চাৰণ কৰিব তেতিয়া নিজৰ মুখমণ্ডল সোঁ ফালে ঘূৰাই ল'ব আকৌ যেতিয়া হাইয়া আলাল ফালাহ উচ্চাৰণ কৰিব নিজৰ মুখমণ্ডল বাওঁ ফালে ঘূৰাই উচ্চাৰণ কৰিব। পিছত বাক্য সমূহ আকৌ কাবামুখী হৈ ক'ব।

ফজৰৰ নমাজৰ আজান দিয়া সময়ত হাইয়া আলাল ফালাৰ পিছত মুয়াজ্জিন তলত উল্লেখ কৰা বাক্যটো দুই বাৰ উচ্চাৰণ কৰিব।

الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ

উচ্চাৰণ :- আছালাতু খাইৰুম মিনান্নাউম। (দুই বাৰ)

অৰ্থ :- টোপনিতকৈ নমাজ উত্তম।

আঁহজৰত (ছাঃ)য়ে কৈছে,

إذا سمعتم النداء فقولوا مثل ما يقول المؤذن (بخارى كتاب الاذان باب ما يقول اذا سمع المنادى)

ইছলামী নমাজ

উচ্চাৰণ :- ইজা ছামিতুমুন নিদাতা ফাকুলু মিচলা মা ইয়াকুলুল মুয়াজ্জানু
(বুখাৰী কিতাবুল আজান বাব মা ইয়াকুলু ইজা ছামিউল মুনাদী)

অৰ্থ :- যেতিয়া তোমালোকে আজান শুনিবা তেতিয়া মুয়াজ্জিনে যি কয়
তোমালোকেও সেয়া কবা।

গতিকে আজান শুনিলে প্ৰত্যেকেই মুয়াজ্জিনৰ লগত আজানৰ শব্দবোৰ
তেওঁৰ সৈতে ক'ব লাগে কিন্তু মুয়াজ্জিনৰ হাইয়া আলাছ ছালাহ উচ্চাৰণৰ
ধ্বনি শুনোঁতা জনৰ এই বাক্য পাঠ কৰা উচিত- লা হাওলা ওৱা লা কুৱৱাতা
ইল্লাবিলাহিল আলিউল আজিম। ইয়াৰ অৰ্থ হ'ল- সৰ্বোচ্চ মহান আল্লাহ
তায়লাৰ সত্তাৰ বাহিৰে আন কোনো শক্তি বা সামৰ্থ নাই।

ছিয়া সম্প্ৰদায়ৰ লোক সকলে আজানত তলত দিয়া বাক্যসমূহ যোৰ লগাই
উচ্চাৰণ কৰে।

أَشْهَدُ أَنْ عِبَادًا وَلِيَّ اللَّهُ

حَيَّ عَلَى خَيْرِ الْعَمَلِ

উচ্চাৰণ :- আশ্বহাদু আন্না আলিয়ান ওৱালিউল্লাহ হাইয়া আলা খাইৰিল
আমাল।

অৰ্থ :- মই সাক্ষী দিওঁ যে আলী এজন অলি আল্লাহ, ভাল কামৰ ফালে
আহ।

অন্যান্য কিছুমান মুছলিম সম্প্ৰদায় বা ফিৰকাৰ লোকসকলে আজানত
নিম্নোক্ত বাক্য যোৰ লগায়,

الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

উচ্চাৰণ :- আছালাতু ওৱাছালামু আলাইকা ইয়া বাছুলুলাহ।

অৰ্থ :- হে আল্লাহৰ ৰছুল! আপোনাৰ ওপৰত শান্তি আৰু কৰুণা বৰ্ষিত
হওক।

এই বাক্যটো আজানৰ লগত কোনটো প্ৰমাণৰ সৈতে সিহঁতে সংযোগ

ইছলামী নমাজ

কৰে আমি নাজানো। আমাৰ জনামতে আমি আজানৰ যি শব্দবোৰ লিপিবদ্ধ কৰিছোঁ সেয়া মছনুন আৰু নবী কৰিম (ছাঃ)ৰ দ্বাৰা প্ৰমাণিত। যদি মছজিদৰ বাহিৰত বা-জমাত নমাজ অনুষ্ঠিত কৰা হয়, তেন্তে নমাজৰ আগত আজান দিয়া উচিত (কিন্তু দুই ঈদত আজান দিব নালাগে) আজান দিয়া বা শূনাৰ পিছত নিম্ন লিখিত দোৱা পাঠ কৰিব লাগে।

اَللّٰهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلٰوةِ الْقَائِمَةِ
اَيُّ مُحَمَّدٍ الْوَسِيْلَةِ وَالْفَضِيْلَةِ وَالذَّرَجَةِ الرَّفِيْعَةِ
وَابْعَثْهُ مَقَامًا مِّمُّوَدِنِ الَّذِي وَعَدْتَهُ اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيْعَادَ

উচ্চাৰণ :- আল্লাহুমা বাববা হাজিহিদাওৱাতিত তাম্মাতি ওয়াছ ছলাতিল কাযিমাতি আতি মুহাম্মাদানিল ওৱাছিলাতা ওৱাল ফাজিলাতা ওয়াদাৰাজাতাৰ বাফীআতা, ওৱাব আছছ মাকামাম মাহমুদানিল্লাজী ওৱা আত্তাছ ইল্লাকা লা তুখলিফুল মীআদ। (ছহী বুখাৰী, কিতাবুল আজান বাব আদাতা ইনদা নিদায়ে)

অৰ্থ :- হে আল্লাহ। (প্ৰভু প্ৰতিপালক) তুমি এই পৰিপূৰ্ণ আহ্বানৰ আৰু প্ৰতিষ্ঠিত নমাজৰ প্ৰভু। তুমি মহম্মদ (ছাঃ)ৰ নৈকট্যৰ জৰিয়তে মহত্ব আৰু উচ্চ মৰ্যাদা দান কৰা আৰু সকলোতকৈ প্ৰশংসিত স্থানত অধিষ্ঠিত কৰা তেখেতক- যি প্ৰতিশ্ৰুতি তুমি দিছ। নিশ্চয় তুমি কেতিয়াও প্ৰতিশ্ৰুতি ভংগ নকৰা।

ইকামত

ইকামত :- নমাজ আৰম্ভ কৰাৰ আগমুহূতত ইকামত দিব লাগে। ইমাম কাবাৰ পিনে মুখ কৰি তাৰ নিৰ্দিষ্ট স্থানত থিয় দি নমাজ আৰম্ভ কৰাৰ

ইছলামী নমাজ

অর্থ :- আল্লাহ সৰ্ব শ্ৰেষ্ঠ, আল্লাহ সৰ্ব শ্ৰেষ্ঠ। মই সাক্ষী দিও যে আল্লাহৰ বাহিৰে কোনো উপাস্য নাই। মই সাক্ষী দিওঁ যে মহম্মদ (ছাঃ) আল্লাহৰ প্ৰেৰিত ৰছুল। নমাজৰ বাবে আহ। সফলতাৰ ফালে আহ। এতিয়াই নমাজ আৰম্ভ হ'বলৈ ধৰিছে, এতিয়াই নমাজ আৰম্ভ হ'বলৈ ধৰিছে। আল্লাহ সৰ্ব শ্ৰেষ্ঠ, আল্লাহ সৰ্ব শ্ৰেষ্ঠ। আল্লাহৰ বাহিৰে কোনো উপাস্য নাই। হাদীছ অনুযায়ী আজান দিয়া জনেই ইকামত ক'ব লাগে। (ছুনন তিৰমিডি আৰাওৱাবুছ ছালাত বাব মাজাআ আন্না ইউআজ্জীন ফাছৰা ইউকিম) সেই বাবে নিৰ্দিষ্ট ক্ষেত্ৰত মুয়াজ্জিন বা ইমামৰ অনুমতি ক্ৰমে বেলেগ কোনোবাই ইকামত ক'ব পাৰে।

নিয়ত বা সংকল্প :- নিয়ত হ'ল নমাজ আদায় কৰাৰ এটা সংকল্প, এইটো নমাজৰ এটা বিশেষ অংশ। নমাজীয়ে মনে মনে এইটো নিয়ত কৰিব লাগে যে তেওঁ এইটো কোন ওৱাক্ত আৰু কোন প্ৰকাৰৰ (ফৰজ, ছুন্নত নে নফল) নমাজ পঢ়িবলৈ আৰম্ভ কৰিছে, লগতে কিমান ৰাকাত পঢ়িব সেয়াও নিয়তৰ অন্তৰ্ভুক্ত। মুখত উচ্চ শব্দৰে নিয়ত কৰাৰ কোনো প্ৰয়োজন নাই। আচলতে এজনৰ মনৰ ইচ্ছা বা সংকলনই যথেষ্ট। সেই কাৰণে নমাজ আদায়কাৰীয়ে নিয়তৰ লগত তওজীহ পাঠ কৰা দৰকাৰ। তওজীহ দ্বিতীয় খণ্ডত উল্লেখ কৰা হ'ল।

জমা নমাজ

বিভিন্ন অৱস্থাৰ প্ৰেক্ষিতত দুই ওৱাক্তৰ নমাজ একেলগে আদায় কৰিব পৰা যায়। উদাহৰণ স্বৰূপে জহৰৰ নমাজ কিবা কাৰণত আছৰৰ নমাজৰ লগত জমা নাইবা আছৰৰ নমাজ জহৰৰ নমাজৰ লগত আদায় কৰি ল'ব পৰা যায়। আকৌ মাগৰিবৰ নমাজ ইশাৰ নমাজৰ লগত জমা নাইবা ইশাৰ নমাজ মাগৰিবৰ নমাজৰ লগতে জমা কৰি আদায় কৰিব পৰা যায়।

ইছলামী নমাজ

জমা নমাজ পঢ়িবলৈ হলে নিম্নোক্ত চৰ্ত সমূহ থকা দৰকাৰ।

(ক) যদি কোনো ব্যক্তি অসুস্থ হৈ পৰে।

(খ) যদি কোনো ব্যক্তি ভ্ৰমণত থাকে।

(গ) ধাৰাসাৰে বৰষুণ, ধুমুহা বতাহ আদিৰ সময়ত।

(ঘ) প্ৰবল বৰষুণৰ ফলত মছজিদত যোৱা অসুবিধা হলে।

(ঙ) কোনো ধৰ্মীয় অনুষ্ঠানৰ প্ৰয়োজন হলে।

জমা নমাজ পৰৱৰ্তী ওৱাক্তৰ লগত একেলগে আদায় কৰা অধিক পছন্দনীয়। পৰিস্থিতিত বাধ্য হৈ পূৰ্বৱৰ্তী ওৱাক্তৰ নমাজ, পৰৱৰ্তী ওৱাক্তৰ লগত একেলগ কৰি পঢ়িব পৰা যায়। যেনে আছৰৰ নমাজৰ লগত জহৰৰ নমাজ পঢ়া। যেতিয়া নমাজ আদায় কৰা হয় তেতিয়া উভয় নমাজৰ আজান দিয়া সুচায়। কিন্তু ইকামত প্ৰত্যেক নমাজৰ আগমুহূৰ্তত দিব লাগিব। এইটো স্মৰণ ৰাখিবলগীয়া কথা যে নমাজ জমা আদায় কৰিলে দুয়ো ওৱাক্তৰ ছন্নত নমাজ সমূহ পঢ়াৰ আৱশ্যকতা নহয়। কেৱল ফৰজ নমাজৰ বাকাতসমূহ আদায় কৰিব লাগে। কিন্তু মনত ৰাখিব লাগিব যে জুমাৰ নমাজৰ ফৰজ নমাজৰ আগত ছন্নত আদায় কৰি ল'ব লাগিব।

জমা নমাজৰ ক্ষেত্ৰত ইমাম চাহাবে বা-জমাত আছৰৰ নমাজ পঢ়াই আছে, এনেকুৱা অৱস্থাত যদি কোনো মুক্তাদি (নমাজী ব্যক্তি) পলমকৈ উপস্থিত হয় আৰু তেওঁ নাজানে যে কোন ওৱাক্তৰ নমাজ হৈ আছে। তেনে ক্ষেত্ৰত তেওঁ লগে লগে নমাজত যোগ দিব লাগিব আৰু ইমামৰ লগত নমাজ শেষ কৰিব লাগিব, যদি এই ক্ষেত্ৰতো বাকাত এৰি যায় তেন্তে সেই বাকাত পূৰ্ণ কৰি নিজে ছালাম ফিৰাই নমাজ শেষ কৰিব লাগিব। পিছত যেতিয়া নমাজৰ শেষত তেওঁ জানিব পাৰিব যে তেওঁ এইটো ইমামৰ লগত আছৰৰ নমাজ আদায় কৰিলে। তেতিয়া তেওঁ অকলে নিয়তৰ সৈতে জহৰৰ নমাজ আদায় কৰিব লাগিব। কিন্তু যদি মুক্তাদি জনে জানিব পাৰে যে ইমাম চাহাবে পৰৱৰ্তী নমাজ অৰ্থাৎ আছৰৰ নমাজ পঢ়াই আছে তেন্তে আগতে অকলে জহৰৰ নমাজ পঢ়ি ল'ব লাগিব। তাৰ পিছত আছৰৰ নমাজত বা-জমাতৰ সৈতে যোগ দিব লাগিব। ইমামৰ অনুসৰণত নমাজ শেষ কৰোঁতে তাৰ

ইছলামী নমাজ

বাকাত বাকী থাকিলে সেয়া নিজে আদায় কৰি ছালাম ফিৰাব লাগে দৃষ্টান্তৰূপে আকৌ উল্লেখ কৰা হ'ল যে যদি ইমাম নমাজ বা-জমাত পঢ়াই আছে তেন্তে পলমকৈ অহা ব্যক্তি জনে মাগৰিবৰ নমাজ অকলে আদায় কৰি লৈ বা-জমাত ইশাৰ নমাজত ইমামৰ পিছত যোগ দিব লাগিব। যদি সেই ব্যক্তিজনে নাজানে যে ইমাম চাহাবে কোনটো ওৱাজৰ নমাজ আদায় কৰিবলৈ লৈছে তেন্তে সি মাগৰিবৰ নমাজৰ সংকল্পলৈ ইমামৰ পিছত থিয় দি নমাজ পঢ়ি ল'ব লাগিব। ইমামৰ অনুসৰণত নমাজ শেষ কৰাৰ পিছত তেওঁ জানিব পাৰিলে যে তেওঁৰ ইশাৰ নমাজ হে পঢ়া হ'ল, তেন্তে বাকী বৈ যোৱা মাগৰিবৰ নমাজ অকলে আদায় কৰিব লাগিব কাৰণ তাৰ ইশাৰ নমাজ বা-জমাত ইমামৰ পিছত সম্পূৰ্ণ হৈছে। সেই কাৰণে স্বাভাৱিক অৱস্থাত এজনে পূৰ্বৱৰ্তী নমাজ প্ৰথমে আৰু পৰৱৰ্তী নমাজ পিছতেই আদায় কৰিব লাগিব।

দ্বিতীয় খণ্ড

সাধাৰণতে ছালাত বা নমাজ বা-জমাত মছজিদত পঢ়া পছন্দীয়, মছজিদ মানে হ'ল এনেকুৱা এটা নিৰ্দিষ্ট স্থান য'ত আল্লাহ তায়লাৰ উপাসনা কৰাৰ বাবে উৎসৰ্গকৃত। কিন্তু নমাজ বেলেগ ঠাইতো পঢ়িব পৰা যায়। চৰ্ত হ'ল নমাজৰ বাবে নিৰ্বাচিত ঠাই ডোখৰ পৱিত্ৰ পৰিষ্কাৰ হ'ব লাগিব।

এজন ব্যক্তিয়ে নমাজ আদায় কৰিবলৈ লোৱাৰ আগত তাৰ শৰীৰ (পৱিত্ৰ) পৰিষ্কাৰ, ছাফ-চিকুন হোৱাটো অতি প্ৰয়োজনীয়, নিজৰ পিন্ধনত থকা কাপোৰসমূহ ছাফ-চিকুন হোৱা বুলি নিশ্চিত হ'ব লাগিব। নমাজ পঢ়াৰ আগতে অজু কৰি আহি অন্যান্য নমাজী (মুক্তাদী)সকলৰ শাৰীত শাৰীবদ্ধ হৈ ইমামৰ পিছত থিয় দিয়া উচিত। নমাজ পৰিচালনা জনক ইমাম বোলে। ইমামৰ অনুসৰণত সকলোৱে কাবা মুখী হৈ থিয় দিব লাগে। মুক্তাদি সকলৰ শাৰী যথার্থ ভাৱে পোন আৰু সমান্তৰাল হ'ব লাগে। কিন্তু কোনো পদ্বৈই পৰস্পৰৰ মাজত নমাজৰ ব্যাঘাত সৃষ্টি কৰিব নোৱাৰিব। হজৰত মহম্মদ (ছাঃ) নমাজত থিয় হোৱা মুক্তাদি সকলৰ শাৰী সমান্তৰাল আৰু পোন ৰখাৰ বাবে বিশেষ গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিছে।

ইছলামী নমাজ

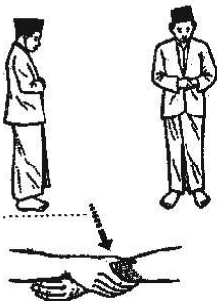
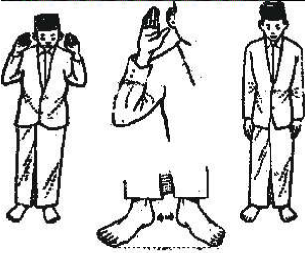
এনেকৈ ইমামৰ পিছত শাৰী পাতি থিয় হৈ প্ৰত্যেক জন নমাজ পঢ়োতাই সংকল্পবদ্ধ হ'ব লাগে যে তেওঁ এতিয়া কোন ওৰাজ্জৰ নমাজ আদায় কৰিবলৈ লৈছে আৰু নিয়ত (ধ্যান নিবদ্ধ কৰণ) পাঠ কৰিব লাগে।

أَيُّ وَجْهَتُ وَجْهِي لِلَّذِي قَطَرَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ-

উচ্চাৰণ : ইন্নি ওৰাজ্জাহতু ওৰাজহিয়া লিল্লাজি ফাতাৰাহ ছামাওৰাতি ওৰাল আৰজা হানিফাও ওৰা মা আনা মিনাল মুশ্বিকিন।

অৰ্থ : নিশ্চয় মই মোৰ ধ্যান একনিষ্ট ভাৱে সেই সত্তাৰ প্ৰতি নিবদ্ধ কৰিছোঁ যিজনাই আকাশ আৰু পৃথিৱী সৃজন কৰিছে আৰু মই অংশীবাদী সকলৰ অন্তৰ্ভুক্ত নহয়।

নমাজ আৰম্ভ হোৱাৰ আগমুহূৰ্তত একামত অৰ্থাৎ এতিয়াই নমাজ আৰম্ভ হ'ব ধৰিছে এই ঘোষণা প্ৰদান কৰিব লাগে।

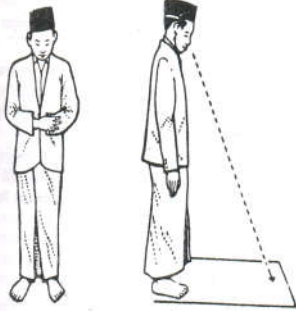

প্ৰত্যেকেই পৰিপূৰ্ণ মনোযোগ আৰু একাগ্ৰচিত্তেৰে নমাজত অৱস্থান কৰিব লাগে আৰু মনৰ পৰা সকলো পাৰ্থিৱ চিন্তা দূৰত ৰাখিব লাগে। তকবীৰে তাহৰিমাৰ (আল্লাহ আকবাৰ) দ্বাৰা নমাজ আৰম্ভ হয়।

অৰ্থাৎ ইমাম চাহাবে উভয় হাত কাণৰ লতি লৈকে উত্তোলন কৰি উচ্চস্বৰে আল্লাহ আকবাৰ (আল্লাহ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ) ধ্বনি হাত দুখন (বুকুৰ তলৰ পৰা নাভিলৈকে) পেটৰ ওপৰত সোঁহাত বাওঁহাতৰ ওপৰত মেৰিয়াই ৰাখিব লাগে।

ইছলামী নমাজ

পছত সকলো নমাজীয়েই এনেকুৱা কৰিব লাগে। আল্লাহ আকবাব মুক্তাদি মনে মনে ক'ব লাগে। আল্লাহ আকবাব ধনিৰে হাত দুখন কাণৰ লতি পৰ্যন্ত উঠোৱা নবী কৰিম (ছাঃ)ৰ নীতি বা ছুল্লত। এই বিষয়ে সকলো ফিকাহ শাস্ত্ৰবিদ সকলে একমত পোষণ কৰিছে। অৱশ্যে মুছলমান সকলৰ ভিতৰত কিছুমান সম্প্ৰদায় বা দল (ফিবকা) আছে যি বিলাক এক বাকাত নমাজতে একাধিক বাৰ কাণৰ লতি পৰ্যন্ত হাত উত্তোলন কৰে। যেনে- আল্লাহ আকবাব ধনিৰে নমাজ আৰম্ভ কৰাৰ সময়ত হাত কাণলৈ উঠায় আকৌ ৰুকুলৈ যোৱাৰ আগমুহূৰ্তত হাত কাণৰ লতি লৈকে উঠায় আকৌ ৰুকুৰ পৰা থিয় হৈ ছিজদাহ লৈ যোৱাৰ আগত কাণৰ লতি পৰ্যন্ত হাত উঠায় ইত্যাদি। আমি ইছলামৰ ইতিহাস পঢ়িলে দেখিবলৈ পাওঁ যে- নবী কৰিম (ছাঃ) নুবুওয়াত লাভ কৰাৰ প্ৰাথমিক অৱস্থাত নমাজ বিভিন্ন অংশত একাধিক বাৰ (ৰফাইয়াদেন) হাত কাণৰ ওচৰলৈ কৰি নমাজ আদায় কৰিছিল। হাদীছৰ গ্ৰন্থ সমূহত এই পদ্ধতিৰ উল্লেখ পোৱা যায়। কিন্তু এই পদ্ধতিত তেখেত (ছাঃ)ও সদায় নমাজ আদায় কৰা নাছিল। অন্যান্য কিছুমান হাদীছৰ পৰা জনা যায় যে- তেখেত (ছাঃ) প্ৰত্যেক নমাজৰ প্ৰথম বাকাতত তকবীৰ তাহবীমাৰ বাদে কেতিয়াও হাত কাণলৈ উঠোৱা নাছিল। হজৰত আব্দুল্লা ইবনে মাছুদ (ৰাঃ) বৰ্ণনা কৰিছে যে- আহা মই নবী কৰিম (ছাঃ)

কেনেকৈ নমাজ পঢ়িছে দেখুৱাওঁ:-
আব্দুল্লাহ ইবনে মাছুদ (ৰাঃ)নমাজ পঢ়ি দেখুৱালে লগতে এবাৰ মাত্ৰ হাত কাণলৈ উত্তোলন কৰিলে অৰ্থাৎ প্ৰথমতে তকবীৰ তাহবীমাৰ সময়ত হাত ওপৰলৈ উঠায়। কাণৰ লতি পৰ্যন্ত দুয়োখন হাত উঠোৱাৰ লগে লগে আল্লাহ আকবাব ধনি উচ্চাৰণ কৰি ইমাম চাহাব হাত দুখন তললৈ

নমাই বুকুৰ সমীপত সোঁহাত খন বাওঁহাতৰ ওপৰত ৰাখি মেৰিয়াই ধৰি থাকে। নমাজী তাৰ প্ৰভুৰ ওচৰত খুবেই বিনয় ভাবে থিয় দিয়ে। অতিকৈ

ইছলামী নমাজ

সন্মানৰ সৈতে বুকুত হাত বান্ধি কোমল হৃদয়ৰ সৈতে থিয় হোৱাকেই কিয়াম বুলি কয়। এই কিয়ামৰ মাজত বিভিন্নতা আছে। কিছুমান মুছলমান হাত দুখন ভাজ কৰি মেৰিয়াই লয়, সিহঁতৰ নাভিৰ ওপৰত বা অলপ তলত। আকৌ কিছুমান ৰাখে সিহঁতৰ নাভিৰ ওপৰৰ পেট খিনিত আনকি বুকুৰ তলৰ ঠাইখিনিত, এই বিলাক হ'ল সন্মান প্ৰদৰ্শন কৰাত চিহ্ন বা প্ৰতীক। সংকীৰ্ণ মনলৈ এইবিলাক সৰু সৰু বিষয় সমূহৰ বাবে বিতৰ্ক সৃষ্টি কৰা উচিত নহয়। এইটো এটা লক্ষ্য কৰিবলগীয়া বিষয় যে- সাধাৰণতে ছুন্নীসকলৰ মাজত থকা মালিকী ফিৰ্কা বা মযহব (সম্প্ৰদায়) আৰু ছিয়া সম্প্ৰদায় লোক সকলে হাতৰ ওপৰত হাত বান্ধি বুকু, পেট, নাভি আদিৰ ওপৰত নাৰাখে। সিহঁতে হাত দুখন তলৰ পিনে পোনকৈ ৰাখে। কিন্তু এনেকুৱা কৈ হাত ৰখাৰ সমৰ্থনত নবী কৰিম (ছাঃ)য়ে এনেকুৱা কৰিছিল। তথাপি সিহঁতৰ নমাজ অবৈধ বুলি ফতুৱা দিবলৈ কাৰো অধিকাৰ নাই। তকবীৰে তাহৰিমা পাঠ কৰাৰ পিছত প্ৰত্যেকেই মনে মনে নিঃশব্দতে ছানা পঢ়িব লাগে- তলত আৰবীত ছানা উল্লেখ কৰা হ'ল-

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ
وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ

উচ্চাৰণ :- ছুবহানাকা আল্লাছুম্মা ওৱা বিহামদিকা ওৱা তাবাবাকাছ মুকা ওৱা তা'আলা জাদ্দুকা ওৱা লা ইলাহা গায়ৰুকা।

অৰ্থ :- হে আল্লাহ! পৱিত্ৰতা তোমাৰেই আৰু তোমাৰেই প্ৰশংসা আৰু পৰম বৰকত ও কল্যাণময় তোমাৰ নাম, আৰু তোমাৰ মৰ্যদা বহু উচ্চ আৰু তুমি অবিহনে কোনো উপাস্য নাই। (তিৰমিজী, কিতাবুছালাত, মাইয়া কুলু ইনদা ইফতাহিছ ছালাত, ছুনানে নিছট্ট, কিতাবুল ইফতাহ বাবুছ জিকৰ বায়নাছ

ইছলামী নমাজ

ছালাত ওয়া বায়নাল কিব-আত)

হাদীছৰ পৰা জনা যায় যে- কেতিয়াবা কেতিয়াবা নবী কৰিম (ছাঃ) এই গুণ-কীৰ্তনৰ পৰিৱৰ্তে বেলেগ আয়াত পাঠ কৰিছে কিন্তু খুবেই জনাজাত আৰু প্ৰায় ভাগেই অৰ্থাৎ অধিক নমাজতেই এইটো পাঠ কৰিছিল। উপযুক্ত গুণ-কীৰ্তনৰ পিছত মনে মনে অৰ্থাৎ নিঃশব্দে নিম্নোক্ত তাউজ-তাহমিয়া পাঠ কৰিব লাগে।

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

উচ্চাৰণ :- আউজুবিল্লাহি মিনাশ শ্বায়তানিৰ ৰাজিম।

অৰ্থ :- বিতাড়িত হোৱা চয়তানৰ পৰা মই আল্লাহৰ আশ্ৰয় বিচাৰোঁ। তাউজ পাঠ কৰাৰ পিছত ইমাম চাহাবে উচ্চস্বৰে বা নিঃশব্দেৰে বিছমিল্লাহ বা তাহমিয়া পাঠ কৰে। লগে লগে জমাতৰ মুক্তাদি সকলে নিঃশব্দেৰে এইটো পাঠ কৰিব লাগে।

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝

উচ্চাৰণ :- বিছমিল্লাহিৰ বাহমানিৰ ৰাহিম।

অৰ্থ :- পৰম কৰুণাময়, পৰম দানশীল আল্লাহৰ নামত।

হাদীছৰ পৰা জনা যায় যে নবী কৰিম (ছাঃ) কোনো কোনো সময়ত বিছমিল্লাহ (তাহমিয়া) জোৰকৈ অৰ্থাৎ শব্দ কৰি কৈছিল আকৌ কোনো কোনো সময়ত মনে মনে শব্দ নোহোৱাকৈ কৈছিল। মুছলমান সকলৰ ভিতৰত আৰব দেশ বিলাকৰ মানুহে এয়া জোৰকৈ পাঠ কৰে কিন্তু হানাতী সকলে অন্যান্য মুছলমান সকলতকৈ বেছি সংখ্যকৈ নিঃশব্দে পাঠ কৰে।

ইয়াৰ পিছত ইমাম চাহাবে চুৰা ফাতিহা পাঠ কৰে। ফজৰ, মগৰিব আৰু ইশাৰ নমাজত চুৰা ফাতিহা আৰু অন্য চুৰা মিলাই আয়াতৰ সৈতে অৰ্থাৎ শব্দ কৰি পাঠ কৰা হয়। লগতে মুক্তাদি সকলে মনে মনে শুনি

ইছলামী নমাজ

অনুসৰণ কৰে। আকৌ জহৰ আৰু আছৰৰ নমাজত এই ধৰণে কিৰাত নহয়, নিঃশব্দে পাঠ কৰা হয় আৰু অন্যান্য নমাজী সকলে ইমামৰ অনুসৰণত কেৱল চুৰা ফাতিহা পাঠ কৰে।

ইমাম চাহাবে জোৰকৈ (কিৰাতৰ সৈতে) চুৰা ফাতিহা পাঠ কৰা উচিত। চুৰা ফাতিহা পাঠ কৰা সময়ত আয়াত সমূহৰ মাজে মাজে সামান্য বিৰতিৰ সৈতে আয়াতৰ পিছত আয়াত পাঠ কৰা হয়।

চুৰা ফাতিহা :-

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝
 مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ۝ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ۝
 اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ۝ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ۝
 غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ۝

(1:2-7)

উচ্চাৰণ :- আলহামদুলিল্লাহিৰাববিল আলামিন। আৰবাহমানিৰ বাহিম। মালিকি ইয়াউমিদিন। ইয়াকানাৰুদু ওৰা ইয়াকানাছতাইন। ইহদিনাছ ছিৰাতাল মুছতাকিম ছিৰাতল্লাজিনা আনআমতা আলাইহিম। গাইবিলমাগজুবি আলাইহিম ওৰালাজ্জাল্লিন। আমিন

অৰ্থ :- সকলো প্ৰশংসা বিশ্ব ব্ৰাহ্মাণ্ডৰ প্ৰতিপালক আল্লাহৰ। পৰম কৰুণাময় পৰম দানশীল। শেষ বিচাৰৰ দিনৰ গৰাকী। আমি তোমাৰেই মাথোন আৰাধনা কৰো, আৰু তোমাৰেই মাথোন সহায় বিচাৰোঁ। আমাক সজ বাটেদি লৈ যোৱা। যিসকলৰ প্ৰতি অনুগ্ৰহ কৰিছা, তেওঁলোকৰ বাটেদি; যিসকলৰ ওপৰত তোমাৰ ক্ৰোধ প্ৰকাশ হৈছে আৰু যিসকল বিপথে গৈছে সিহঁতৰ বাটেদি নহয়।

চুৰা ফাতিহা পাঠৰ শেষত মুক্তাদী সকলে আমিন কয়। ইয়াৰ অৰ্থ হ'ল, হে আল্লাহ (আমাৰ দোৰা) গ্ৰহণ কৰা। ইছলামৰ বিভিন্ন ফিৰকা বা দল যেনে মালেকী, শ্বাফী আৰু হাম্বলী মতাবলম্বী সকলে আমীন উচ্চত্বৰত কয়। কিন্তু হানাফি ফিৰকা বা দলৰ লোকসকলে মনে মনে নিঃশব্দে আমীন কয়।

ইছলামী নমাজ

উভয় প্ৰকাৰৰ পদ্ধতিয়েই শুদ্ধ। ছালাত বা নমাজ শুদ্ধ বা অশুদ্ধ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত ইয়াৰ কোনো ধৰণৰ ভূমিকা নাই এজনে যি উভয় পদ্ধতিৰ যিকোনো পদ্ধতি অৱলম্বন কৰিব পাৰে অৰ্থাৎ আমিন জোৰকৈ অথবা মনে মনে কোৱা এই ক্ষেত্ৰত কোনোবাই কাকো বাধা প্ৰদান কৰিব নোৱাৰে। যথা সম্ভৱ অন্য নমাজী সকলৰ কোনো ধৰণৰ অসুবিধা নহয়। ইয়াৰ পিছত ইমাম চাহাবে পৰিত্ৰ কোৰাণ কৰিমৰ কিছু অংশ তিলাওত কৰিব,সেয়া কমপক্ষে তিনি আয়াত অথবা এটা সৰু চুৰা যেনে চুৰা এখলাচ :-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ ۝
 وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ۝

উচ্চাৰণ :-বিছমিল্লাহিৰ বাহমানিৰ বাহিম। কুল হুৱাল্লাহু আহাদ। আল্লাহুছ ছামাদ। লাম ইয়ালিদ ওৱা লাম ইউলাদ। ওৱা লাম ইয়া কুল্লাহু কুফুআন আহাদ।

অৰ্থ:- পৰম কৰুণাময় পৰম দানশীল আল্লাহৰ নামত। কোৱা,সেইজনা হৈছে আল্লাহ এক আল্লাহ। আল্লাহ স্বনিৰ্ভৰশীল আৰু সকলোৰে কাকুতি-মিনতিৰ পাত্ৰ। সেইজনাই জন্ম নিদিয়ে, সেইজনাকো কোনেও জন্ম দিয়া নাই। আৰু সেইজনাৰ দৰে আন কোনো নাই।

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝
 مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝
 وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ۝
 وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۝
 وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۝

ইছলামী নমাজ

উচ্চাৰণ ৪- বিছমিল্লাহিৰ বাহমানিৰ বাহিম। কুল আউজুবিৰাববিল ফালাক। মিন শ্বাৰবি মা খালাক। ওৱা মিন শ্বাৰবি গাছিকিন ইজা ওৱাকাব। ওৱা মিন শ্বাৰবিন নাফাছতি ফিল ওকাদ। ওৱা মিন শ্বাৰবি হাছদিন ইজা হাছাদ।
অৰ্থ ৪- পৰম কৰুণাময় পৰম দানশীল আল্লাহৰ নামত। কোৱা, মই আশ্ৰয় বিচাৰোঁ সৃষ্টিৰ প্ৰভুজনাত। সেইজনাৰ সৃষ্টিৰ অসততাৰ পৰা। আৰু অসততাৰ অন্ধকাৰৰ পৰা যেতিয়া ই বিস্তৃত হৈ পৰে। আৰু অসততাৰ পৰা সেই সকলক, যি পাৰস্পৰিক ভাল সম্বন্ধৰ বন্ধন ভাঙিবলৈ চেষ্টা কৰে। আৰু অসততাৰ পৰা হিংসাকুৰীয়া জনৰ যি হিংসা কৰে।

চুৰা আন-নাছ ৪-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①
 قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ②
 مَلِكِ النَّاسِ ③
 إِلَهِ النَّاسِ ④
 مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ⑤
 الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ⑥
 مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ⑦

①
 ১
 ২

উচ্চাৰণ ৪-বিছমিল্লাহিৰ বাহমানিৰ বাহিম। কুল আউজুবিৰাববিল নাছ। মালিকিন নাছ। ইলাহিন নাছ। মিন শ্বাৰবিল ওৱাছ ওৱাছিল খানাছ। আল্লাজি ইউওৱাছবিছু ফি ছুদুৰিনাছ। মিনাল জিন্নাতি ওৱান্নাছ।

অৰ্থ ৪- পৰম কৰুণাময় পৰম দানশীল আল্লাহৰ নামত। কোৱা, মই আশ্ৰয় বিচাৰোঁ মানৱ জাতিৰ প্ৰভুত। মানৱ জাতিৰ ৰজাত। মানৱ জাতিৰ আল্লাহত। লুকাই লুকাই, ফুচফুচাই ফুৰা সকলৰ অসৎ ফুচফুচনিৰ পৰা। যি মানৱৰ অন্তৰলৈ ফুচফুচায়। জিন আৰু মানৱৰ মাজৰ পৰা।

ইছলামী নমাজ

উদাহৰণ স্বৰূপে আমি ওপৰত কোৰাণ কৰিমৰ পৰা কেইটামান চুৰা উপস্থাপন কৰিছোঁ। কিন্তু ইমাম চাহাবে নমাজত চুৰা ফাতিহাৰ পিছত কোৰাণ কৰিমৰ যিকোনো অংশ পাঠ কৰিব পাৰে।

নমাজত ইমাম চাহাবে কোৰাণ কৰিমৰ আয়াত সমূহ তিলাওত কৰাৰ সময়ত মুক্তাদি সকলে মনে মনে থাকি শুনিব লাগে পৰিএ কোৰাণ কৰিমত উল্লেখ আছে :-

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا

لَعَلَّكُمْ تَرْحَمُونَ ﴿۲۰۵﴾

(7:205)

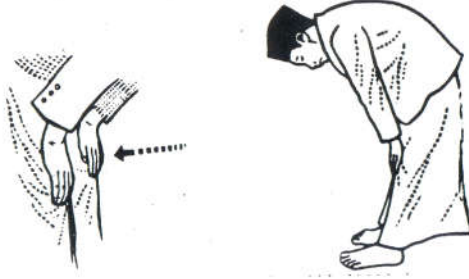
উচ্চাৰণ :- ওৱা ইজা কুৰিয়াল কুৰআনু ফাছতামিয়ু লাছ ওৱা আনছিহু লাআল্লাকুম তুৰহামুন। (৭ঃ ২০৫)

অৰ্থ :- আৰু যেতিয়া কোৰাণ পাঠ কৰা হয় তেতিয়া তাক কাণ পাতি শুনিবা আৰু নীৰৱ থাকিবা, তোমালোকৰ প্ৰতি যেন কৰুণা প্ৰদৰ্শন কৰা হয়।

নবী কৰিম (ছাঃ) য়ে চাহাবা সকলক কৈছিল নমাজত চুৰা ফাতিহা অবিহনে ইমামৰ লগত সমানে কোৰাণৰ বেলেগ আয়াত তিলাওত নকৰিব। চুৰা ফাতিহা নমাজৰ অবিচ্ছেদ্য অংশ সেই হেতুকে প্ৰত্যেকেই পাঠ কৰা জৰুৰী।

তিলাওত শেষ হোৱাৰ পিছত ইমাম চাহাব থিয় হৈ থকাৰ পৰা আল্লাহ আকবাৰ ধনিৰ সৈতে মূৰ হালি বিনত অৱস্থাত হাত দুখন দুই আঁঠুৰ ওপৰত চপাই লোৱাকে ৰুকু বোলে। মুক্তাদি সকলে ইমামক অনুসৰণ কৰি ৰুকু কৰিব লাগে। এই অৱস্থাত (ৰুকু অৱস্থাত) প্ৰত্যেকজন নমাজীৰ সোঁ হাত সোঁ ভৰিৰ আঁঠুৰ ওপৰত বাওঁ হাত বাওঁ ভৰিৰ আঁঠুৰ ওপৰত ৰাখিব লাগে।

ইছলামী নমাজ

ৰুকুৰ বিনয়ী অৱস্থাত নিম্নলিখিত তছবিহ মনে মনে ৩ বাৰ নাইবা অধিক বাৰ বেযোৰ সংখ্যাত পাঠ কৰিব।

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ

উচ্চাৰণ :- ছুবহানা বাববিয়াল আজিম।

অৰ্থ :- পৱিত্ৰ মোৰ প্ৰভু প্ৰতিপালক অতি মহান।

উপযুক্ত বাক্য পাঠ কৰাৰ পিছত ইমাম চাহাব থিয় হ'ব দুই হাত দুয়ো কাষত পোনকৈ ৰাখিব। যেতিয়া থিয় হ'বলৈ ধৰিব উচ্চস্বৰত তাছমি পাঠ কৰিব। ইয়াৰ দ্বাৰা মুক্তাদি সকলে বুজি পাব যে ৰুকু শেষ কৰি থিয় হ'ব ধৰিছে তাছমি তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।

سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ

উচ্চাৰণ :- ছামি আল্লাছ লিমান হামিদাহ।

অৰ্থ :-আল্লাহ সেইজনাৰ কথা শুনে যিজনে সেইজনাৰ (আল্লাহৰ) প্ৰশংসা কৰে।

ইমামৰ পিছত থকা মুক্তাদি সকলে নিম্নোক্ত তাছমিদ পাঠ কৰিব।

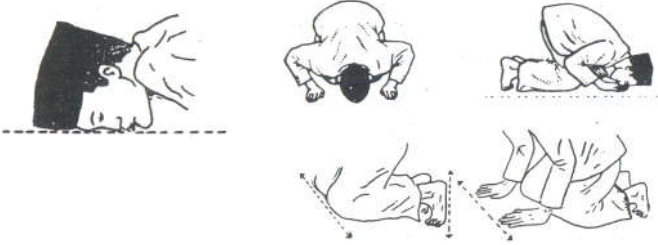
رَبَّنَا وَ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ

ইছলামী নমাজ

উচ্চাৰণ :- বাবানা ওৱা লাকাল হামদ, হামদান কাছিৰান তায়িবান মুবাৰাকান ফিহি।

অৰ্থ :- হে মোৰ প্ৰভু ! তোমাৰ বাবেই প্ৰশংসা, বহু প্ৰশংসা, গুণগান, অধিক পৰিত্ৰতা য'ত কেৱল কল্যাণ নিহিত আছে।

এই তাহমিদ থিয় হৈ থকা অৱস্থাৰ মাজত পাঠ কৰিব লাগে। ইমাম চাহাবে পুনৰ আল্লাহ আকবাৰ ধ্বনি উচ্চাৰণ কৰি ছিজদালৈ যাব। মুক্তাদি সকলে অনুৰূপ ভাৱে ছিজদালৈ যাব, ছিজদা অৱস্থাত প্ৰথমে আঁঠু দুখন মাটিত পেলাই হাত দুখন মাটিত মনিবন্ধন লৈকে পাৰি দি মূৰ ভূমিত স্পৰ্শ কৰিব লাগিব। তলত দিয়া ছবিৰ দৰে -

এই অৱস্থাত নমাজীৰ আঁঠু, হাত, নাক, আৰু কপাল ভূমি চুই বা স্পৰ্শ কৰিব লাগিব। বাহু দুখন ভূমিৰ পৰা আৰু বেলেগ নমাজীৰ পৰা আঁতৰত ৰাখিব। ৰছুলে কৰিম (ছাঃ)য়ে কৈছে, যেতিয়া তুমি ছিজদাত থাকিবা তেতিয়া তোমাৰ শৰীৰৰ অংগ সমূহ যথার্থ ভাৱে ভূমিত স্থাপন কৰিবা কিন্তু কোনো পদেই তোমাৰ বাহু দুখন ভূমিত পাৰি (বিছাই) নিদিবা যেনেকৈ কুকুৰে বহাৰ সময়ত তাৰ ভৰি দুখন আগফালে মাটিত পাৰি দিয়ে। (মছনদ আহমদ বিন হাম্বল পৃষ্ঠা ১৭৯, আল মাকতাব আল ইছলামী ছপাখানা, প্ৰথম প্ৰকাশ বৈৰুত) ছিজদাৰত অৱস্থাত নমাজীৰ হাতৰ আঙুলি সমূহ একত্ৰিত হৈ কাবাৰ ফালে পোনকৈ থাকিব। ভৰি দুখনৰ পতা থিয় হৈ থাকিব, আৰু ভৰিৰ আঙুলি ভাজ হৈ কাবা মুখী হ'ব।

ইছলামী নমাজ

ছিজদা অৱস্থাত কমপক্ষে তিনিবাৰ তলত উল্লেখিত তছবিহ পাঠ কৰিব লাগিব। যদি কোনোবাই এই তছবিহ তিনিবাৰতকৈ অধিক পাঠ কৰিব বিচাৰে তেন্তে বেযোৰ সংখ্যাত পাঠ কৰিব পাৰিব।

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى

উচ্চাৰণ :- ছুবহানা বাববিয়াল আলা।

অৰ্থ :- পৱিত্ৰ মোৰ প্ৰতিপালক অতিকৈ উচ্চ।

ছিজদা হ'ল- পৰম বিনয়, নম্ৰ, কোমলতাৰ সমৰ্পিত আৰু অসহায় অৱস্থাৰ প্ৰতীক। ইয়াতেই প্ৰত্যেক জন মুছলমান তাৰ সৰ্বশক্তিমান আল্লাহ তায়লাৰ ওচৰত নিজৰ হৃদয়ক সমৰ্পন কৰি দয়া আৰু ক্ষমা ভিক্ষা কৰা।

এইটো মানত ৰাখিবলগীয়া বিষয় যে নবী কৰিম (ছাঃ) ৰুকু আৰু ছিজদাত থকা সময়ত কোৰাণৰ আয়াত পাঠ কৰিবলৈ নিষেধ কৰিছে। (ছহী মুছলিম কিতবুছ ছলাত বাব আননাহি আন কিৰাতিল কোৰাণ ফিব ৰুকুই ওৱাছ ছুজুদ)

ইয়াৰ পিছত ইমাম চাহাবে আল্লাহ আকবাৰ উচ্চস্বৰত ক'ব লগতে নিজৰ মূৰ ছিজদাৰ পৰা তুলি ল'ব। লগে লগে মুক্তাদি সকলেও নিজৰ নিজৰ মূৰ ভূমিৰ পৰা উঠাই পৰ্যায়ক্রমে হাত দুখন উঠাই উৰুৰ ওপৰত ৰাখি বহি থকাৰ অৱস্থালৈ যাব, ইয়াকেই বৈঠক বুলি কোৱা হয়। যেতিয়া এনেকৈ বহে তেতিয়া নমাজী তাৰ বাওঁ ভৰিৰ পতা পাৰি (বিছাই) দি তাৰ ওপৰত বহিব আৰু সোঁ ভৰিৰ আঙুলি ভাজলগাই কাবামুখী কৰি লৈ গোড়ালী আৰু পতা থিয় কৰাই ৰাখিব। এনেকুৱা অৱস্থাত হাত দুখন আঁঠুৰ ওচৰা-ওচৰি উৰুৰ ওপৰত আঙুলিবোৰ কাবা মুখীকৈ ৰাখিব আৰু তলত উল্লেখিত দোৱা পাঠ কৰিব। এইটো হ'ল দুই ছিজদাৰ মাজৰ দোৱা।

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِيْ وَارْحَمْنِيْ وَاهْدِنِيْ وَعَافِنِيْ

وَاجْبُرْنِيْ وَارْزُقْنِيْ وَارْفَعْنِيْ

উচ্চাৰণ :- আল্লাহ্মাগ ফিৰলি ওৱাৰহামনি ওৱাহদিনি ওৱা আফিনি

ইছলামী নমাজ

ওবাজবুৰনি ওৱাৰজুকনি ওৱাৰফানি ।

অৰ্থ :-হে আল্লাহ ! মোক ক্ষমা কৰা মোৰ প্ৰতি দয়া কৰা আৰু মোক সঠিক বাটত পৰিচালনা কৰা আৰু মোক সুস্থ বখা আৰু মোৰ বিশৃংখলতা দূৰ কৰি দিয়া আৰু মোক জীৱন ধাৰণৰ উপকৰণ সমূহ দান কৰা আৰু মোক (আধ্যাত্মিক ভাৱে) তোমালৈ উন্নীত কৰা ।

উক্ত বৈঠকত মনে মনে দোৱাটো পাঠ কৰাৰ পিছত ইমাম চাহাবে আল্লাহ আকবাৰ উচ্চস্বৰে কোৱাৰ লগে লগেই দ্বিতীয়বাৰ ছিজদালৈ যাব । মুক্তাদি সকলেও ইমামৰ অনুসৰণ কৰিব অৰ্থাৎ ছিজদাহ কৰিব । এই দ্বিতীয় ছিজদাৰ সময়তো ছুবহানা বাববিয়াল আলা সকলোৱে তিনি বাৰ বা তাতকৈ অধিক বেযোৰ সংখ্যাত পাঠ কৰিব । এই ধৰণৰ নমাজৰ প্ৰত্যেক বাকাতত দুটাকৈ ছিজদা কৰিব । দ্বিতীয় ছিজদা সমাপ্তক এক বাকাত নমাজ হোৱা বুজায় । ইয়াৰ পিছত ইমাম চাহাবে আল্লাহ আকবাৰ উচ্চস্বৰে কৈ থিয় হ'ব, লগতে মুক্তাদি সকলেও ইমামৰ দৰেই শাৰীত থিয় হ'ব । ইমাম চাহাবে প্ৰথম বাকাতৰ দৰে দ্বিতীয় বাকাতৰ নমাজ আদায় কৰিব ।

কিন্তু দ্বিতীয় বাকাত নমাজৰ প্ৰথমতে ছানা বা তাউজ আদি পাঠ কৰিব নালাগিব । ছানা আৰু তাউজ প্ৰত্যেক নমাজৰ প্ৰথম বাকাতত পাঠ কৰিব লাগে । ইমাম চাহাবে চুৰা ফাতিহা পাঠৰ পিছত পৱিত্ৰ কোৰাণ কৰিমৰ কিছুমান আয়াত পাঠ কৰি প্ৰথম বাকাতৰ দৰে দ্বিতীয় বাকাত নমাজ আদায় কৰিব । দ্বিতীয় বাকাতৰ শেষ ছিজদাৰ পিছত ইমাম চাহাবৰ সৈতে মুক্তাদি সকলেও বহি যাব লাগে ।

এই বহি যোৱা সময়খিনিক কাদাহ বোলে । এই কাদাহ অৱস্থাত নিঃশব্দেৰে (تَسْبِيحًا) তাশ্বাহুদ পাঠ কৰিব লাগে । যাক আমি আত্তাহিয়াতু বুলিও কওঁ ।
তাশ্বাহুদ নিম্নৰূপ :-

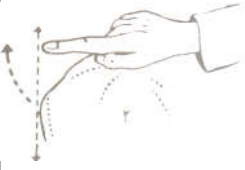
التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالطَّيِّبَاتُ السَّلَامُ عَلَيْكَ
أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْنَا

ইছলামী নমাজ

وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّلَاةِ وَالصَّلَاةِ وَالصَّلَاةِ
وَأَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

উচ্চারণ : -আত্তাহিয়াতু লিল্লাহি ওবাছছালাওরাতু ওবাত্তাযিবাতু আছালামু আলাইকা আয়ুহান্নাবিয়ু ওবা বাহমাতুল্লাহি ওবা বাবাকাতুহু, আছালামু আলাইনা ওবা আলা ইবাদিল্লাহিছ ছালিহিন, আশ্বহাদু আল্লা ইলাহা ইল্লাল্লাহু ওবাআশ্বহাদু আল্লা মুহাম্মাদান আবদুহু ওবা রাছুলুহ।

অর্থ : -সকলো মৌলিক, দৈহিক আৰু আৰ্থিক এবাদত আল্লাহৰ বাবেই; হে নবী কৰিম (ছাঃ)। তোমাৰ ওপৰত শান্তি আৰু আল্লাহ তায়লাৰ কৰুণা আৰু কল্যাণৰাজিসমূহ। শান্তি আমাৰ ওপৰত আৰু আল্লাহৰ পুণ্যবান সকলৰ ওপৰত। মই সাক্ষী দিওঁ যে আল্লাহৰ বাহিৰে অন্য কোনো উপাস্য নাই আৰু মই সাক্ষী দিওঁ যে মহম্মদ (ছাঃ) তাৰ দাস আৰু প্ৰেৰিত বচুল।

এইটো লক্ষ্য কৰিবলগীয়া যে যেতিয়া এজন নমাজী তাশ্বাহুদ (আত্তাহিয়াতু) পাঠ কৰে আৰু আশ্বহাদু আল্লা ইলাহা ইল্লাল্লাহু বাক্যাংশ উচ্চাৰণ কৰে তেতিয়া তাৰ সোঁ হাতৰ তজনী আঙুলি উঠোৱাই ইঙ্গিত এটা বহন কৰে আৰু বাক্যাংশটোৰ ইলাহা ইল্লাল্লাহুৰ উচ্চাৰণৰ লগে লগে আঙুলি নমাই ল'ব লাগে। হাদীছৰ গ্ৰন্থ সমূহত এইটো উল্লেখ আছে যে নবী কৰিম (ছাঃ) সোঁ হাতখন আঁঠুৰ ওপৰত ৰখা অৱস্থাত বুঢ়া আঙুলিৰ বাহিৰে বাকী আঙুলি কেইটা একেলগে চপাই ৰাখিছিল আৰু তজনী আঙুলিটো ওপৰলৈ উঠাই আশ্বহাদু আল্লা ইলাহা ইল্লাল্লাহু বাক্যাংশ পাঠ শেষ কৰাৰ লগে লগেই আগৰ স্থানলৈ নমাই লৈছিল। বাওঁ হাতৰ আঙুলি বাওঁ আঁঠুৰ কাষত উৰুৰ ওপৰত চপাই পোনকৈ ৰাখিছিল। তাশ্বাহুদ (আত্তাহিয়াতু) পাঠ কৰাৰ পিছত নবী কৰিম (ছাঃ)ৰ বাবে কৰুণাৰ কামনা কৰা হয়। যাক দৰুদ বোলে। লগতে আৰু কিছুমান দোৱা পাঠ কৰা হয়।

(دَرُودُ شَرِيفِ) দৰুদ শৰীফ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ
وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ۔ اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ
مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ۔

উচ্চাৰণ : -আল্লাহুমা ছাল্লি আলা মুহাম্মাদিও ওৰা আলা আলি মুহাম্মাদিন কামা ছাল্লায়তা আলা ইব্রাহিমা ওৰা আলা আলি ইব্রাহিমা ইন্নাকা হামিদুম মাজিদ, আল্লাহুমা বাৰিক আলা মুহাম্মাদিন ওৰা আলা আলি মুহাম্মাদিন কামা বাৰাকতা আলা ইব্রাহিমা ওৰা আলা আলি ইব্রাহিমা ইন্নাকা হামিদুম মাজিদ।

অৰ্থ :- হে আল্লাহ! তুমি মহম্মদ (ছাঃ) আৰু তাৰ বংশধৰ সকলৰ ওপৰত কৰুণা বৰ্ষণ কৰা যেনেকৈ তুমি ইব্রাহিমৰ আৰু তাৰ বংশধৰ সকলৰ ওপৰত কৰুণা দান কৰিছিলো, নিশ্চয় তুমি প্ৰশংসিত মহা মৰ্যদাবান।

হে আল্লাহ ! তুমি মহম্মদ (ছাঃ)ৰ আৰু তাৰ বংশধৰ সকলৰ ওপৰত তোমাৰ অজস্ৰ কল্যাণ দান কৰা, যেনেকৈ তুমি ইব্রাহিম (আঃ) আৰু তাৰ বংশধৰ সকলৰ ওপৰত কল্যাণ দান কৰিছিলো, নিশ্চয় তুমি প্ৰশংসিত মহা মৰ্যদাবান।

দৰুদ পাঠ কৰাৰ পিছত আৰু কিছুমান সৰু সৰু দোৰা পাঠ কৰিব লাগে যিবিলাক তলত উল্লেখ কৰা হ'ল :-

۱- رَبِّمَا آتَيْنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ۔

উচ্চাৰণ :- বাববানা আতিনা ফিদ্দুনিয়া হাছানাটাও ওৰা ফিল আখিৰাতি হাছানাটাও ওৰা কিনা আজাবান নাৰ।

অৰ্থ :- হে মোৰ প্ৰভুৰ প্ৰতিপালক ! মোক পাৰ্থিৱ আৰু আখিৰাতৰ সকলো মঙ্গল দান কৰা আৰু মোক অগ্নিৰ শাস্তিৰ পৰা ৰক্ষা কৰা।

ইছলামী নমাজ

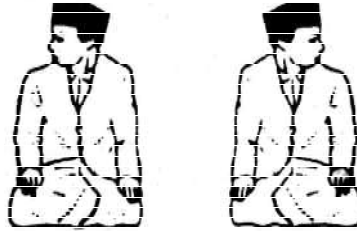
۲- رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ-
رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ-

উচ্চারণ : -বাববিজ আলনি মুকিমাছ ছালাতি ওরা মিন জুবৰিয়াতি বাববানা ওরা তাকাববাল দুৰা।

বাববানাগফিৰলি ওরালিওরালিদায়য়া ওরা লিলমুমিনিনা ইয়াওমা ইয়াকুমুল হিছাব।

অর্থ : - হে মোৰ প্ৰভু প্ৰতিপালক ! মোক তুমি নমাজ প্ৰতিষ্ঠাকাৰী বনোৱা লগতে মোৰ বংশধৰ সকলকো। হে মোৰ প্ৰভু প্ৰতিপালক ! (মোৰ ওপৰত কৰুণা বৰ্ষণ কৰা) আৰু দোৱা গ্ৰহণ কৰা। হে মোৰ প্ৰভু প্ৰতিপালক। যিদিনা হিচাপ-নিকাচ আৰম্ভ হ'ব সেই দিনা মোক আৰু পিতৃ-মাতৃ আৰু মোমিন সকলক ক্ষমা কৰা।

এক বা ততোধিক দোৱা পাঠ কৰাৰ পিছত ইমাম চাহাবে নমাজ সমাপ্ত হোৱাৰ চিহ্ন স্বৰূপে নিজৰ মুখমণ্ডল প্ৰথমে সোঁ ফালে পিছত বাওঁফালে ঘূৰাই ক'ব আচ্ছালামু আলাইকুম ওৱা বাহমাতুল্লাহি ওৱা বাৰাকাতুহ অৰ্থাৎ তোমালোকৰ ওপৰত শান্তি আৰু কৰুণা বৰ্ষিত হওঁক। আচ্ছালামু আলাইকুম ওৱা বাহমাতুল্লাহি ওৱা বাৰাকাতুহ পাঠ কৰা নমাজ শেষ হোৱাৰ ইঙ্গিত দিব।

ইমামৰ পিছত থকা মুক্তাদি সকলেও ইমামৰ দৰে মুখমণ্ডল ঘূৰাই (সোঁ ফালে, বাওঁফালে) নিম্ন লিখিত বাক্য পাঠ কৰিব লাগে,

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ-

ইছলামী নমাজ

উচ্চাৰণ :- আচ্ছালামু আলাইকুম ওৱা বাহমাতুল্লাহ।

অৰ্থ :- তোমাৰ ওপৰত শান্তি বৰ্ষিত হওঁক।

যদি নমাজ দুই ৰাকাত নহৈ তিনি বা চাৰি ৰাকাত হয় তেন্তে দ্বিতীয় ৰাকাতৰ পিছত কাদাহ বা বহা অৱস্থাতোক সংক্ষেপ কৰি নমাজীয়ে কেৱল তাশ্বাহুদ (আত্তাহিয়াতু) পাঠ কৰিব লাগে।

তাছাহুদ পাঠ কৰাৰ পিছত ইমাম চাহাব তৃতীয় ৰাকাত আৰম্ভ কৰাৰ চিহ্ন হিচাপে আল্লাহ আকবাৰ উচ্চস্বৰে কৈ (কিয়াম)বা থিয় দিব আৰু দ্বিতীয় ৰাকাতৰ দৰে উক্ত তৃতীয় ৰাকাত নমাজ পঢ়া শেষ কৰিব। সকলো মুক্তাদি ইমামক অনুসৰণ কৰিব। যদি নমাজ তিনি ৰাকাত হয়। যেনে মাগৰিবৰ নমাজ; তেতিয়া তৃতীয় ৰাকাত শেষ ছিজদাৰ পিছত ইমাম চাহাব কাদাহ অৱস্থাত বহি তাশ্বাহুদ, দৰুদ শ্বৰিফ আৰু অন্যান্য কিছুমান দোৱা নিঃশব্দৰে পাঠ কৰিব আৰু আচ্ছালামু আলাইকুম ওৱা বাহমাতুল্লাহ শব্দৰে উচ্চস্বৰে কৈ ছালাম ফিৰাই অৰ্থাৎ মুখমণ্ডল এবাৰ সোঁ ফালে আৰু এবাৰ বাওঁ ফালে ঘূৰাই নমাজ শেষ কৰিব সকলো নমাজী ইমামক অনুসৰণ কৰিব। আৰু তেখেতৰ দৰে সকলোৱে মনে মনে শব্দ নোহোৱাকৈ পাঠ কৰিব।

যদি চাৰি ৰাকাত নমাজ হয়; যেনে জহুৰ, আছৰ, ইশ্বাৰ ওৱাক্তৰ নমাজৰ ক্ষেত্ৰত ইমাম চাহাবে প্ৰথম দুই ৰাকাত নমাজ পঢ়ি কাদাহ অৱস্থাত তাশ্বাহুদ অৰ্থাৎ আত্তাহিয়াতু পাঠ কৰি তৃতীয় আৰু চতুৰ্থ ৰাকাত নমাজ আদায় কৰিবলৈ আল্লাহ আকবাৰ উচ্চস্বৰে পাঠ কৰি পোনে পোনে থিয় হ'ব। মুক্তাদি সকলেও ইমাম চাহাবক অনুসৰণ কৰি থিয় হ'ব। ইয়াৰ পিছত দুই ৰাকাত নমাজ পঢ়িব অৰ্থাৎ চতুৰ্থ ৰাকাত নমাজৰ পিছত ইমাম চাহাব কাদাহ বা বহাৰ অৱস্থালৈ যাব আৰু বহি তাশ্বাহুদ লগতে দৰুদ শ্বৰিফ আৰু অন্যান্য দোৱা পাঠ কৰিব পাৰে। ইয়াৰ পিছত ইমাম চাহাবে সোঁ ফালে মুখমণ্ডল ঘূৰাই (আগত উল্লেখ কৰা দৰে) আচ্ছালামু আলাইকুম ওৱা বাহমাতুল্লাহ বাক্য পাঠ কৰি নমাজ শেষ কৰিব। এই ক্ষেত্ৰত তলত উল্লেখ কৰা বিষয়সমূহ মনত ৰাখিবলগীয়া :-

১) সকলো নমাজৰ ক্ষেত্ৰতেই কেৱলমাত্ৰ শেষ কাদাহ বা বহাৰ অৱস্থাত

ইছলামী নমাজ

তাশ্বাহুছদ, দৰুদ শ্বৰীফ আৰু অন্যান্য দোৰাবোৰ পাঠ কৰিব লাগিব। যদি শেষ কাদাহ নহয় তেন্তে সেই ক্ষেত্ৰত কেৱল তাশ্বাহুছদ (আতাহিয়াতু) পাঠ কৰাৰ পিছত ইমাম চাহাবে আল্লাহ আকবাৰ উচ্চস্বৰে পাঠ কৰি পোনে পোনে থিয় হৈ যাব আৰু বাকী থকা নমাজ আদায় কৰিব।

২) যদি নমাজ দুই ৰাকাত হয়; তেন্তে দ্বিতীয় ৰাকাতৰ শেষত কাদাহ তাশ্বাহুছদ দৰুদ শ্বৰীফ আৰু দোৱা আদি পাঠ কৰি নমাজ শেষ কৰিব লাগিব।

অকলে অকলে নমাজ :-

যদি কোনোবাই বা-জমাত নমাজ পঢ়াৰ সুযোগ নাপায় তেন্তে সেই ক্ষেত্ৰত অকলে হলেও নমাজ পঢ়ি ল'ব লাগিব। নমাজ অকলে অকলে আদায় কৰাৰ সময়ত বা-জমাত নমাজৰ দৰেই আদায় কৰিব লাগিব। কিন্তু ইমাম চাহাব যেনেকৈ পাঠ কৰিব লগীয়া শব্দবোৰ উচ্চস্বৰে আবৃত্তি কৰে তেনেকৈ অকলে নমাজ আদায় কৰোঁতাই উচ্চস্বৰে পাঠ নকৰি নিঃশব্দে বা মনে মনে পাঠ কৰিব লাগে। উদাহৰণ স্বৰূপে যেতিয়া তেওঁ চুৰা ফাতিহা বা আল্লাহ আকবৰ, ছামি আল্লাহলিমান হামিদাহ আৰু শেষত আচ্ছলামু আলাইকুম ওৱা ৰাহমাতুল্লাহ আদি পাঠ কৰোঁতে শব্দ নোহোৱাকৈ উচ্চাৰণ কৰিব লাগে।

বা-জমাত নমাজ :-

প্ৰত্যেক মুছলমান ব্যক্তিয়েই তাৰ ফৰজ নমাজ সমূহ বা-জমাত পঢ়িব লাগে বা-জমাত নমাজ আদায় কৰাৰ সুবিধাথেই বা এই উদ্দেশ্য আগত ৰাখিয়েই মছজিদ নিৰ্মাণ কৰা হয়। হাদীছ শ্বৰীফৰ পৰা জনা যায় যে অকলে অকলে নমাজ আদায় কৰাতকৈ বা-জমাত নমাজ আদায় কৰিলে ২৭ গুণ বেছি ছোৱাব পোৱা যায়।

ইমাম নিৰ্বাচন কৰাৰ ক্ষেত্ৰত জমাতে সদায় মনত ৰাখিব লাগিব যে যি জনে ইমাম হ'ব তেওঁ যেন সিহঁতৰ জনা মতে পুণ্যবান, নেক আৰু সিহঁতৰ মাজত অধিক কোৰাণ কৰিম জনা ব্যক্তি হয়। নিয়ম মতে ধৰ্মীয়

ইছলামী নমাজ

কতৃপক্ষ যেনে- খলিফা ইমাম হ'ব পাৰে। এই ক্ষেত্ৰত যিয়েই নিৰ্বাচিত বা নিযুক্ত হওক ইমাম হিচাপে তাক অৱশ্যই নমাজত অনুসৰণ কৰিব লাগে। যদিওবা তেওঁ কাৰোবাৰ মতে অযোগ্যও হয়।

যদি কোনো নমাজৰ নিৰ্দিষ্ট সময়ত দুইজন বা তাতকৈ অধিক মানুহ মছজিদৰ বাহিৰে কোনো স্থানত একেলগ হয় তেন্তে সিহঁতে সেই ফৰজ নমাজ অকলে অকলে আদায় কৰাৰ অনুমতি নাই। সিহঁতে বা-জমাত নমাজ আদায় কৰা উচিত। যেতিয়া দুইজন মাত্ৰ পুৰুষ একেলগে নমাজ পঢ়িবলৈ আহে তেতিয়া এজনে আনজনৰ ইমামতিত নমাজ আদায় কৰিব লাগে সিহঁত দুজনে একেবাৰে ওচৰা-ওচৰিকৈ থিয় হ'ব আৰু বাওঁ ফালে থিয় হোৱা ব্যক্তিজনে ইমামতি কৰিব। যেতিয়া কোনো ব্যক্তিয়ে ঘৰত অকলে নমাজ আদায় কৰিবলৈ থিয় হয় আৰু পৰিয়ালৰ কোনো মহিলা সদস্য তাৰ লগত জমাতত নমাজ পঢ়িবলৈ যোগদান কৰে তেন্তে সেইজনী মহিলা, পুৰুষ জনৰ বাওঁফালে থিয় হৈ নমাজ পঢ়িব পাৰিব। যদি পুৰুষ মানুহ বা-জমাত নমাজ পঢ়ি থকা অৱস্থাত কোনোবাই নমাজ আদায় কৰিবলৈ আহে তেন্তে সেই ব্যক্তি সকলে ইমাম চাহাবক মাজত পেলাই শাৰীত থিয় দিব লাগে। সাধাৰণতে যেতিয়া তিনি বা অধিক নমাজীয়ে বা-জমাত নমাজ আদায় কৰিবলৈ লয় তেতিয়া ইমাম চাহাব মুক্তাদি সকলৰ শাৰীৰ সন্মুখত অকলে থিয় হ'ব লগতে সকলোৰে কাবা মুখী হৈ থিয় হ'ব। বিশেষ বিশেষ ক্ষেত্ৰত ইমাম চাহাব শাৰীৰ মাজত অৱস্থান কৰি নমাজ পঢ়াব পাৰে।

কিছুমান ফিকাহবিদ (শাস্ত্ৰবিদ) সকলৰ মতে ইমামৰ পিছত শাৰী পাতি থকা মুক্তাদি সকলৰ একেবাৰে শেষ শাৰীত কমপক্ষে দুইজন নমাজী থাকিব লাগিব।

অন্যান্য ফিকাহবিদ সকলে এই সম্পৰ্কে অনিহা প্ৰকাশ কৰিছে। কিয়নো সন্মুখৰ পৰা লাহেকৈ টানি পিছুৱাই কেৱল তাৰেই নমাজত ব্যাঘাত নপৰে আনকি কাষত থকা বেলেগ মুক্তাদিৰ নমাজতো ব্যাঘাত জন্মে।

ইছলামী নমাজ

ইয়াত আৰু কিছুমান স্মৰণীয় বিষয় :-

(১) নবী কৰিম (ছাঃ)ৰ এটা হাদীছ অনুযায়ী সন্মুখৰ শাৰীত থিয় হোৱা নমাজী অৰ্থাৎ মুক্তাদি সকলে সিহঁতৰ পিছত শাৰী পতা নমাজী সকলতকৈ অধিক ছোৱাৰ লাভ কৰিব। কিয়নো যি সকলে আগত নমাজৰ স্থানত উপস্থিত হয় সেইসকলে নমাজৰ অপেক্ষাত থাকে আৰু জিকৰে ইলাহিত (আল্লাহৰ স্মৰণত) মগ্ন থাকি সময় অতিবাহিত কৰে। নিশ্চিত ভাৱেই এইটো স্পষ্ট যে পলমকৈ অহা লোকসকলতকৈ আগত উপস্থিত থকা ব্যক্তিসকলে আল্লাহৰ স্মৰণত বেছি সময় অতিবাহিত কৰে।

আকৌ নবী কৰিম (ছাঃ)য়ে নিৰ্দেশ দিছে যে ইমামৰ পিছত থকা প্ৰথম শাৰী পূৰ্ণ নোহোৱালৈকে যেন দ্বিতীয় শাৰী আৰম্ভ কৰা নহয়। গতিকে এইটো স্পষ্ট যে যিসকলে আগত আহে আৰু সন্মুখৰ শাৰীত স্থান লয় আৰু আল্লাহৰ স্মৰণত সময় কটায় সেই নমাজী সকলে বেছি ছোৱাৰ লাভ কৰিব সেই সকল নমাজীতকৈ যি সকলে তকবীৰ দিয়াৰ সময়ত বা আৰু পিছত আহি নমাজত যোগদান কৰে।

(২) নমাজ আৰম্ভ হোৱাৰ পিছত অহা ব্যক্তিসকলে জামাতক যি অৱস্থাত পাব সেই অৱস্থাতেই নমাজত যোগদান কৰিব লাগে। উদাহৰণ স্বৰূপ- যদি সিহঁতে ইমামৰ সৈতে সকলো নমাজীক থিয় হোৱা অৱস্থাত পায় তেন্তে নিয়মানুসাৰে নিয়ত কৰি থিয় হোৱা অৱস্থাতেই নমাজ আৰম্ভ কৰিব লাগিব। যদি তেওঁ জামাত ছিজদাৰত অৱস্থাত আহি পায় তেন্তে (নিয়মানুসাৰে নিয়ত বান্ধি) লগে লগে ছিজদাত যোগদান কৰিব। যেতিয়া ইমাম চাহাবে ছালাম অৰ্থাৎ আছালামু আলাইকুম ওৱা বহমাতুল্লাহ উচ্চস্বৰে কৈ সোঁ ফালে আৰু বাওঁফালে মুখমণ্ডল ঘূৰাই নমাজ শেষ কৰিব তেতিয়া পিছত আহি যোগদান কৰা লোকে ইমামৰ লগত ছালাম ফিৰাৰ সময়ত নিজৰ বাকী বৈ যোৱা বাকাত অকলে অকলে আদায় কৰি নমাজ শেষ কৰিব লাগিব।

ইছলামী নমাজ

(৩) এক ওরাক্ত নমাজ কেইবাটাও অংশত বিভক্ত। ইয়াৰ এটা অংশ ৰাকাত নামেৰে নামাকৰণ বা পৰিচিত। ফৰজ নমাজসমূহ দুই ৰাকাতৰ পৰা চাৰি ৰাকাত নমাজ আছে। প্ৰত্যেকটো ৰাকাত নিম্ন লিখিত প্ৰয়োজনীয় অংশেৰে গঠিত।

ক) থিয় দিয়া যাক কিয়াম বোলে।

খ) দুয়োখন হাত দুখন ভৰিৰ গাঁঠিৰ ওপৰত হেচা মাৰি চপাই ৰাখি নতজানু হোৱা যাক ৰুকু বোলে।

গ) ৰুকুৰ শেষত হাত দুখন তলপিনে ৰাখি পোন হৈ থিয় হোৱা যাক কাউমা বোলে।

ঘ) সাষ্টাঙ্গে প্ৰণিপাত কৰা যাক ছিজদা বোলে। প্ৰতি ৰাকাতত দুটাকৈ ছিজদা আছে।

ঙ) জিলছা দুই ছিজদাৰ মাজৰ একেবাৰে সংক্ষিপ্ত বহাৰ সময়।

চ) কাদাহ দুই ছিজদাৰ পিছত বহি আত্মহিয়াতু পাঠ কৰা সময় খিনিক কাদাহ বোলে। পলমকৈ যোগদানকাৰী নমাজী যদি ৰুকুলৈ যোৱাৰ আগত বা ৰুকু কালীন অৱস্থাত নমাজত যোগ দিয়ে তেন্তে ধৰি ল'ব লাগিব যে তেওঁৰ সেই ৰাকাত নমাজ সম্পূৰ্ণ হৈছে। উক্ত ৰাকাত তেওঁৰ পুনৰ নমাজৰ শেষত পঢ়িব নালাগে। যদি কোনোবাই পলমকৈ অহা বাবে নমাজৰ ৰুকু পাৰ হৈ যোৱাৰ পিছত ছিজদা অৱস্থালৈ যায় তেন্তে তেওঁ সেই ৰাকাত ইমাম চাহাবৰ উভয় ফালে ছালাম ফিৰাই নমাজ শেষ কৰাৰ লগে লগেই উঠি থিয়হৈ এৰি যোৱা নমাজৰ ৰাকাত অকলে অকলে আদায় কৰিব লাগিব।

৪) এবাৰ বা-জমাত নমাজ আৰম্ভ হৈ গলে কোনোবাই ছুল্লত বা নফল নমাজ পঢ়ি থকা উচিত নহয়। যদি কোনোবাই ইমামৰ ফৰজ নমাজ আৰম্ভ কৰাৰ আগতেই বা-জমাত নমাজৰ শাৰীত থিয় দি ছুল্লত নমাজ পঢ়িবলৈ লয় তেন্তে সোনকালে তেওঁ নমাজ এৰি বা-জমাত নমাজত যোগ দিব লাগিব। যদি কোনোবাই ফৰজ নমাজৰ শাৰীৰ পৰা দূৰত ছুল্লত বা নফল নমাজ পঢ়ি থাকে আৰু আৰু ইফালে বা-জমাত নমাজ আৰম্ভ হৈ যায় তেন্তে তেওঁ যদি অনুমান কৰিব পাৰে তেওঁ পঢ়ি থকা নমাজ শেষ কৰি বা-জমাত নমাজৰ প্ৰথম

ইছলামী নমাজ

ৰাকাতত যোগ দিব পাৰিব তেন্তে অতি সোনকালে নমাজ শেষ কৰি নাইবা তেওঁৰ সেই নমাজ পৰিত্যাগ কৰি বা-জমাত ফৰজ নমাজত যোগ দিব লাগিব।

৫) বা-জমাত নমাজ আৰম্ভ হৈ গলে কোনোবাই দৌৰি আহি খৰ-খেদাকৈ সেই বা-জমাত নমাজত যোগদান কৰা নিষেধ।

৬) মহিলাসকলৰ মৰ্যদা আৰু সতীত্বৰ প্ৰতি সন্মান প্ৰদৰ্শনার্থে সিহঁতক পুৰুষ সকলৰ সন্মুখত থিয় হৈ নমাজ আদায় নকৰিবলৈ পৰামৰ্শ দিয়া হৈছে। এই কাৰণে মহিলাসকলৰ শাৰী যেন সদায় পুৰুষ সকলৰ শাৰীৰ পিছত থাকে। এই ধৰণে কোনো দ্বিধাবোধ নকৰি মহিলা সকলক পুৰুষৰ একেবাৰে পিছত শাৰীবদ্ধহৈ নিৰ্বিয়ে নমাজ আদায় কৰাৰ পূৰ্ণ স্বাধীনতা দিয়া হৈছে। মহিলা সকলৰ বাবে পৃথক হিচাপে নিৰ্দিষ্ট স্থান এটা চাৰিওফালে বেৰি আদিৰ ব্যৱস্থা কৰি নমাজ পঢ়িবলৈ দিয়াটো বেছি পছন্দনীয়। উপযুক্ত নিয়মাবলীৰ পৰা প্ৰতীয়মান হয় যে মহিলাৰ ফালৰ পৰা কোনোবাই পুৰুষৰ বা-জমাত নমাজৰ ইমামতি কৰিব নোৱাৰে। কিন্তু কোনো মহিলাই মহিলা সকলৰ বা-জমাত নমাজৰ ইমামতি কৰিব পাৰে। ইয়াৰ অৰ্থ এই যে এজনী মহিলা বালক-বালিকা সমন্বয়ে গঠিত বা-জমাত নমাজৰ ইমাম হৈ নমাজ পঢ়োৱাব পাৰে। কিন্তু প্ৰাপ্তবয়স্ক পুৰুষ সকলৰ ইমামতি কৰাৰ অনুমতি নাই।

৭) মহিলা সকলৰ বা-জমাত নমাজৰ বাবে আজান দিব নালাগে। এজন পুৰুষ ইমামৰ দৰে সন্মুখত থিয় হৈ মহিলা সকলে ইমামতি কৰিব নালাগে। মহিলা ইমাম মহিলা নমাজীসকলৰ প্ৰথম শাৰীৰ মাজত থিয় দিব লাগে এইটো সাধাৰণ প্ৰক্ৰিয়া।

৮) বা-জমাত নমাজ পঢ়াৰ সময়ত যদি ইমাম চাহাবে কোনো ধৰণৰ ভুল কৰি পেলায় তেন্তে তাক জনাই দিয়াৰ বাবে নিম্নোক্ত পদ্ধতি অৱলম্বন কৰিব পাৰি।

ক) পৱিত্ৰ কোৰাণ কৰিমৰ আয়াত পাঠ কৰোঁতে ভুল হয় অথবা ইমাম চাহাবে পৱিত্ৰ কোৰাণ পাঠ কৰি থাকোঁতে মাজৰ পৰা কোনোবা আয়াত পাহৰি যায় তেন্তে সেই ক্ষেত্ৰত বা-জমাত নমাজত থকা মুক্তাদি সকলৰ

ইছলামী নমাজ

মাজৰ পৰা কোনোবাই (যাৰ মুখস্থ আছে) সেই আয়াত শুদ্ধকৈ উচ্চস্বৰে পাঠ কৰি ইমাম চাহাবক মনত পেলাই দিব পাৰে।

খ) যদি ইমাম চাহাব কোনো ধৰণৰ ভুল কৰে তেন্তে মুক্তাদি সকলৰ পৰা ছুবহানালাহ (অৰ্থ আল্লাহ পাক দোষ ত্ৰুটিমুক্ত), এই শব্দৰ দ্বাৰা ইমামক সঙ্কেত দিয়া হয় যে যথা সম্ভৱ তেওঁ ভুল কৰিছে। এই সঙ্কেতৰ পৰা ইমাম চাহাবে নিজৰ ভুল সংশোধন কৰি লোৱা উচিত। যদি ইমাম চাহাবে নিজৰ ভুল ধৰিব নোৱাৰি সংশোধন নকৰে তেন্তে মুক্তাদি সকলে তেওঁক অনুসৰণ কৰিব লাগিব আৰু নমাজ চলি থকা সময়ত কোনেও তেওঁৰ লগত মতভেদ কৰাৰ অধিকাৰ নাই। ইমাম চাহাবে ভুল কৰিলেও মুক্তাদি সকলে অনুসৰণ কৰিব লাগিব। অৱশ্যে নমাজৰ শেষত তাৰ ভুল সম্পৰ্কে উল্লেখ কৰিব লাগিব। যদি সময় থাকে তেন্তে অৰ্থাৎ লগে লগে ইমাম চাহাবে ভুল সংশোধনৰ্থে জমাতক লৈ অতিৰিক্ত দুটা ছিজদা সম্পূৰ্ণ কৰিব পাৰে আৰু আছলামু আলাইকুম ওৱা বাহমাতুল্লাহ উচ্চস্বৰে পাঠ কৰি সোঁ ফালে বাওঁফালে ছালাম ফিৰাব পাৰে এই ছিজদাক ছিজদাহ ছু বা শুধৰণী ছিজদা বুলি কোৱা হয়।

৯) এজনী মহিলাই যদি ইমাম চাহাবৰ ত্ৰুটি নিৰ্দেশ কৰিব বিচাৰে তেন্তে তাই উচ্চস্বৰে ছুবহানালাহ কোৱাৰ পৰিৱৰ্তে হাত চাপৰি মাৰি ভুল হোৱাৰ সংকেত দিব পাৰে। মহিলা সকলৰ হাত চাপৰিৰ শব্দই ইমাম চাহাবক সতৰ্ক কৰিব যে তেওঁ কিবা ভুল কৰিছে। আকৌ এজনী মহিলা ইমামৰ ভুল ত্ৰুটিৰ ক্ষেত্ৰত পিছত থকা মুক্তাদিৰ ফালৰ পৰা কোনোবাজনীয়ে তাইৰ মনযোগ আকৰ্ষণ কৰিব, সঠিক আয়াত উচ্চাৰণ কৰি নাইবা ছুবহানালাহ উচ্চস্বৰে পাঠ কৰিব তেনে পৰিস্থিতিৰ অনুমতি দিয়ে।

১০) ইমাম চাহাবে বা-জমাত নমাজ ইমান দীঘলীয়া কৰিব নালাগে যাৰ ফলত মুক্তাদি সকল ক্লান্ত হৈ যায়। ইমামৰ মনত ৰাখিব লাগিব যে নমাজত বৃদ্ধ দুৰ্বল আদি লোক থাকিব পাৰে নাইবা কোনো জৰুৰী কাম কৰিবলগা মানুহও থাকিব পাৰে।

ইছলামী নমাজ

নমাজ শেষ কৰি আল্লাহৰ স্মৰণ

নমাজ শেষ কৰাৰ লগে লগে আল্লাহৰ স্মৰণত তছবিহ অৰ্থাৎ জিকৰে ইলাহি ও তাহমীদ (আল্লাহৰ প্ৰশংসা কীৰ্ত্তন) আদিৰ নিৰ্দেশ পৰিত্ৰ কোৰাণ কৰিমত উল্লেখ পোৱা যায়-

(4:104) **فَإِذَا قُضِيَتْ الصَّلَاةُ فَادْكُرُوا اللَّهَ**

উচ্চাৰণ :-ফাইজা কাজায়তুমুছ ছালাতা ফাজকুকুল্লাহ।

অৰ্থ :-যেতিয়া তোমালোকে নমাজ শেষ কৰি লোৱা তেতিয়া আল্লাহ তায়লাক স্মৰণ কৰা।(চুৰা আন-নিছা আয়াত ১০৪)

কিছুমান চাহবা সকলৰ অনুৰোধক্ৰমে আঁহজবত (ছাঃ) আল্লাহ তায়লাৰ মহান্মা ঘোষণাৰ নিমিত্তে নিম্ন লিখিত দোৱা সমূহ পাঠ কৰাৰ নিৰ্দেশ দিছে।
ছুবহানাল্লাহ (আল্লাহ পৰিত্ৰ,সকলো ঙ্ৰটিমুক্ত) ৩৩ বাৰ পাঠ কৰিব লাগে।
আলহামদুলিল্লাহ (সকলো প্ৰশংসা আল্লাহ তায়লাৰ) ৩৩ বাৰ পাঠ কৰিব লাগে।

আল্লাহু আকবৰ (আল্লাহ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ) ৩৪ বাৰ পাঠ কৰি লাগে।

নমাজৰ প্ৰকাৰসমূহ আৰু ৰাকাতৰ সংখ্যা:-

চাৰি প্ৰকাৰৰ নমাজ আছে। যেনে-

(১) ফৰজ, (২) ওৱাজিব, (৩) ছন্নত আৰু (৪) নফল-

ফৰজ নমাজ

ফৰজ এইটো এটা আৰবী শব্দ, ইয়াৰ অৰ্থ হ'ল-বাধ্যতামূলক কৰিবলগীয়া।
প্ৰত্যেক দিন ফৰজ নমাজ পাঁচ ওৱাক্ত বা পাঁচ বাৰ।

নমাজৰ নাম

ৰাকাতৰ সংখ্যা

ফজৰ

২ ৰাকাত

জহৰ

৪ ৰাকাত

আছৰ

৪ ৰাকাত

মগৰিব

৩ ৰাকাত

ইছলামী নমাজ

ইশ্বা

৪ বাকাত

নিজৰ ইচ্ছাত কোনো ফৰজ নমাজ পৰিত্যাগ কৰা পাপ। কিন্তু যদি ভুলবশতঃ নাইবা কোনো অৱস্থাৰ হেঁচাত বাধ্য হৈ নমাজ আদায় কৰা নহয় তেন্তে নমাজৰ কথা মনত পৰাৰ লগে লগে সুবিধা বুজি নমাজ আদায় কৰিলে ভুলৰ শুধৰণী হয়।

ওৱাজিব নমাজ

নিম্ন লিখিত নমাজ সমূহক ওৱাজিব (অতি প্ৰয়োজনীয়) নমাজ বোলে।

(১) তিনি বাকাত ৰিতৰ নমাজ।

(২) দুই বাকাত ঈদুল ফিতৰৰ আৰু দুই বাকাত ঈদুল আজহাৰ নমাজ।

(৩) কাবা গৃহ তওৱাফ (প্ৰদক্ষিণ) কৰি দুই বাকাত নমাজ আদায় কৰা।

যদি কোনো ব্যক্তিয়ে নিজৰ ইচ্ছা অনুযায়ী এই নমাজ সমূহ পৰিত্যাগ কৰে তেন্তে সি পাপ কৰিলে বুলি ধৰি লোৱা হয়। যদি তেওঁ অনিচ্ছাকৃত ভাৱে বা ভুলবশতঃ ওৱাজিব নমাজ আদায় নকৰে তেন্তে পিছত এই নমাজ আদায় কৰাৰ প্ৰয়োজন নাই। অৰ্থাৎ কাজা পঢ়িব নালাগে। কাজা শব্দৰ অৰ্থ বাদ পৰি যোৱা কোনো নমাজ আদায় কৰা।

ছুন্নত নমাজ

আঁহজৰত (ছাঃ) ফৰজ নমাজৰ পূৰ্বে আৰু পিছত অতিৰিক্ত কিছুমান নমাজ পঢ়িছিল। সেইবিলাকেই ছুন্নত নমাজ। ফিকাহ শাস্ত্ৰবিদ সকলোৱে পঢ়া বৰ দৰকাৰ। নিজৰ ইচ্ছাত ছুন্নত নমাজ এৰি দিয়া আল্লাহ তায়লাৰ দৃষ্টিত অপছন্দনীয়। ছুন্নত নামাজ হ'ল।

(১) ফজৰ ওৱাক্তত ফৰজ নমাজৰ আগত দুই বাকাত ছুন্নত পঢ়া। কিন্তু যদি কোনো ব্যক্তিয়ে কোনো কিবা কাৰণত দুই বাকাত ছুন্নত আদায় নকৰি বা-জমাত (ফৰজ) নমাজত যোগ দিয়ে তেন্তে বা-জমাত নমাজ শেষ হোৱাৰ পিছত দুই বাকাত ছুন্নত আদায় কৰি ল'ব পাৰে।

(২) জহৰৰ ফৰজ নমাজৰ আগত ৪ বাকাত আৰু পিছত দুই বাকাত। কিন্তু যদি কোনোবাই কিবা কাৰণ বশতঃ পূৰ্বৰ ৪ বাকাত ছুন্নত আদায় কৰিব নোৱাৰা হয় তেন্তে বা-জমাত নমাজ পঢ়া শেষ হলে এয়া পঢ়ি ল'ব লাগে।

ইছলামী নমাজ

- (৩) মগৰিবৰ ফৰজ নমাজৰ পিছত ২ বাকাত ছন্নত পঢ়িব লাগে।
- (৪) ইশ্বাৰ ৪ বাকাত ফৰজ নমাজৰ পিছত ২ বাকাত ছন্নত পঢ়িব লাগে।

নফল (অতিৰিক্ত) নমাজ

ফৰজ আৰু ছন্নতৰ বাদেও আৰু কিছূমান অতিৰিক্ত নমাজ পঢ়ি থকা হয়। এই বিলাক হ'ল নফল নমাজ। এই বিলাক হ'ল ঐচ্ছিক নমাজ। যি সকলে ইচ্ছা অনুযায়ী নফল নমাজ সদায় পঢ়ে সেই সকলে আল্লাহ তায়লাৰ সন্তুষ্টি লাভ কৰিব পাৰে। নফল নমাজ বিলাক নিম্নৰূপ :-

- (১) তাহাজ্জুদৰ নামজ ৮ বাকাত।
- (২) জহুৰৰ নমাজৰ ২ বাকাত ছন্নতৰ নমাজৰ পিছত ২ বাকাত নফল।
- (৩) আছৰৰ ফৰজ নমাজৰ আগত ৪ বাকাত নফল।
- (৪) মগৰিবৰ ২ (দুই) বাকাত ছন্নত নমাজৰ পিছত ২ (দুই) বাকাত নফল।
- (৫) ৪ বাকাত ইছৰাকৰ নমাজ।
- (৬) যেতিয়া মছজিদত প্ৰবেশ কৰা হয় তেতিয়া দুই বাকাত।
- (৭) আল্লাহ তায়লাৰ কৰুণা লাভৰ কামনাৰে ২ বাকাত।
- (৮) ছালাতুল হাজাত হিচাপে ২ বাকাত।

কোনো ব্যক্তিয়ে যিমান ইচ্ছা নফল নমাজ আদায় কৰিব পাৰে। কিন্তু নিষিদ্ধ সময়ত কোনো নমাজেই পঢ়া উচিত নহয়। যেনে- আছৰ আৰু মগৰিবৰ নমাজৰ মাজত যিখিনি সময় সেই সময়ত নফল নমাজ পঢ়া উচিত নহয়। মছজিদতকৈ ঘৰত (বাসভৱনত) নফল নমাজ পঢ়া উত্তম। কেৱল মাত্ৰ ওপৰত উল্লেখিত নমাজ সমূহ ব্যতিক্ৰমে যিবিলাক মছজিদত পঢ়াৰ যোগ্য। এইটো ব্যক্তিৰ পছন্দৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। এই ক্ষেত্ৰত কোনো ধৰণৰ বাধ্যবাধকতা নাই।

জুমাৰ (শুক্ৰবাৰৰ) নমাজ

ছালাতুল জুমআ বা শুক্ৰবাৰৰ নামজ বা-জমাত পঢ়া হয়। জুমাৰ নমাজ

ইছলামী নমাজ

জহ্বৰ নমাজৰ স্থলত পঢ়া হৈ থাকে। প্ৰত্যেক সপ্তাহৰ শুক্ৰবাৰে মুছলমান সকলে গোচল কৰি পৰিষ্কাৰ পৰিচ্ছন্ন কাপোৰ পৰিধান কৰি সুগন্ধি ব্যৱহাৰ কৰি জুমাৰ নমাজ আদায় কৰাৰ বাবে মছজিদত একগোট হয়। জুমাৰ নমাজৰ কল্যাণ সম্পৰ্কে পৰিত্ৰ কোৰাণ আৰু ছুলতৰ মাজত বহু মূল্যবান কথা লিপিবদ্ধ আছে। যদি কোনো মুছলমান শুক্ৰবাৰৰ দিনটোত ইবাদত কৰে আৰু আল্লাহৰ স্মৰণত অতিবাহিত কৰে তেন্তে আল্লাহ তায়লা তাক বহু পুৰস্কাৰ প্ৰদান কৰে।

এটা সৰু নগৰ চহৰ লগতে গাওঁ এখনৰ সকলো মুছলমান জুমাৰ নমাজ উপলক্ষে এটা স্থানত সমবেত হয়। ডাঙৰ ডাঙৰ নগৰত মুছলমান সকলৰ সুবিধাৰ্থে একাধিক স্থানত জুমাৰ নমাজ আদায় কৰিব পৰা যায়। বেলেগ বেলেগ স্থানত (বহু জনসংখ্যাৰ বাবে) একগোট হৈ ব্যক্তিগত নাইবা জমাতী সমস্যা সমাধানৰ পথ অৱলম্বন কৰিব পাৰে। সপ্তাহত এবাৰ এটা স্থানত সকলোৱে একগোট হোৱাৰ মাধ্যমেৰে মুছলমান সকলৰ মাজত একতা সহযোগীতা, ভ্ৰাতৃত্ববোধ আদিৰ সন্মুখ ঘটে। জুমাৰ নমাজ ইছলামী সাম্যবাদৰ এটা প্ৰদৰ্শনীও বুলি ক'ব পাৰি। এইটোৱে যেনেকৈ ইমাম চাহাবক সমাধানৰ উপদেশ দিয়াৰ সুবিধা প্ৰদান কৰে তেনেকৈ আনফালে ইমামৰ খোতবা (ভাষণ) ৰ দ্বাৰা সিহঁতক ইছলামী শিক্ষা সম্পৰ্কে পথ-নিৰ্দেশ কৰিব পাৰে। প্ৰত্যেক প্ৰাপ্তবয়স্ক মুছলমানৰ বাবে জুমাৰ নমাজ পঢ়া ফৰজ। কিন্তু ৰুগ্ন, অন্ধ, পঙ্গু, মুছাফিৰ (ভ্ৰমণকাৰী) আৰু মহিলাসকলৰ মছজিদত আহি নমাজ পঢ়াৰ বাধ্যবাধকতাৰ পৰা ৰেহাই দিয়া হৈছে। যদি তেওঁলোকে মছজিদত আহি জুমাৰ নমাজত যোগদান কৰিব নোৱাৰে তেন্তে সিহঁতে জহ্বৰ নমাজ পঢ়িব লাগিব। জহ্বৰ নমাজৰ পৰিৱৰ্তে জুমাৰ নমাজ পঢ়া হয়। জুমাৰ নমাজৰ বাবে দুটা আজান আছে। যেতিয়া সূৰ্য্য মধ্যাকাশৰ পৰা সামান্য পশ্চিমাংশত হেলনীয়া হৈ অৱস্থান কৰে তেতিয়া প্ৰথম আজান আৰু যেতিয়া ইমাম চাহাবে জমাতৰ সন্মুখত খোতবা প্ৰদান কৰিবলৈ থিয় দিব তেতিয়া দ্বিতীয় আজান দিব লাগে।

সাধাৰণতে জুমাৰ খোতবা দুটা অংশত বিভক্ত। প্ৰথম অংশত ইমামে তাশ্বাহুদ

ইছলামী নমাজ

তাউজ আৰু চুৰা ফাতিহা পাঠৰ পিছত আল্লাহ তায়লাৰ নিৰ্দেশাৱলী পালন আৰু এজন উত্তম মুছলমান হিচাপে কৰিবলগীয়া বিষয় সমূহৰ ওপৰত জমাতক উপদেশ দিব পাৰে। অন্যান্য গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়েও খোতবা দিব পাৰে। খোতবাৰ প্ৰথম অংশ যিকোনো সুবিধাজনক ভাষাত প্ৰদান কৰিব পাৰে।

খোতবাৰ প্ৰথম অংশ শেষ হোৱাৰ পিছত ইমাম চাহাব সামান্য সময়ৰ বাবে বহি ল'ব লাগে। দ্বিতীয়বাৰ থিয় দিব আৰু দ্বিতীয় অংশ আৰবীত যি ধৰাবন্ধা আছে সেয়া পাঠ কৰিব। যাক খোতবা ছানি বুলি কোৱা হয়।

খোতবা ছানি নিম্নৰূপ :-

الْحَمْدُ لِلَّهِ مُحَمَّدٌ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنُؤْمِنُ بِهِ
وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْهِ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا
وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَ
مَنْ يُضِلِّهِ فَلَا هَادِيَ لَهُ. وَنَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَنَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ. عِبَادَ اللَّهِ رَحِمَكُمُ اللَّهُ.
إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَى
وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ. أَدْكُرُوا اللَّهَ يَذْكُرْكُمْ وَادْعُوهُ
يَسْتَجِبْ لَكُمْ وَلِذِكْرِ اللَّهِ أَكْبَرُ.

উচ্চাৰণ :- আলহামদুলিল্লাহি নাহমাদু ওৱা নাছতিয়িনুহু ওৱা নাছতাগফিৰুহু
ওৱা নুমিনুবিহি ওৱা নাতাওৱাক্বালু আলাইহি ওৱা নায়ুজুবিল্লাহি মিন শুবুৰি
আনফুছিনা ওৱা মিন ছায়য়িআতি আমালিনা মায়য়াদিহিল্লাহু ফালা মুজিল্লালাহু

ইছলামী নমাজ

ওৱা মায়উয়ুজলিলছ ফালা হাদিয়া লাছ,ওৱা নাশ্বহাদু আল্লা ইলাহা ইল্লাল্লাছ লা শ্বাৰিকালাছ ওৱা নাশ্বহাদু আল্লা মুহাম্মাদান আবদুছ ওৱা ৰাছুলুছ। ইবাদিল্লাহি ৰাহিমাকুমুল্লাহ, ইল্লাল্লাহ ইয়ামুৰু বিলআদলি ওৱাল ইহছানি ওৱা ইতায়িজিল কুৰবা ওৱা ইয়ানহা আনিলফাহছায়ি ওৱালমুনকাৰি ওৱাল বাঘি ইয়ায়িজুকুম লাল্লাকুম তাজাক্বাৰুন। উজকুৰুল্লাহা ইয়াজকুৰকুম ওৱাদউছ ইয়াছতাজিব লাকুম ওৱা লাজিকবুল্লাহি আকবাৰ।

অৰ্থ :- সকলো প্ৰশংসা আল্লাহৰ। আমি সেইজনাৰ প্ৰশংসা কৰো আৰু আমি সেইজনাৰ ওচৰত সাহায্য কামনা কৰো, আমি সেইজনাৰ ওচৰতেই ক্ষমা ভিক্ষা কৰো, আমি সেইজনাৰ ওপৰত ঈমান স্থাপন কৰো, আৰু আমি সেইজনাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল আৰু আমি আল্লাহ তায়লাৰ আশ্ৰয় প্ৰাৰ্থনা কৰো আমাৰ আত্মাৰ প্ৰলোভনৰ পৰা আৰু আমাৰ কৰ্মৰাজিৰ কুফলৰ পৰা। আল্লাহ তায়লা যাক সজ বাটত পৰিচালিত কৰে তেওঁক কোনোও পথভ্ৰষ্ট কৰিব নোৱাৰে। আৰু আল্লাহ তায়লা যাক পথভ্ৰষ্ট কৰিব বিচাৰে তেওঁক কোনোও সজ বাট প্ৰদৰ্শন কৰিব নোৱাৰে।

আমি সাক্ষ্য দিওঁ যে আল্লাহৰ বাহিৰে কোনো উপাস্য নাই,সেইজনা এক অদ্বিতীয়, তাৰ কোনো অংশীদাৰ নাই আৰু আমি সাক্ষী দিওঁ যে মহম্মদ (ছাঃ)তাৰ প্ৰেৰিত পুৰুষ আৰু ৰছুল। আল্লাহ তায়লাৰ ভৃত্যসকল ও তোমালোকৰ ওপৰত আল্লাহ তায়লাৰ কৰুণা বৰ্ষণ হওঁক। নিশ্চয় আল্লাহ তায়লা আদেশ দিছে ন্যায় প্ৰদৰ্শন কৰিবলৈ। আৰু আল্লাহ তায়লাই নিষেধ কৰিছে অশ্লীলতাৰ পৰা যিটোৱে নিজৰ আত্মাৰ ক্ষতিসাধন কৰে। আৰু আইনৰ কতৃপক্ষৰ বিৰুদ্ধ কৰিবলৈ নিষেধ কৰিছে।

এই সকলোবোৰ তোমালোকৰ বাবে কোৱা হৈছে - যেনিবা তোমালোকে অমনযোগী নোহোৱা। তোমালোকে আল্লাহ তায়লাক স্মৰণ কৰা। তেওঁ তোমালোকক স্মৰণ কৰিব। সেইজনাৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা কৰা তেওঁ তোমালোকৰ প্ৰাৰ্থনাৰ উত্তৰ দিব আৰু আল্লাহ তায়লাৰ স্মৰণ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ। মনযোগৰ সৈতে মুছলমান সকলে খোতবা শুনা উচিত। খোতবা চলি থকা সময়ত কোনো ধৰণৰ আলোচনা নাইবা শব্দৰে কথা বতৰা পতা নিষেধ। ইমামৰ খোতবা

ইছলামী নমাজ

ছানি পাঠ হৈ যোৱাৰ পিছত ইকামত কোৱা হয়, আৰু ইমাম চাহাবে জুমাৰ দুই ৰাকাত ফৰজ নমাজ বা-জমাত পঢ়ায়।

যদি কোনো ব্যক্তিয়ে খোতবা আৰম্ভ হোৱাৰ পিছত মছজিদত প্ৰবেশ কৰে তেন্তে তেওঁ জোৰপূৰ্বক শাৰী পাতি থকা নমাজী সকলৰ ওপৰেদি বগাই বগাই সন্মুখলৈ যোৱা উচিত নহয়। যিহেতু খোতবা আৰম্ভ হৈছে সেই বাবে তেওঁ ইচ্ছা কৰিলে ২ ৰাকাত ছন্নত নমাজ সোনকালে আদায় কৰি ল'ব পাৰে। জুমাৰ বা-জমাত ফৰজ নমাজ আৰম্ভ হোৱাৰ সময়ত অৰ্থাৎ পিছত যদি কোনো ব্যক্তিয়ে নমাজত যোগদান কৰে তেন্তে ইমাম চাহাবে নমাজ শেষ কৰাৰ পিছত তেওঁ নিজৰ বাকী ৰৈ থকা নমাজ অকলে আদায় কৰিব লাগে। যদি কোনো ব্যক্তিয়ে বা-জমাত নমাজ একেবাৰেই নাপায় তেন্তে তেওঁ ইয়াৰ পৰিৱৰ্তে জহৰৰ চাৰি ৰাকাত ফৰজ নমাজ পঢ়িব লাগিব।

ঈদুল ফিতৰ আৰু ঈদুল আযহাৰ উৎসৱ

১০ জিলহজ্জা তাৰিখত হজৰত ইব্ৰাহিম (আঃ) আৰু তেখেতৰ পুত্ৰ হজৰত ইছমাইল (আঃ)ৰ আনুগত্যক স্মৰণ কৰি ঈদুল আযহাৰ উৎসৱ পালন কৰা হয়। আল্লাহ তায়লা সিহঁত উভয়েৰে আন্তৰিকতা আৰু আনুগত্যক গ্ৰহণ কৰিছিল আৰু এটা দুম্বা হজৰত ইছমাইল (আঃ)ৰ পৰিৱৰ্তে কুৰবাণী কৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিছিল। মুছলমান সকলে যেতিয়া হজ কৰিবলৈ মক্কাত একগোট হয় তেতিয়া গোটেই বিশ্বৰ মুছলমানেই নবী ইব্ৰাহিম (আঃ)ৰ অনুসৰণত ঈদুল আযহা উপলক্ষে কুৰবাণী কৰে অৰ্থাৎ পশু কুৰবাণীৰে এই কৰ্ম পুনৰাবৃত্তি কৰে।

ঈদুল ফিতৰ আৰু ঈদুল আযহা উভয় দিনাই সকলো মুছলমান যুৱক, বৃদ্ধ পুৰুষ মহিলা উভয়ে গাওঁ বা চহৰত নিৰ্ধাৰিত স্থানত ২ ৰাকাত বা-জমাত নমাজ আদায় কৰে এইটো হ'ল ওৱাজিব নমাজ। ঈদৰ দিনা সকলোৱে গা-ধুই মুছলমান নৰ-নাৰীয়ে উত্তম কাপোৰ পিন্ধে। বালক বালিকা সকলে সাধাৰণতে নতুন পোছাক পিন্ধে। নবী কৰিম (ছাঃ)ৰ ছন্নত অনুসৰি এই উৎসৱ উপলক্ষে পুৰুষ-মহিলা নিৰ্বিশেষে সুগন্ধি ব্যৱহাৰ কৰে। সেইদিনা

ইছলামী নমাজ

সকলোৰে ঘৰত ভোজৰ আয়োজন কৰে।

ঈদুল ফিতৰ উপলক্ষে প্ৰত্যেকেই ঈদৰ নমাজৰ আগত ফিতৰানা আদায় দিব লাগে। এই ফিতৰানা দুখীয়া আৰু অভাৱগ্ৰস্ত সকলৰ মাজত বিতৰণ কৰা হয়। যাতে সিহঁতেও স্বাচ্ছন্দে উৎসৱত যোগদান কৰিব পাৰে। পৰিয়ালৰ প্ৰত্যেকেই সেই বছৰৰ নিৰ্ধাৰিত হাৰত এই ফিতৰানা আদায় দিব লাগে। নৱজাতকৰ ফালৰ পৰাও কোনোবাই (পিতৃ-মাতৃয়ে) ফিতৰানা আদায় দিব লাগে। অৰ্থাৎ শিশু সকলোৰও ফিতাৰানা আদায় দিয়া দৰকাৰ। যিখন ঠাইত ঈদৰ নমাজ পঢ়া হয় তাক ঈদগাহ বা ঈদৰ মাঠ বোলা হয়।

ঈদুল আযহা উপলক্ষে বৰ্ণিত আছে যে নবী কৰিম (ছাঃ)তেখেতৰ কুৰবাণীৰ পশু জবাই কৰাৰ আগত কিবা খোৱা পছন্দ নকৰিছিল। নবী কৰিম (ছাঃ)কুৰবাণী কৰা পশুৰ মাংসেৰে প্ৰথম আহাৰ খোৱা পছন্দ কৰিছিল। সেই বুলি ইয়াৰ আগত খাদ্য খোৱা নিষিদ্ধ নহয়। নবী কৰিম (ছাঃ) যি বাটেৰে ঈদগাহলৈ গৈছিল উভতি আহোতে সেই বাটেৰে নাই বেলেগ বাটেৰে ঘূৰি আহিছিল। বেলি পূৰ্ণফালে অৰ্থাৎ দুপৰীয়া হোৱাৰ আগতেই ঈদৰ নমাজ পঢ়িব লাগে। জুমাৰ নমাজৰ দৰেই ঈদৰ নমাজ বা-জমাত পঢ়িব লাগে। ঈদৰ নমাজত আজান বা ইকামত দিব নালাগে।

ঈদৰ নমাজৰ প্ৰথম ৰাকাতত ইমাম চাহাব তকবীৰে তাহৰিমা আৰু ছানা পাঠ কৰি উচ্চস্বৰে আল্লাছ আকবাৰ কোৱাৰ সৈতে হাত উঠোৱা নমোৱা কৰে প্ৰত্যেক বাৰেই হাত দুখন নমাই দুয়ো কাষত পোনকৈ ৰাখে। ৭ তকবীৰ দিয়াৰ পিছত ইমাম চাহাবে প্ৰচলিত নিয়মানুযায়ী হাত বান্ধি নমাজ আৰম্ভ কৰে। মুক্তাদি সকলেও ইমামৰ দৰে (নিঃশব্দে) আল্লাছ আকবৰ পাঠ কৰি হাত দুখন কাণলৈ উত্তোলন কৰি আকৌ দুয়ো কাষত পোনকৈ ৰাখিব লাগে। আকৌ ইমাম চাহাবক অনুসৰণ কৰি হাত বান্ধি থিয় দিব লাগে। দ্বিতীয় ৰাকাতত ইমাম চাহাব আগৰ দৰে ৭ তকবীৰৰ পৰিৱৰ্তে ৫ তকবীৰ ক'ব। মুক্তাদি সকলে ইমাম চাহাবৰ অনুসৰণ কৰিব। দ্বিতীয় ৰাকাতৰ শেষত তাশ্বাহুছদ (আত্তাহিয়াতু) দৰুদ শ্বৰীফ পাঠ কৰি আৰু কিছুমান নিৰ্ধাৰিত দোৱা পাঠ কৰি ইমাম চাহাবে আচ্ছালামু আলাইকুম ওৱা বহমাতুল্লাহ উচ্চস্বৰে কৈ ছালাম

ইছলামী নমাজ

ফিৰাব। এনেকৈ ঈদৰ নমাজ শেষ কৰিব।
ঈদৰ নমাজ দুই ৰাকাত আদায় হোৱাৰ পিছত ইমাম চাহাবে খোতবা প্ৰদান কৰিব। জুমাৰ নমাজৰ দৰে ঈদৰ নমাজৰ খোতবা দুই অংশত বিভক্ত ইয়াত পাৰ্থক্য হ'ল জুমাৰ নমাজত খোতবা বা ফৰজ নমাজৰ আগত পাঠ কৰিব লাগে। কিন্তু ঈদৰ নমাজৰ খোতবা নমাজ পঢ়াৰ পিছত দিয়া হয়। খোতবাৰ শেষত ইজতমাই (একত্ৰিত ভাৱে) দোৱা হয়। ঈদুল আযহাৰ ২ ৰাকাত নমাজ আদায় কৰাৰ পিছতেই ইমাম চাহাব আৰু নমাজী সকলে উচ্চস্বৰে আল্লাহ তায়লাৰ প্ৰশংসাৰে তলত উল্লেখিত দোৱা তিনি বাৰ পাঠ কৰে :-

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَاللَّهُ الْحَمْدُ

উচ্চাৰণ :-আল্লাহু আকবাৰ আল্লাহু আকবাৰ,লা ইলাহা ইল্লাল্লাহ, ওৱাল্লাহু আকবাৰ, আল্লাহু আকবাৰ ওৱা লিল্লাহিল হামদ।

অৰ্থ :-আল্লাহ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ আল্লাহ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ। আল্লাহৰ বাহিৰে কোনো উপাস্য নাই, আৰু আল্লাহ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ আৰু তাৰ বাবেই সকলো প্ৰশংসা।

অনুৰূপ ভাৱে এই দোৱা ৯ জিলহজ্জা তাৰিখৰ ফজৰৰ নমাজৰ পৰা আৰম্ভ কৰি ১৩ জিলহজ্জা তাৰিখৰ আছৰৰ নমাজ লৈকে উচ্চস্বৰে প্ৰত্যেক নমাজৰ শেষত পাঠ কৰিব লাগে।

ৱিতৰ নমাজ

ৱিতৰ শব্দৰ অৰ্থ হ'ল বেযোৰ। এই নমাজত ৰাকাতৰ সংখ্যা হ'ল তিনি। ইশ্বাৰ নমাজ পঢ়াৰ পিছত এই নমাজ পঢ়িব লাগে। ৱিতৰ নমাজত তৃতীয় ৰাকাতত ৰুকুৰ পৰা থিয় হৈ দোৱা কুনুত পাঠ কৰিব লাগে।

দোৱায়ে কুনুত নিম্নৰূপ :-

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنُؤْمِنُ بِكَ

ইছলামী নমাজ

وَنَعُوْكَ كُلَّ عَلِيْكَ وَنُتِنِيْ عَلِيْكَ الْحَيْرِ وَنَشْكُرُكَ
وَلَا نَكْفُرُكَ وَنَخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ يَّفْجُرُكَ. اَللّٰهُمَّ اِيَّاكَ نَعْبُدُ
وَلَكَ نُصَلِّيْ وَنَسْجُدُ وَآلِيْكَ نَسْعِيْ وَنَخْفِدُ
وَتَرْجُوْ رَحْمَتِكَ وَنَخْشِيْ عَذَابَكَ اِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَفَّارِ مُلْحِقٌ.

উচ্চাৰণ :- আল্লাহুমা ইন্না নাছতাঈনুকা ওয়া নাছতাগফিৰুকা ওবানু মিনুবিকা ওৱা নাতাওৱাক্কালু আলায়কা ওৱা নুছনি আলায়কাল খায়ৰা ওৱা নাখকুৰুকা ওৱালা নাকফুৰুকা ওৱা নাখলাও ওৱা নাতৰুকা মাইয়াফজুৰুকা, আল্লাহুমা ইয়্যাকানা বুদু ওৱা লাকা নুছল্লি ওৱা নাছজুদু ওৱা ইলায়কা নাছআ ওৱা নাহফিদু ওৱা নাৰজু বাহমাতাকা ওৱা নাখখা আযাবাকা ইন্না আযাবাকা বিল কুফফাৰি মুলহিক।

অৰ্থ :- হে আল্লাহ ! নিশ্চয় আমি তোমাৰ সহায় প্ৰাৰ্থনা কৰো আৰু আমি তোমাৰেই ওচৰত ক্ষমা প্ৰাৰ্থনা কৰো আৰু আমি তোমাৰ ওপৰত ঈমান (বিশ্বাস) ৰাখো। আৰু আমি তোমাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল, আৰু আমি উত্তমৰূপে তোমাৰ গুণকীৰ্তন কৰো আৰু আমি তোমাৰেই কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰো আৰু আমি তোমাৰ অকৃতজ্ঞতা প্ৰকাশ নকৰো আৰু যিয়ে তোমাৰ অবাধ্য তাক আমি দূৰত ৰাখো আৰু তাৰ লগত কোনো সম্পৰ্ক নাৰাখো, হে আল্লাহ আমি তোমাৰেই ইবাদত কৰো, আৰু তোমাৰ উদ্দেশ্যে নমাজ পঢ়ো আৰু তোমাৰ ওচৰতেই ছিজদা কৰো, আৰু তোমাৰ ফালেই দৌৰি যাওঁ আৰু তোমাৰ ওচৰতেই থিয় হওঁ, আৰু তোমাৰ কৰুণা বিচাৰোঁ আৰু তোমাৰ প্ৰদত্ত শাস্তিক ভয় কৰো। নিশ্চয় তোমাৰ শাস্তি অস্বীকাৰকাৰী সকলৰ ওপৰত বৰ্ষিত হয়।

নমাজৰ মকৰুহ সমূহ

যিবিলাক কাম অনাকাঙ্ক্ষিত আৰু নমাজৰ মৰ্যদা হানিকৰ সেয়াই মকৰুহ। নমাজৰ সময়ত সদায় সচেতন থাকিব লাগে যে তেওঁ তাৰ প্ৰভু প্ৰতিপালকৰ

ইছলামী নমাজ

ওচৰত থিয় দিছে। নমাজৰ মকৰহসমূহ তলত দিয়া হ'ল :-

- ১) পিন্ধি থকা কাপোৰ লৰচৰ কৰা বা টনাটনি কৰা।
- ২) ইফালে সিফালে নাইবা ওপৰৰ ফালে চোৱা।
- ৩) চকু বন্ধ কৰি ৰখা।
- ৪) মূৰ নাটাকি নমাজ পঢ়া।
- ৫) ছিজদাৰ সময়ত ভৰি আৰু হাতৰ আঙুলি কাবামুখী কৰি নৰখা নাইবা ভৰি দুটা দাঙি মাটিৰ পৰা ওপৰলৈ উঠাই লোৱা।
- ৬) খাদ্য বস্ত্ৰ প্ৰস্তুত কৰি খাবলৈ বাঢ়ি দিলে তেনেকৈ থৈ নমাজ আদায় কৰা।
- ৭) শৌচ, পেচাব ভিতৰত জোৰকৈ ধৰি ৰাখি নমাজ চলাই যোৱা।
- ৮) সমাধি ক্ষেত্ৰত কবৰৰ ফালে মুখ কৰি নমাজ পঢ়া।
- ৯) নমাজত অসুবিধা সৃষ্টি হোৱা সাচ-পোছাক পিন্ধি নমাজ পঢ়া।
- ১০) এটা প্ৰতিকূল পৰিৱেশত নমাজ পঢ়া যেনে- আস্থাবলত, ছাগলীৰ গড়ালত নাইবা কোলাহপূৰ্ণ বজাৰত।
- ১১) গোটেই শৰীৰৰ ওজন এটা ভৰিৰ ওপৰত ৰাখি অৰ্থাৎ একভৰি হৈ নাইবা এনেকুৱা কৰ্ম কৰি যিটোৱে নমাজৰ মৰ্যদা নষ্ট কৰে।
- ১২) ছুতৰা অবিহনে এটা মুকলি ময়দান বা পথাৰ আদিত নমাজ পঢ়া। যিকোনো এটা বস্ত্ৰে এজনে তাৰ সন্মুখত ছিজদাৰ স্থানৰ সীমা নিৰ্ধাৰণ কৰা চিহ্নিত কৰাটোৱে ছুতৰ বুলি কোৱা হয়।
- ১৩) নমাজৰ সময়ত কোনোবাই আচ্ছলামু আলাইকুম কলে নমাজীয়ে মূৰ ইফালে সিফালে লৰচৰ কৰা।
- ১৪) খোৱাৰ পিছত মূখ নুধোৱাকৈ নমাজ পঢ়া।
- ১৫) নমাজত পাঠ কৰা চুৰা সমূহৰ তৰতিব অৰ্থাৎ ধাৰাবাহিকতা ৰক্ষা নকৰা। প্ৰথম ৰাকাতত কোৰাণ কৰিমৰ যি কোনো চুৰা পাঠ কৰা হয় পৰৱৰ্তী ৰাকাতত তাৰ পূৰ্বৱৰ্তী চুৰা পাঠ কৰা হয়।
- ১৬) ছিজদাৰ সময়ত কপালৰ তলত হাত ৰখা।

ইছলামী নমাজ

- ১৭) ছিজদাৰ সময়ত উৰুৰ ওপৰত পেট পেলাই ৰাখা।
  - ১৮) ছিজদাৰ সময়ত হাতৰ কিলাকুটি মাটিত পেলাই অৰ্থাৎ পাৰি দিয়া।
  - ১৯) ৰুকু আৰু ছিজদাত কোৰাণ কৰিমৰ আয়াত পাঠ বা তিলাওত কৰা।
  - ২০) ইমামক অনুসৰণ নকৰা অৰ্থাৎ ইমামৰ আগতেই কোনো কাম কৰা।
- টোকা : ১) নমাজৰ স্থানত কোনো ক্ষতিকাৰক পোক-পৰুৱা দেখিলে সেয়া নমাজীয়ে মাৰি পেলাব পাৰে।
- (২) প্ৰথমেই নমাজৰ স্থান ছাফ-চিকুন হোৱাটো প্ৰয়োজন আৰু বায়ু প্ৰদূষণ মুক্ত হোৱা উচিত প্ৰত্যেক মুছলমানেই সেই মুহূৰ্তত যদি নমাজ পঢ়ি থকা নাই তেন্তে তেওঁ নমাজৰ মৰ্যদা ৰক্ষা কৰিব লাগে। কোনোবাই মুখৰ কথাৰে নাইবা কোনো কৰ্মৰ দ্বাৰা নমাজীক কোনো ধৰণৰ বিৰক্তি প্ৰদান কৰা উচিত নহয়। নমাজীৰ সন্মুখৰে অতিক্ৰম কৰা বৈধ নহয়। ইয়াৰ অৰ্থ হ'ল নমাজীৰ সন্মুখত থকা ব্যক্তিয়ে নমাজ পঢ়ি থকা ব্যক্তিজনাৰ নমাজ শেষ হোৱালৈকে অপেক্ষা কৰিব লাগিব।

যিবিলাক কাম কৰিলে নমাজ বাতিল হৈ যায়

তলত উল্লেখিত কাম বিলাক কৰিলে বা হৈ গলে নমাজ ভঙ্গ হৈ যায়।

- ১) অজু নষ্ট হৈ গলে।
- ২) নমাজৰ সময়ত কিবা খোৱা বা পান কৰিলে।
- ৩) নমাজৰ সময়ত কথা কলে বা কাৰোবাৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিলে।
- ৪) নমাজৰ সময়ত হাঁহিলে।
- ৫) নমাজ পঢ়া অৱস্থাত ইফাল সিফালে মূখ ঘূৰাই চালে।

ছিজদা ছছ বা শুধৰণী ছিজদা

যদি কোনো ব্যক্তিয়ে নমাজ বৈধতাৰ ওপৰত সন্দেহ জন্মে, যেনে- নমাজৰ ৰাকাত কম বেছি হোৱাৰ ওপৰত সন্দেহ সৃষ্টি হয় তেনে ক্ষেত্ৰত ছিজদা ছছ কৰা প্ৰযোজ্য। শেষ কাদাহ বা বেঠকত তাশ্বাহছদ দৰুদ আৰু অন্যান্য নিৰ্ধাৰিত দোৱা সমূহ পাঠ কৰি দুটা ছিজদা কৰিব লাগে। এই ছিজদাতো

ইছলামী নমাজ

ছুৰাহানা ৰাববিয়াল আলা পাঠ কৰিব লাগিব। পুনৰবাৰ ইমাম চাহাব কাদাহ অৱস্থাত বহি আছালামু আলাইকুম ওৱা ৰহমাতুল্লাহ কোৱাৰ পিছত সোঁ ফালে বাওঁফালে মুখখন ঘূৰাই নমাজ শেষ কৰিব পাৰে। ইমাম চাহাবে ভুলৰ বাবে ছিজদা ছহ বা সংশোধনী ছিজদা কৰিব লাগে। কিন্তু যদি কোনো মুক্তাদি বা অনুসৰণকাৰীয়ে ভুল কৰে তেন্তে ইমাম চাহাবে শুধৰণী ছিজদা নকৰিব। কিমান ৰাকাত নমাজ পঢ়া হ'ল সেইটো পাহৰি সন্দেহ জন্মিলে এজনে নিশ্চিত হোৱাৰ নীতি পালন কৰিব। উদাহৰণ স্বৰূপ যদি সন্দেহ জন্মিলে যে এজনে তিনি বা চাৰি ৰাকাত নমাজ পঢ়িছে সেই ক্ষেত্ৰত সাৱধানতা বশতঃ চতুৰ্থ ৰাকাত নমাজ আদায় কৰিব যদিও তেওঁ আগতেই এই ৰাকাত পঢ়ি লৈছে।

বেমাৰ বা অসুস্থ অৱস্থাত নমাজ

ইছলাম ধৰ্মত নমাজ পঢ়াৰ প্ৰতি সকলোতকৈ বেছি গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিছে। যদি এজন বেমাৰী ব্যক্তিয়ে থিয় দি নমাজ আদায় কৰিব নোৱাৰে তেন্তে তেওঁ বিছনাত বহি নমাজ আদায় কৰিব পাৰে। যদি তেওঁ বহিও নমাজ পঢ়িব নোৱাৰে তেন্তে তেওঁ বিছনাত শুই শুই নমাজ পঢ়িব পাৰে। যদি এজনে ঝুকু বা ছিজদা কৰিব নোৱাৰে তেন্তে তেওঁ মাত্ৰ ইঙ্গিতৰ সহায়ত নমাজ পঢ়িব পাৰে। যদি কোনোবাই চৰম অসুস্থ হৈ পৰে আৰু হাত ভৰি লৰচৰ কৰিব নোৱাৰে কিন্তু অজ্ঞান হৈ নপৰে তেন্তে তেওঁ মনে মনে ইঙ্গিত কৰি কৰণীয়া বিলাক কৰি নমাজ পঢ়িব পাৰে।

ভ্ৰমণত থকা অৱস্থাত নমাজ

যদি যানবাহনত অহা-যোৱা কৰাৰ সময়ত কোনো ব্যক্তিয়ে থিয় হৈ নমাজ পঢ়াত অসুবিধা হয় বা তেওঁ সেই বাহনৰ পৰা নামি নমাজ পঢ়িবলৈ সক্ষম নহয় তেন্তে সেই ব্যক্তিজনে বহি বহি নমাজ আদায় কৰিব পাৰে। এনেকুৱা অৱস্থাত কিবলাৰ ফালে মুখ কৰাৰ বাধ্যবাধকতা নাথাকে। যদি সম্ভৱ হয় তেন্তে সেই ব্যক্তি জনে ঘোঁৰা, উট, হাতী, গাড়ী, বেল জাহাজ আদি যিফালে গৈ আছে সেই ফালে মুখ কৰি নমাজ পঢ়িব পাৰে। যেতিয়া এজন ব্যক্তি ভ্ৰমণত থাকে তেতিয়া তেওঁ তাৰ প্ৰত্যেক ওৰাক্ত নমাজৰ ছন্নত অংশসমূহ

ইছলামী নমাজ

প্ৰয়োজন নাই কিন্তু ৩ ৰাকাত আৰু ফজৰৰ ২ ৰাকাত ছুন্নত বাদ দিব নোৱাৰে। ভ্ৰমণ কালত নফল বা অতিৰিক্ত নমাজ পঢ়া ভ্ৰমণকাৰীৰ ইচ্ছাধীন। ইয়াৰ উপৰি ভ্ৰমণ কালত জমা নমাজ আদায় কৰাৰ অনুমতি আছে। জহুৰৰ নমাজ আছৰৰ নমাজৰ লগত জমা হিচাপে পঢ়িব পাৰে নাইবা আছৰৰ নমাজ আগুৱাই আনি জহুৰৰ নমাজৰ পিছত জমা হিচাপে পঢ়িব পৰা যায়। তেনেকৈ ইশ্বাৰ নমাজ নাগৰিবৰ পিছত জমা কৰিব পৰা যায়। কিন্তু ইশ্বাৰ নমাজৰ লগত জমা কৰিবলৈ হলে ইশ্বাৰ আগত মগৰিবৰ নমাজ আদায় কৰি ইশ্বাৰ নমাজ জমা হিচাপে পঢ়ি ল'ব পৰা যায়।

আনফালে যদি ভ্ৰমণকাৰীয়ে এজন ইমামৰ পিছত বা-জমাত নমাজ পৰে আৰু সেই ইমামজন যদি স্থানীয় বাসিন্দা হয় তেন্তে মুক্তাদি হোৱা ভ্ৰমণকাৰী সকলে ইমামৰ অনুসৰণত নমাজ সম্পূৰ্ণ আদায় কৰিব লাগিব। অৰ্থাৎ জহুৰ, আছৰ আৰু ইশ্বাৰ নমাজ ৪ ৰাকাতেই পঢ়িব লাগিব। এই ক্ষেত্ৰত নমাজ কছৰ কৰিলে তাৰ নমাজ অশুদ্ধ হ'ব। কিন্তু যদি ভ্ৰমণকাৰী এজনে ইমাম হয় তেন্তে তেওঁ নিয়ম অনুসৰি নমাজ কছৰ পঢ়িব আৰু পিছত থকা স্থানীয় মুক্তাদি সকলে (ভ্ৰমণকাৰী নহলে) ইমাম চাহাবে ছালাম ফিৰাই নমাজ শেষ কৰাৰ পিছত নিজৰ নিজৰ বাকী থকা নমাজ অৰ্থাৎ ৰাকাত নিয়ম অনুসৰি সম্পূৰ্ণ কৰিব লাগিব। কিন্তু মুক্তাদি সকলে ইমাম চাহাবক অনুসৰণ কৰি নমাজ শেষ কৰিব। অৰ্থাৎ স্থানীয় ইমামৰ পিছত থকা ভ্ৰমণকাৰী মুক্তাদিৰ সম্পূৰ্ণ নমাজ পঢ়িব লাগিব আৰু ভ্ৰমণকাৰী ইমামৰ নমাজ কছৰ হ'ব। কিন্তু স্থানীয় মুক্তাদিয়ে নমাজ ওপৰত উল্লেখ কৰা মতে ইমাম চাহাবে ছালাম ফিৰাই নমাজ শেষ কৰাৰ পিছত সম্পূৰ্ণ নমাজ আদায় কৰিব।

ছালাতুল খাওফ (ভয়াতুৰ অৱস্থাত নমাজ)

এজন ব্যক্তিয়ে যেতিয়া জীৱন মৰণ বিপদৰ সন্মুখীন হয় বা ভয় হয় তেতিয়া সেই ব্যক্তিজনে নমাজ কছৰ (চমু) পঢ়িবৰ অনুমতি আছে। যেনে- যুদ্ধৰ সময়ত। কছৰ কৰাৰ অৰ্থ হ'ল নমাজ সংক্ষিপ্ত কৰা। যেতিয়া যুদ্ধ ক্ষেত্ৰত প্ৰচণ্ড যুদ্ধ বা কোনো শত্ৰুপক্ষই আকস্মিক আক্ৰমণৰ ভয় বা আশঙ্কা থাকিলে, অথবা যুদ্ধৰ সৈন্য সকলে বাধ্য হৈ কোনো ট্ৰেপৰ ভিতৰত আশ্ৰয়

ইছলামী নমাজ

ললে তেতিয়া অৱস্থা ভয়ানক আৰু গুৰুতৰ হোৱাৰ বাবে নমাজ কছৰ পঢ়িব পাৰে।

এনেকুৱা অৱস্থাত যদি পৰিস্থিতিয়ে ২ ৰাকাত নমাজ আদায় কৰাৰ সুবিধা দিয়ে। যদি কোনো ভ্ৰমণকাৰী এনেকুৱা এটা স্থানত উপস্থিত হয়, যি ঠাইত তেওঁ ১৫ দিনতকৈ কম সময় অৱস্থান কৰিব তেতিয়া সেই ক্ষেত্ৰত তাৰ সুবিধা আছে অৰ্থাৎ তেওঁ নমাজ কছৰ পঢ়িব অৰ্থাৎ সংক্ষেপ কৰি ওপৰত উল্লেখ কৰা ধৰণে দুই ৰাকাত নমাজ আদায় কৰিলেই হ'ব। কিন্তু এই সুবিধা ফজৰ আৰু মগৰিবৰ নমাজত প্ৰযোজ্য নহ'ব। যদি কোনো ব্যক্তি তেওঁ নিজৰ গৃহৰ বুলি ভাবে যেনে- নমাজ আদায় কৰা বিপদজনক হলে অকলে অকলে নমাজ পঢ়া বাঞ্ছনীয়। কিন্তু পৰিস্থিতি সাপেক্ষে ইয়াৰ কোনোটোৱে সম্ভৱ নহয় তেন্তে কাবাৰ পিনে মুখ হওক বা নহওক খোজ কাঢ়ি থকা অৱস্থাত বা বাহনত থকা অৱস্থাতেই নমাজ আদায় কৰিব পাৰে। যদি ভয় বিপদ চৰম পৰ্যায় পায় তেন্তে এজনে ইঙ্গিতৰ সহায়েৰে নমাজ পঢ়িব পাৰে। অথবা নমাজ পঢ়াৰ নিয়ত কৰি ইঙ্গিতত নিৰ্ধাৰিত চুৰাৰ কেইটা আয়াত পাঠ কৰি নমাজ পঢ়া যায়। এনেকুৱা অৱস্থাত কেইবাটাও ওৱাক্তৰ নমাজ জমা পঢ়াৰ অনুমতি আছে। (ছহী বুখাৰী, কিতাবুল মাগাজি, বাব গজয়াৰে খন্দক, ছহী মুছলিম বা ছালাতুল খাওফ)

কাজা বা (অনাদায়ী) নমাজ

এজন ব্যক্তিয়ে যদি সময় মতে নমাজ আদায় কৰিব নোৱাৰে। যেনে-পাহৰি গলে, টোপনি লাগে অজ্ঞান হৈ পৰিলে আদি, এইবিলাক নমাজ পিছত আদায় কৰি লোৱাকে কাজা নমাজ বোলে। ইয়াত যিটো ওয়াক্তৰ নমাজ কাজা আদায় কৰা হয় তাৰ কেৱল ফৰজ নমাজ খিনি পঢ়িলেই চলে। যেতিয়া কোনো ব্যক্তিৰ ফৰজ নমাজ সমূহ পঢ়া হোৱা নাই বুলি মনত পৰে তৎক্ষণাত স্বাভাৱিক ধাৰবাহিকতাৰ ওপৰত লক্ষ্য ৰাখি তাৰ সেই নমাজ পঢ়ি লোৱা উচিত।

কিছুমান ব্যক্তিয়ে ধৰ্মীয় আনুমানিক জ্ঞানৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি এনেকুৱা ফতোৱা বাহিৰ কৰিছে যে এজন ব্যক্তিয়ে গোটেই জীৱন নমাজ পঢ়া নাই

ইছলামী নমাজ

ইয়াৰ ক্ষতিপূৰণ হিচাপে এটা বদলি নমাজ পঢ়িব পাৰে। সিহঁতে এই নমাজ কাজায়ে ওমৰী হিচাপে নামাকৰণ কৰিছে। এই ভুল শিক্ষা প্ৰচলন হোৱাৰ বাবেই মুছলমান সকলে নমাজ পঢ়াৰ প্ৰতি অমনযোগী হৈ পৰিছে।

নমাজ প্ৰত্যেক আত্মাৰ দৈনিক বিশেষ আহাৰ। কেনেকৈ এজন মানুহ ১০ বছৰ ব্যাপি আহাৰ নাখাই থাকিব পাৰে বা দশ বছৰৰ খাদ্য এবাৰতেই খাব পাৰে? এইটোৱে নমাজৰ ব্যৱস্থাপনাক অৰ্থহীন কৰে মানুহক গোটেই জীৱন নমাজৰ অৱহেলা প্ৰদৰ্শন কৰি নমাজ আদায় নকৰাৰ ভাৱে উৎসাহিত কৰে আৰু পিছত কেৱল এদিন কাজায়ে ওমৰী নমাজৰ দ্বাৰা ক্ষতি পূৰণ কৰাৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত কৰে। এই ধাৰণা নবী কৰিম (ছাঃ)ৰ প্ৰদত্ত শিক্ষাৰ পৰিপন্থী। ইছলামী ফিকাহ শাস্ত্ৰ অনুযায়ী যদি কোনো ব্যক্তি সজ্ঞানে বা ইচ্ছাকৃত ভাৱে নমাজ নপঢ়ে তেন্তে তাৰ এটা ওৱাক্ত নমাজ কোনো কাজা নমাজৰ সহায়ত ক্ষতি পূৰণ কৰিব নোৱাৰে আৰু সেই ওৱাক্ত নমাজ তাৰ জীৱনৰ পৰা চিৰদিনৰ বাব গুচি যায়। কিন্তু এই বিলাক ক্ষেত্ৰত একমাত্ৰ সৰ্বশক্তিমান আল্লাহ তায়লাই যথার্থ বিচাৰকৰ মালিক তেওঁৰেই বিচাৰ কৰিব।

অন্য কিছুমান নমাজ

(ক) তাহাজ্জুদৰ নমাজ : ইথাৰ নমাজৰ পিছত অযথা সময় খৰচ নকৰি সোনকালে টোপনি যাব লাগে আৰু মহা কল্যাণৰ উৎস তাহাজ্জুদৰ নফল নমাজ পঢ়াৰ বাবে ৰাতি অৰ্ধাংশৰ পিছত উঠিব লাগে। যদিও এই নমাজ ফৰজ নহয় তথাপি এই সম্পৰ্কে কোৰাণ কৰিমত অতিকৈ গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিছে। আল্লাহ তায়লাৰ বিশেষ কৰুণা লাভ কৰিবলৈ ধাৰ্মিক লোক সকলে নিয়মিত এই নমাজ পঢ়াৰ প্ৰতি ধ্যান দিয়ে। ফজৰৰ নমাজৰ সময় হলে তাহাজ্জুদৰ সময় শেষ হৈ যায়। তাহাজ্জুদৰ নমাজত কৰা কাকুতি-মিনতি সৰ্বশক্তিমান আল্লাহ তায়লাৰ ওচৰত সহজেই গৃহীত হৈ থাকে। এই নমাজ আল্লাহ তায়লাৰ সান্নিধ্য লাভৰ এটা বাহন যাত্ৰা কিয়নো এই সময়খিনিত এজন নমাজীয়ে বিছনাৰ আৰাম ত্যাগ কৰি, টোপনি এৰি তাৰ খোদা তায়লাৰ সমীপত ছিজদা বিনত হৈ পৰে। তাহাজ্জুদৰ নমাজ ৮ ৰাকাত পঢ়িব লাগে। নবী কীৰম (ছাঃ) য়ে সদায় ৮ ৰাকাত তাহাজ্জুদৰ নমাজ পঢ়িছিল।

ইছলামী নমাজ

নবী কৰিম (ছাঃ) এই নমাজত থিয় দি কোৰাণ কৰিমৰ দীঘলীয়া চুৰাবোৰ পাঠ কৰিছিল। লগতে অতি বিনয় আৰু মিনতিৰে এই দীৰ্ঘ সময় ৰুকু আৰু ছিজদা কৰিছিল। তেখেত (ছাঃ)য়ে ৮ ৰাকাত তাহাজ্জুদৰ নমাজ আদায় কৰাৰ পিছত ৩ ৰাকাত ৰিতৰ নমাজ আদায় কৰিছিল।

(খ) নমাজ তাৰাৰিহ

ৰমজান মাহত তাৰাৰিহ নমাজ আদায় কৰিবলৈ এটা বিশেষ নিৰ্দেশ আছে। ৰমজান মাহত প্ৰত্যেক ৰাতিয়েই এই নমাজ পৰিব লাগে। এই তাৰাৰিহ নমাজ প্ৰকৃত পক্ষে তাহাজ্জুদৰ সময়ত পঢ়া হৈছিল। ইশ্বাৰ নমাজৰ পিছতেই এই তাৰাৰিহ নমাজ পঢ়াৰ অনুমতি হজৰত ওমৰ (ৰাঃ)ৰ খিলাফতৰ সময়ত অনুমোদিত হয়।

মুছলমান সকলৰ মাজত নবী কৰিম (ছাঃ)ৰ ছুন্নতৰ অনুসৰণত তাৰাৰিহ নমাজত কোৰাণ কৰিমৰ দীঘল অৰ্থাৎ ডাঙৰ চুৰা পাঠ কৰাৰ নিয়ম প্ৰচলিত আছে। তাৰাৰিহ নমাজ সাধাৰণতে ৮ ৰাকাত। কিন্তু ইচ্ছা কৰিলে ২০ বা আৰু বেছি ৰাকাত পঢ়িব পাৰে। এইটো মনত ৰাখিব লাগে যে প্ৰত্যেক ৪ ৰাকাতৰ পিছত অলপ সময় জিৰণি লোৱা নিয়ম আছে।

(গ) ছালাতুল কছুফ ও খছুফ :-

সূৰ্য্য গ্ৰহণক কুছুফ আৰু চন্দ্ৰ গ্ৰহণক খুছুফ বুলি কোৱা হয়। মহাকাশীয় উপকৰণ সমূহত দৃষ্টি গোচৰ হোৱা পৰিৱৰ্তনে মান মণ্ডলীক মনত পেলাই দিয়ে যে যেনেকৈ গ্ৰহণৰ সময়ত চন্দ্ৰ আৰু সূৰ্য্যই যি ধৰণে দৃষ্টি গোচৰ হয় যে ইহঁতৰ পোহৰ নাইকীয়া হৈ গৈছে তেনেকৈ বিভিন্ন আধ্যাত্মিক ব্যাধিয়ে মানৱ মণ্ডলীৰ হৃদয়ৰ আধ্যাত্মিক জ্যোতি যিটোৱে মানৱ হৃদয়ক উজ্জ্বল কৰে সেইটো নাইকীয়া কৰি দিয়ে। এনেকুৱা আধ্যাত্মিক গ্ৰহণৰ পৰা কেৱল আল্লাহ তায়লাৰ কৰুণাহে কোনোবাজনক ৰক্ষা কৰিব পাৰে। গতিকে সূৰ্য্য গ্ৰহণ আৰু চন্দ্ৰ গ্ৰহণৰ সময়ত ২ ৰাকাত নমাজ নিৰ্ধাৰিত কৰা হৈছে। এইটোৱে বিশ্বাসীক মনত পেলাই দিয়ে যে যদি সিহঁতে নিজৰ আধ্যাত্মিক উন্নতি পাবলৈ বিচাৰে তেন্তে সিহঁতে আল্লাহ তায়লাৰ দয়া আৰু আল্লাহ তায়লাৰ কৰুণাৰ প্ৰাৰ্থনা কৰা উচিত।

ইছলামী নমাজ

চহৰ বা নগৰ আদিৰ বাসিন্দা সকলে মছজিদ নাইবা মুকলি ময়দানত বা-
জমাত ২ ৰাকাত নমাজ আদায় কৰিব লাগে। এই নমাজত চুৰা ফাতিহা
আৰু কোৰাণ কৰিমৰ দীঘল চুৰা কিৰাত (উচ্চস্বৰে) পাঠ কৰা হয়। প্ৰত্যেক
ৰাকাতত দুটাকৈ ৰুকু কৰিব লাগে। তাৰ পিছত ইমাম চাহাবে থিয় দিব
আৰু কোৰাণ কৰিমৰ কিছুমান চুৰা পাঠ কৰি নমাজৰ এটা ৰুকু দিব লাগে।
পিছত ইমাম চাহাবে আকৌ থিয় দিব লাগে আৰু কোৰাণ কৰিমৰ কেইটামান
আয়াত পাঠ কৰি দ্বিতীয়বাৰ ৰুকুলৈ যাব লাগে। নবী কৰিম (ছাঃ)ৰ
কিছুমান হাদীছৰ পৰা আমি জানিব পাৰি যে এই নমাজত ১ ৰাকাতত তিনিটা
ৰুকু কৰিব লাগে তাৰ পিছতেই ইমাম চাহাবে ছিজদা অৱস্থালৈ যায়। ৰুকু
আৰু ছিজদাৰত অৱস্থাত দীৰ্ঘ সময় দোৱা কৰা হয়। নমাজত মুক্তাদি সকলে
ইমামক অনুসৰণ কৰিব লাগে। এই নমাজৰ শেষত ইমাম চাহাবে এটা
খোতবা প্ৰদান কৰিব লাগে। এই খোতবা খিনিত ইমাম চাহাবে আল্লাহ
তায়লাৰ ওচৰত ক্ষমা প্ৰাৰ্থনা কৰাৰ বাবে দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰে আৰু সমাজ
সংশোধন হোৱাৰ বাবে পৰামৰ্শ আৰু পদ্ধতি বা পথ নিৰ্দেশ কৰিব লাগে।
(ঘ) বৰষুণৰ বাবে নমাজ :-

অনাবৃষ্টি বা খৰাং বতৰৰ পৰা ৰক্ষা পাবলৈ মানুহে আল্লাহ তায়লা দয়া আৰু
কৰুণা কামনাৰে মুকলি পথাৰত দিনৰ বেলিকা নমাজৰ বাবে গোট খায়।
এই নমাজত ইমাম চাহাবে তাৰ পোছাকৰ ওপৰত এখন অতিৰিক্ত চাদৰ
মেৰিয়াই লৈ দুই ৰাকাত নমাজৰ ইমামতি কৰিব লাগে। এই নমাজত
উচ্চস্বৰে কোৰাণ আয়াত বা চুৰা তিলাওত কৰিব লাগে। নমাজৰ শেষত
ইমাম চাহাবে জমাতকলৈ হাত উঠোৱাই তলত উল্লেখিত দোৱা পাঠ কৰে
:-

اللَّهُمَّ اسْقِنَا غَيْثًا مُّغِيثًا مُّزِيغًا، نَافِعًا غَيْرَ ضَارٍّ، عَاجِلًا غَيْرَ
أَجَلٍ. اللَّهُمَّ اسْقِ عِبَادَكَ وَبَهَائِمَكَ وَأَنْشُرْ رَحْمَتَكَ وَأَنْحِ
بِلَدِّكَ الْمَيِّتَ. اللَّهُمَّ اسْقِنَا، اللَّهُمَّ اسْقِنَا.

ইছলামী নমাজ

উচ্চারণঃ-আল্লাহুস্মাছকিনা গায়ছাম মুগিছাম মুৰিয়ান নাফিয়ান ঘাইৰা জাৰবিণ আজিলান ঘাইৰা আজালিন-আল্লাহুস্মাছকি ইবাদাকা ওৰা বাহাইমাকা ওৰানখুৰ বাহমাতাকা ওৰা আহয়ি বালাদাকাল মায়য়িতা- আল্লাহুস্মাছ কিনা আল্লাহুস্মাছকিনা ।

অৰ্থ ঃ- হে আল্লাহ ! তুমি আমাক নেৰা-নেপেৰা বৰষুণেৰে পানী দান কৰা, এনেকৈ পানী যিমাণে আমাৰ হতাশা দূৰ কৰিব পাৰে। সকলো শস্য-শ্যামলা কৰি তুলে (কাকো যেন) লোকচান নকৰে (সেই পানী যেন) সোনকালে আহে আৰু তোমাৰ সকলো জীৱ-জন্তুবোৰক আৰু কৰুণাক তুমি সিঁচৰিত কৰি দিয়া, আৰু জীৱন সঞ্চাৰিত কৰি দিয়া তুমি এই মৃত ভুখণ্ড । হে আল্লাহ! আমাক পানী পান কৰিবলৈ দিয়া, হে আল্লাহ! আমাক পানী পান কৰিবলৈ দিয়া। (ছুনন আবু দাউদ, কিতাবুছছলাত)

ইয়াৰ পিছত ইমাম চাহাবে লগত সকলোৱে দৰুদ পাঠ কৰিব আৰু বিনয় ভাৰা নম্ৰতা প্ৰকাশ কৰিব আৰু খোদা তায়লাৰ ভৰপূৰ প্ৰশংসা কৰিব আৰু ইমাম চাহাবে খোদা তায়লাৰ মহত্ব আৰু দানৰ সম্পৰ্কে প্ৰশংসা কৰি দোৱা কৰিব। ইয়াৰ পিছতেই ইমামে গাত মেৰিয়াই লোৱা চাঁদৰ ওলোটাই পেলাই দিব। এইটোৱে উত্তম আত্মসমৰ্পনৰ চিত্ৰ অঙ্কন কৰে আৰু একক ভাৱে ষ্টম্বাৰ ওচৰত লোকসকলৰ অঙ্গী কাৰক সমুন্নত কৰে। এইটোৱে খোদা তায়লাৰ ওচৰত এইটো অনুৰোধ কৰে যেনেকৈ ইমাম তাৰ চাদৰক ওলোটাই পেলাইছে তেনেকৈ এই সৰ্বশক্তিমান আল্লাহ সিহঁতৰ দোৱা গ্ৰহণ কৰি লয় আৰু খৰাং বতৰৰ অসুবিধা আৰু কষ্টকৰ পৰিস্থিতি আঁতৰ কৰি দিয়া হয়।

ইস্তেখাৰাৰ নমাজ ঃ-

সৰ্বশক্তিমান খোদা তায়লাৰ ওচৰৰ পৰা সুপথ-নিৰ্দেশনা লাভ কৰাৰ বাবে এই নমাজ পঢ়া হয়। যেতিয়া কোনো ব্যক্তিয়ে গুৰুত্বপূৰ্ণ কাম বা পৰিকল্পনা কৰিবলৈ উদ্যোগী হয় যেনে- ব্যৱসায়, ভ্ৰমণ, বিয়া ইত্যাদি, নাইবা কোনো ধৰ্মীয় বিষয়তও হ'ব পাৰে আৰু অন্যান্য ক্ষেত্ৰতও এই নমাজ পঢ়া হয়। এই নমাজৰ একমাত্ৰ উদ্দেশ্য হ'ল খোদা তায়লাৰ সহায় প্ৰাৰ্থনা কৰা যাতে তেওঁ কৰিবলৈ লোৱা কাম সাফল্যমণ্ডিত হয়। ৰাতি টোপনিলৈ যোৱাৰ আগত

ইছলামী নমাজ

এই দুই বাকাত নমাজ পঢ়িব পাৰে। এই নমাজৰ প্ৰথম বাকাতত চুৰা ফাতিহাৰ পিছত চুৰা কাফিৰুন আকৌ দ্বিতীয় বাকাতত চুৰা ফাতিহাৰ পিছত চুৰা ইখলাচ পাঠ কৰিব লাগে। কাদাহ বা বৈঠক অৱস্থাত তাশ্বাহুদ আৰু দৰুদ শ্বৰীফৰ পিছত অন্যান্য দোৱা পাঠৰ লগত নিম্ন লিখিত দোৱাটো পাঠ কৰিব লাগে।

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَغِيْرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ
وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ ط فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ
وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ط
اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي
وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي فَأَقْدِرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي
ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي
فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي فَاصْرِفْهُ عَنِّي
وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدِرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ ارْضِنِي بِهِ.

উচ্চাৰণ :- আল্লাহুম্মা ইন্নি আছতাখিৰুকা বিইলমিকা ওৱা আছতাকদিৰুকা বিকুদৰাতিকা ওৱা আছআলুকা মিন ফাজলিকাল আজিম, ফাইল্মুকা তাকদিৰু ওৱা লা আকদিৰু ওৱা তাআলামু ওৱা লা আলামু ওৱা আনতা আল্লামুল গুইউব। আল্লাহুম্মা ইন কুনতা তাআলামু আন্না হাজাল আমৰা খাইৰুললি ফি দিনি ওৱা মাআশ্বি ওৱা আকিবাতি আমৰি ফাআকদিৰহু লি ওৱা ইয়াছ্বিহু লি, ছুম্মা বাৰিক লি ফিহি, ওৱা ইন কুনতা তাআলামু আন্না হাজাল আমৰা শ্বাৰকুল লি ফি দিনি ওৱা মাআশ্বি ওৱা আকিবাতি আমৰি ফাআছবিফহু আন্নি ওৱা আছবিফনি আনহু ওৱা আকদিৰ লিআল খাইৰা হাইছু কানা ছুম্মা আৰজিনি বিহি।

অৰ্থ :- হে আল্লাহ ! নিশ্চয় মই তোমাৰ জ্ঞানৰ ফালৰ পৰা মঙ্গল কামনা কৰিছোঁ আৰু তোমাৰ শক্তি আৰু মহিমাৰ পৰা শক্তি আৰু মহিমা কামনা কৰিছোঁ আৰু তোমাৰ দয়াৰ কামনা কৰিছোঁ। কিয়নো তুমিয়েই শক্তিশালী আৰু মই দুৰ্বল আৰু তুমি সৰ্বজ্ঞানী আৰু মোৰ একো জ্ঞান নাই আৰু তুমি

ইছলামী নমাজ

অদৃশ্য সকলোতে জ্ঞান রাখা। হে আল্লাহ ! তুমি নিশ্চয় জানা যে এই কাম (এইখিনিতে মনস্থ কৰা কামৰ কথা উল্লেখ হ'ব) মোৰ বাবে মোৰ দ্বীন আৰু দুনিয়াৰ আৰু মোৰ পৰিণামৰ বাবে কল্যাণজনক হ'বনে নহয় ? (যদি হয়) তেন্তে তুমি এইটো মোৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত কৰা আৰু মোৰ বাবে সহজ কৰি দিয়া আৰু মোৰ বাবে ইয়াৰ মাজত কল্যাণ নিহিত কৰা। আৰু যদি তুমি জানিছা যে এই কাম মোৰ দ্বীন আৰু পাৰ্থিৱ ক্ষেত্ৰত আৰু মোৰ শেষ পৰিণতিৰ বাবে অমঙ্গল জনক তেন্তে মোৰ পৰা এইটো আঁতৰত রাখা আৰু মোক এইটো কামৰ পৰা দূৰত রাখা আৰু য'ত মোৰ বাবে মঙ্গল নিহিত হৈ আছে নিৰ্ধাৰিত কৰা মোৰ বাবে। আকৌ ইয়াতেই মোক সন্তুষ্টি কৰি দিয়া (বুখাৰী কিতাবুত দাউৰাত বাব ইস্তেখাৰা)

হালাতুল হাজত অৰ্থাৎ বিশেষ সমস্যা সমাধানৰ নমাজ :-

কোনো ব্যক্তিৰ সহায়ৰ প্ৰয়োজন হলে বা কোনো সংকট দেখা দিলে এই নমাজ পঢ়িব লাগে। হজৰত নবী কৰিম (ছাঃ)য়ে কৈছে, যেতিয়া কোনো এজনৰ কিবা প্ৰয়োজন হয় তেতিয়া তাৰ অজু কৰি দুই বাকাত নমাজ পঢ়া উচিত। নমাজ পঢ়াৰ পিছত তাৰ প্ৰশংসা বা সৰ্বশক্তিমান আল্লাহৰ গৌৰৱ আৰু কীৰ্ত্তন কৰা উচিত লগতে দৰুদ পাঠ কৰা অতি প্ৰয়োজন। তাৰ পিছত তলত দিয়া দোৱা পাঠ কৰিলে আশা কৰিব পাৰে যে ইয়াৰ দ্বাৰা বিশেষ প্ৰয়োজন নিশ্চয় পূৰ্ণ হ'ব আৰু খোদা তায়লা তাক উদ্দেশ্য সাধনৰ পথ-প্ৰদৰ্শন কৰিব।

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ سُبْحَانَ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ
 وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ أَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ
 وَالْعَنِيَمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ لَا تَدْرِعُنِي ذُنُوبًا إِلَّا
 غَفَرْتَهُ وَلَا هَمًّا إِلَّا فَرَجْتَهُ وَلَا حَاجَةً لِي مِنْكَ إِلَّا قَضَيْتَهَا
 يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

ইছলামী নমাজ

উচ্চাৰণ :-লা ইলাহা ইল্লাল্লাহুল হালিমুল কাৰিমু,ছুবহানািল্লাহি বাবিল আৰশ্বিল আজিম- ওৱালহামদু লিল্লাহি বাবিল আলামিন,আছআলুকা মুজিবাতি বাহমাতিকা ওৱা আজয়িমা মাগফিৰাতিকা ওৱালগানিমাতা মিন কুল্লি বিৰৰিণ ওৱাছ্ছলামাতা মিন কুল্লি ইছমিন-লা তাদা লি জামবান ইল্লা গাফাৰতাছ ওৱা লা হাম্মান ইল্লা ফাৰৰাজতাছ ওৱা লা হাজাতান হিয়া লাকা বিজান ইল্লা কাজায়তাহা ইয়া আৰহামাৰ বাহিমিন।

অৰ্থ :-আল্লাহৰ বাহিৰে কোনো উপাস্য নাই। তেওঁ পৰম সহিষ্ণু আৰু পৰম দয়ালু। আল্লাহ পৱিত্ৰ মহান সিংহাসনৰ প্ৰভু। সকলো প্ৰশংসা আল্লাহৰ বাবে যিজন্য সমগ্ৰ বিশ্বৰ প্ৰতিপালক। (এই সকলো গুণাৱলীৰ অধিকাৰী আল্লাহ) মই তোমাৰ ওচৰত সেইবিলাক কামৰ বাবে সামৰ্থ বিচাৰো যি বিলাক তোমাৰ কৰুণাৰ উপকৰণ আৰু তোমাৰ ক্ষমাক নিশ্চিত কৰে আৰু তোমাৰ ওচৰৰ পৰা পুণ্যৰ এখনি ভাণ্ডাৰ কৰুণাকাৰী। তুমি মোৰ কোনো পাপ ক্ষমা নকৰি এৰি নিদিবা, মোৰ সংকট আঁতৰ কৰিবা,মোৰ তোমাৰ সন্তুষ্টি অৰ্জনৰ সক্ষম হোৱাৰ কোনো উপকৰণ বাকী নাৰাখিবা।

ইছৰাকৰ নমাজ :-

এই নফল নমাজ দুটা পৰ্যায়ত পঢ়া হয়।সূৰ্য্য উদয় হৈছে কিন্তু ৰদ প্ৰখৰ হৈ উত্তাপ অনুভৱ হোৱা নাই তেতিয়া দুই ৰাকাত নমাজ পঢ়া। ছালাতুল ইছৰাক আৰু দ্বিতীয় পৰ্যায় হ'ল ছালাতুল যোহা নামেৰে পৰিচিত। ইয়াক ছালাতুল আওওৱাবীন বুলিও কোৱা হয়। কিছুমান হাদীছত মগৰিব আৰু ইশ্বাৰ মধ্যৱৰ্তী সময়ত আদায় কৰা ২ ৰাকাত নফল নমাজক ছালাতুল আও-ওয়াবীন বুলি কোৱা হয়।

(জ) ছালাতুত তছবিহ :-

নবী কৰিম (ছাঃ)য়ে কোৱা মতে যদি কোনো ব্যক্তিয়ে ছালাতুত তছবিহৰ নমাজ পঢ়িলে তেওঁ আল্লাহ তায়লাৰ পৰা মহা পুৰস্কাৰ আৰু দয়া লাভ কৰিব পাৰে। এই নমাজ চাৰি ৰাকাত পঢ়িব লাগে। কোনো ব্যক্তি অৱস্থানুযায়ী প্ৰত্যেক দিন এবাৰ নাইবা প্ৰত্যেক সপ্তাহত এবাৰ বা প্ৰত্যেক মাহত এবাৰ

ইছলামী নমাজ

বা প্ৰত্যেক বছৰত এবাৰ বা গোটেই জীৱনত এবাৰ পঢ়িব পাৰে। নমাজৰ নিষিদ্ধ সময়ৰ যিকোনো সময়ত এই নমাজ আদায় কৰিব পাৰে। প্ৰত্যেক ৰাকাতত চুৰা ফাতিহা পাঠ কৰাৰ পিছত কোৰাণ কৰিমৰ আৰু কিছুমান আয়াত পাঠ কৰি তলত উল্লেখ কৰা বাক্যটো ১৫ বাৰ পাঠ কৰিব লাগে।

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

উচ্চাৰণ :- ছুবাহানািল্লাহি ওৱালহামদুলিল্লাহি ওৱা লা ইলাহা ইল্লাল্লাহু ওৱাল্লাহু আকবাৰ।

অৰ্থ :- আল্লাহ তায়লা পৱিত্ৰ ত্ৰুটিমুক্ত আৰু সকলো প্ৰশংসা তেওঁৰেই আৰু আল্লাহৰ বাহিৰে কোনো উপাস্য নাই আৰু আল্লাহ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ।

এই বাক্যখিনি তলত উল্লেখিত অৱস্থাত ১০ বাৰকৈ পাঠ কৰিব লাগে।

(ক) ৰুকুত ছুবাহানা ৰাববিয়াল আজিম পাঠ কৰাৰ পিছত ১০ বাৰ।

(খ) কাউমা বা থিয় দিয়া অৱস্থাত ছামিআল্লাহু লিমান হামিদাহ আৰু ৰাববানা ওৱা লাকাল হামদ পাঠ কৰাৰ পিছত ১০ বাৰ।

(গ) ছিজদালৈ গৈ ছুবাহানা ৰাববিয়াল আলা পাঠ কৰাৰ পিছত ১০ বাৰ।

(ঘ) জিলছা বা সংক্ষিপ্ত বৈঠকত নিৰ্ধাৰিত দোৱা সমূহ পাঠ কৰাৰ পিছত ১০ বাৰ।

(ঙ) কাদাহ বা শেষ বৈঠকত নিৰ্ধাৰিত দোৱা পাঠ কৰাৰ শেষত ১০ বাৰ।

এনেকৈ এজন নমাজীয়ে এক ৰাকাত নমাজত ৫০ বাৰ আৰু চাৰি ৰাকাত নমাজত ২০০ বাৰ উপযুক্ত বাক্যখিনি পাঠ কৰিব।

জানাজৰ নমাজ

পানী অলপ উতলাই সৰ্বপ্ৰথম যি সকল অঙ্গ স্বাভাৱিক অজু কৰাৰ সময়ত ধুই ল'ব লাগে সেই অঙ্গ সমূহ ধুব লাগে কিন্তু মুখৰ ভিতৰত আৰু নাকৰ ছিদ্ৰ আদিত পানী সুমুৱাই পৰিষ্কাৰ বা চাফ কৰাৰ আৱশ্যক নহয়। ইয়াৰ পিছত গোটেই শৰীৰ ধুব লাগে। প্ৰথমে সোঁফালে পিছত বাওঁফালে ধুই

ইছলামী নমাজ

দিব লাগে। মৃতকৰ গুপ্ত অঙ্গ কাপোৰেৰে ঢাকি ৰাখিব লাগে। পুৰুষ মানুহে পুৰুষ সকলৰ মৃতদেহ আৰু তিৰোতা সকলে তিৰোতাক গা ধুৱাব। নিয়মানুসৰি কাপোৰটো মেৰিয়াই দিব লাগে। কাপোৰটো সাধাৰণতে কম দামৰ বগা কাপোৰ হোৱাটো পছন্দনীয়।

পুৰুষৰ কফনৰ কাপোৰ তিনি টুকুৰা হয়। ওপৰৰ অংশ ঢাকি দিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা টুকুৰা খিনিক **ইজাৰ** আৰু গোটেই শৰীৰ ঢাকিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা কাপোৰ খণ্ডক **লিফাফা** বুলি কয়। মহিলা সকলৰ ক্ষেত্ৰত আৰু অতিৰিক্ত দুটা (কাপোৰ) খণ্ড ব্যৱহাৰ কৰা হয়। এটা হ'ল বক্ষস্থলৰ বাবে (ছিনাবান্দ) আৰু মূৰৰ বাবে (দামনী) ইছলামত অতি সাধাৰণ ভাৱে মৃত ব্যক্তিক দফন কৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিছে।

এজন শ্বহীদ ব্যক্তিক গোচল বা কাফনৰ প্ৰয়োজন নহয়। মৃত্যুৰ সময়ত তাৰ পিছনত যি কাপোৰ থাকে সেই কাপোৰৰ দ্বাৰাই সমাধিস্থ হয়। গোচল আৰু কাফন পৰিধান কৰোৱাৰ পিছত মৃত ব্যক্তিক চাঙত উঠাই চাৰিজনৈ কান্ধত লৈ যোৱা হয় তাৰ পিছত জানাজাৰ নমাজ মুকলি পথাৰত পঢ়া হয়, নাইবা কোনো নিৰ্ধাৰিত স্থান যাক জানাজা গাহ বুলি কয়। জানাজাৰ নমাজ যিসকলে পঢ়িব সেই সকলে ইমামৰ পিছত শাৰী পাতি থিয় হ'ব লাগে। বেযোৰ সংখ্যাত শাৰী পাতিব লাগে। ইমাম চাহাব প্ৰথম শাৰীৰ সন্মুখত আৰু মৃতকৰ দেহ ইমাম চাহাবৰ সন্মুখত ৰাখি থিয় দিব। মৃত ব্যক্তিক এনেকুৱা অৱস্থানত ৰাখিব লাগে যেন তাৰ সোঁফালে কাবা অৱস্থান থাকে। ইমাম চাহাব উচ্চস্বৰে আল্লাহ আকবৰ (আল্লাহ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ) পাঠ কৰি নমাজ আৰম্ভ কৰিব। মুক্তাদি সকলে মনে মনে আল্লাহ আকবৰ ক'ব। ইমাম চাহাবে নিঃশব্দে ছানা ও চুৰা ফাতিহা পাঠ কৰিব। চুৰা ফাতিহা পাঠৰ পিছত উচ্চস্বৰে আল্লাহ আকবৰ পাঠ কৰিব। মুক্তাদি সকলে মনে মনে আল্লাহ আকবৰ পাঠ কৰিব। তাৰ পিছত সকলো নমাজীয়ে মনে মনে দৰুদ শ্বৰিফ পাঠ কৰিব। তাৰ পিছত আকৌ ইমাম চাহাব উচ্চস্বৰে আল্লাহ আকবৰ পাঠ কৰিব। মুক্তাদি সকলে মনে মনে এয়া পাঠ কৰিব। ইয়াৰ পিছত মৃত ব্যক্তিৰ উদ্দেশ্যে নিম্নোক্ত দোৱা পাঠ কৰি ইমাম চাহাবে উচ্চস্বৰে আল্লাহ আকবৰ

ইছলামী নমাজ

পাঠ কৰি সোঁফালে আৰু বাওঁফালে নিয়মানুসৰি আছলামু আলাইকুম ওৱা বাহমাতুল্লাহ পাঠৰ সৈতে ছালাম ফিৰাই নমাজ শেষ কৰিব লাগে। জানাজাৰ নমাজত ৰুকু আৰু ছিজদা নাই। মৃত ব্যক্তিৰ উদ্দেশ্যে গায়বি (মৃতকৰ দেহ সন্মুখত নাথাকিলে) জানাজাৰ নমাজ পঢ়িব পৰা যায়।

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا
وَعَائِلِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكَرْنَا وَأُنْثَانَا -
اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَأَحْيِهِ عَلَى الْإِسْلَامِ -
وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى الْإِيمَانِ -
اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَلَا تُفْتِنَّا بَعْدَهُ -

উচ্চাৰণ :- আল্লাহুস্মাগ ফিৰলি হায়য়িনা ওৱা মায়য়িতিনা ওৱা শ্বাহিদিনা ওৱা গায়িবিনা ওৱা ছাগিবিনা ওৱা কাবিবিনা ওৱা জাকাবিনা ওৱা উনছানা। আল্লাহুস্মা মান আহইয়ায়তাহ্ মিন্না ফাআহইহি আলাল ইছলাম। ওৱা মান তাওৱাফায়তাহ্ মিন্না ফাতাওৱাফফাহ্ আলাল ঈমান। আল্লাহুস্মা লা তাহবিমনা আজৰাহ্ ওৱা লা তাফতিন্না বাদাহ্।

অৰ্থ :-হে আল্লাহ আমাৰ জীৱিত সকলক আৰু যিসকলে মৃত্যুবৰণ কৰিছে আৰু যিসকল উপস্থিত নাই আৰু আমাৰ সৰু ডাঙৰ সকলোকে ক্ষমা কৰা, আৰু আমাৰ পুৰুষ সকল আৰু মহিলাসকলকো। হে আল্লাহ ! তুমি আমাৰ মাজৰ পৰা যাক জীৱিত ৰখা তাক শান্তিৰ সৈতে জীৱিত ৰাখা, আৰু যাক তুমি মৃত্যু দান কৰা তাক ঈমানৰ সৈতে মৃত্যু দিয়া। হে আল্লাহ ! তাৰ প্ৰতিদান আৰু ছোৱাবৰ পৰা আমাক বঞ্চিত নাৰাখিবা, তাৰ পিছত আমাক কোনো ধৰণৰ পৰীক্ষাত নেপালাবা।

জানাজাৰ নমাজ পঢ়া হৈ গলে পলম নকৰি মৃতদেহক সোনকালে কবৰত সমাধিস্থ কৰি দিয়া উচিত। মৃতদেহ কঢ়িয়াই লৈ যোৱা চাং বা কাফন কান্ধত বহন কৰি লৈ যোৱা উচিত আৰু কাফন লৈ যোৱা সময়ত গমনকাৰী সকলে সাল-সলনি কৰি কেইবাজনে বহন কৰা নিয়ম আছে। যদি সমাধিস্থ কৰিব লগা কাফন বহু দূৰলৈ লৈ যাব লাগে তেন্তে যানবাহন আদিৰে লৈ যাব

ইছলামী নমাজ

পাৰে। জানাজাৰ দলত অংশগ্ৰহণকাৰী সকলে আল্লাহৰ জিকৰ কৰা উচিত আৰু মৃতকৰ বাবে নিম্নস্বৰে দোৱা কৰিব লাগে।

بِسْمِ اللّٰهِ وَبِاللّٰهِ عَلَىٰ مِلَّةِ رَسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

উচ্চাৰণ :- বিছমিল্লাহি ওৱা বিল্লাহি আলা মিল্লাতি বাছুলিল্লাহি ছাল্লাল্লাহু আলাইহি ওৱা ছাল্লাম।

অৰ্থ :- আবস্ত কৰিছোঁ আল্লাহৰ নামত আৰু তাৰ দয়াৰ সৈতে আৰু বহুলে কৰিম ছাল্লাল্লাহু আলাইহি ওৱা ছাল্লামৰ নিৰ্ধাৰিত আদৰ্শ আৰু পদ্ধতি অনুযায়ী।

মাটি খান্দি এনেকুৱা কবৰ প্ৰস্তুত কৰিব পৰা যায় যেনিবা ভিতৰৰ ফালে হেলনীয়া কৈ গাতৰ দৰে থাকে যিখিনিত মৃতদেহ সুন্দৰকৈ ৰাখিব পৰা যায় নাইবা পোনকৈ তলপিনে মাটি খান্দি কবৰ তৈয়াৰ কৰিব পাৰি। মুঠতে কবৰ মৃতদেহ ৰখাৰ বাবে পৰিণাম অনুযায়ী বিস্তৃত হোৱা প্ৰয়োজন। বিশেষ প্ৰয়োজন সাপেক্ষে এটা কবৰত একাধিক মৃতদেহ সমাধিস্থ কৰিব পৰা যায়। যদি কোনো ঠাইত অস্থায়ী হিচাপে মৃতদেহ কবৰস্থ কৰা হয় বা যদি কবৰস্থান প্লাৱনৰ পানীত ক্ষতিগ্ৰস্ত হৈ যোৱাৰ সম্ভাৱনা থাকে, সেই ক্ষেত্ৰত লো বা কাঠেৰে নিৰ্মিত বাকচ ব্যৱহাৰ কৰা বৈধ।

মৃতকৰ দেহ কবৰত নমাই মুখমণ্ডলৰ কাফন (কাপোৰ) ঢিলা কৰি দিয়া উচিত। মৃতকৰ মুখমণ্ডলৰ সামান্য পৰিমাণে কাবাৰ ফালে হেলনীয়া কৰি দিয়া উচিত। কিছূমান ইট নাইবা টুকুৰাৰে কবৰৰ মুখ বন্ধ কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা উচিত। (অসমত সাধাৰণতে বাঁহৰ ধাৰা, টুকুৰা আদি ব্যৱহাৰ কৰা হয়) (অনুবাদক)। তাৰ পিছত মাটিৰ সহায়ৰে ঢাকিব লাগে। এই সময়ত নিম্ন লিখিত কোৰাণৰ আয়াত পাঠ কৰা উচিত।

مِنْهَا خَلَقْنٰكُمْ وَفِيْهَا نَعِيْدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً اٰخَرٰى

উচ্চাৰণ :- মিনহা খালাকনাকুম ওৱা ফিহা নুয়িদুকুম ওৱা মিনহা নুখৰিজিকুম তাৰাতান উখৰা।

অৰ্থ :- আমি তোমালোকক ইয়াৰ পৰা (পৃথিৱীৰ পৰা) সৃষ্টি কৰিছোঁ আৰু আমি তোমালোকক ইয়াৰ মাজতেই ঘূৰাই লৈ আনিম আৰু অৱশেষত ইয়াৰ

ইছলামী নমাজ

পৰাই তোমালোকক পুনৰুত্থান কৰিম।

নবী কৰিম (ছাঃ)ৰ ছন্নত অনুযায়ী কবৰক সমতল মাটিতকৈ অলপ ওখ টিপৰ দৰে তৈয়াৰী কৰা হয়। যেতিয়া দফন কাফনৰ কাম সম্পূৰ্ণ হয় তেতিয়া মৃত ব্যক্তিৰ সদগতি কামনাৰ্থে হাত উঠাই নিঃশব্দেৰে সংক্ষিপ্ত দোৱা কৰিব লাগে। ইয়াৰ পিছত নিম্নোক্ত বাক্য উচ্চাৰণ কৰি শোক সন্তপ্ত লোকসকলে সমাধিস্থল এৰি আহিব লাগে।

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لِلآحِقُونَ.

উচ্চাৰণ :- আছলামু আলাইকুম ওৱা ইন্নাইন শ্বাআল্লাছ বিকুম লালআহিকুন।

অৰ্থ :- তোমালোকৰ ওপৰত শান্তি বৰ্ষিত হওক আৰু আল্লাহৰ ইচ্ছাত নিশ্চয় আমিও তোমালোকৰ লগত যোগদান কৰিম।

বিবাহৰ খোতবা

বিবাহৰ খোতবা :- বিবাহ মজলিছত উপস্থিত থকা সকলোৰে সন্মুখত থিয় দি নিম্ন লিখিত খোতবা পাঠ কৰা হয়।

الْحَمْدُ لِلَّهِ مُحَمَّدًا وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ
وَتُؤْمِنُ بِهِ وَتَتَوَكَّلُ عَلَيْهِ وَتَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ
أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ
وَمَنْ يَضِلَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ ط أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ط
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ط
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ط

۱- يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ
وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً
وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ۝

(4:2)

۲- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ۝
يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۝
وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ۝

(33:71,72)

۳- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ
مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ ۝ وَاتَّقُوا اللَّهَ
إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ۝

(59:19)

উচ্চারণ :- আলহামদু লিল্লাহি নাহমাদুহু ওরা নাছতায়িনুহু ওরা নাছতাগফিৰুহু
ওরা নুমিনুবিহি ওরা নাতাওরাঙ্কালু আলাইহি ওরা নাউজুবিল্লাহি মিন শুবুৰি
আনফুছিনা ওরা মিন ছায়িআতি আমালিনা মায়য়াহদিহিল্লাহু ফালা মুজিল্লা
লাহু ওরা মায়ইযুজলিলহু ফালা হাদিয়ালাহ। আশ্বহাদু আন্না ইলাহা ইল্লাল্লাহু
ওরা আশ্বহাদু আন্না মুহাম্মাদান আবদুহু ওরা বাছলুহু। আন্নাবাদু ফাউজুবিল্লাহিমিনাশ্ব
শ্বায়তানিৰ বাজিম বিছমিল্লাহিৰ বাহমানিৰ বাহিম।

১)ইয়া আয়য়ুহাম্মাছু ইন্তাকু বাববাকুমুল্লাজি খালাকাকুম মিন নাফছিন ওরাহিদাতিন
ওরা খালাকা মিনহা জাউজাহা ওরা বাছা মিনহমা বিজালান কাছিৰাও ওরা
নিছাআ- ওরাত্তাকুল্লাহল্লাজি তাছআলুনা বিহি ওরাল আৰহাম। ইল্লাল্লাহা কানা
আলাইকুম বাকিবা।

ইছলামী নমাজ

২) ইয়া আয়যুহাল্লাজিনা আমানুততাকুল্লাহা ওৰা কুলু কাউলান ছাদিদা, ইউচলিহ লাকুম আমালাকুম ওৰা ইয়াগফিৰ লাকুম জুনুবাকুম,ওৰা মায়ইউতিয়াল্লাহা ওৰা ৰাছুলাহ ফাকাদ ফাজা ফাউজান আজিমা।

৩) ইয়া আয়যুহাল্লাজিনা আমানু ইত্তাকুল্লাহা,ওৰালতানজুৰ নাফছুম মা কাদামাত লিগাদিন,ওৰাত্তাকুল্লাহা ইল্লাল্লাহা খাবিৰুম বিমা তা'মালুন।

অৰ্থ :- সকলো প্ৰশংসা আল্লাহ তায়লাৰ। আমি তাৰেই প্ৰশংসা কৰোঁ,তাৰ ওচৰতেই সহায় প্ৰাৰ্থনা কৰোঁ আমি তেওঁৰেই ওচৰতে ক্ষমা ভিক্ষা কৰোঁ, তাৰ ওচৰত পূৰ্ণ ঈমান ৰাখো তাৰ ওপৰতেই আমাৰ সকলো ভৰসা। আমি আমাৰ প্ৰবৃত্তিৰ কুপ্ৰবোচনাৰ পৰা আঁতৰত থাকিবলৈ আৰু আমাৰ দ্বাৰা হোৱা বেয়া কামৰ পৰা আঁতৰত থকাৰ বাবে আল্লাহৰ আশ্ৰয় প্ৰাৰ্থনা কৰোঁ। আল্লাহ তায়লা যিজনক সৎপথ দেখুৱায় তেওঁক কোনেও পথভ্ৰষ্ট কৰিব নোৱাৰে আৰু আল্লাহ তায়লা যিজনক পথভ্ৰষ্ট হিচাপে ধৰি লয় তাক কোনেও হিদায়ত (সুপথ) দান কৰিব নোৱাৰে। ইয়াৰ পিছত মই আশ্ৰয় প্ৰাৰ্থনা কৰো আল্লাহ তায়লাৰ ওচৰত ভ্ৰষ্টাচাৰ চয়তানৰ পৰা। পৰম কৰুণাময়,পৰম দানশীল আল্লাহৰ নামত।

১)হে মানৱমণ্ডলী ! তোমালোকে নিজ প্ৰভু প্ৰতিপালকৰ ভীতি অৱলম্বন কৰা, যিজনাই তোমালোকক একেই আত্মাৰ সৈতে সৃষ্টি কৰিছে আৰু তাৰ পৰাই ইয়াৰ যোৰা সৃষ্টি কৰিছে আৰু উভয়ৰ পৰা নব-নাৰী বিস্তাৰ কৰিছে আৰু তোমালোকে আল্লাহ তায়লাৰ তাকৰা অৱলম্বন কৰা, যিজনৰ নামত তোমালোকে এজনে আনজনৰ ওচৰত আবেদন কৰিব পাৰা। এনেকুৱা আত্মীয়তাৰ বন্ধনৰ ক্ষেত্ৰত সততা ৰাখিবা। বাস্তৱতে আল্লাহ তোমালোকৰ বখীয়া। (চুৰা নিছা আয়াত ২)

২) হে বিশ্বাসী সকল আল্লাহলৈ ভয় ৰাখি চলিবা আৰু সবল সঠিক কথা ব্যক্ত কৰিবা। (তাৰ ফলত) আল্লাহ তোমালোকৰ কাৰ্য্যসমূহ তোমালোকৰ কাৰণে শুধৰাই দিব,আৰু তোমালোকৰ অপৰাধসমূহ তোমালোকৰ নিমিত্তে মাৰ্জনা কৰিব। আৰু যিজনে আল্লাহ আৰু ৰছুলৰ আজ্ঞা পালন কৰে নিশ্চয় সেইজনাই সাফল্য অৰ্জন কৰিব। (চুৰা আহজাব আয়াত ৭১,৭২)

ইছলামী নমাজ

৩) হে বিশ্বাসী সকল ! তোমালোক আল্লাহৰ প্ৰতি কৰ্তব্যৰ বিষয়ে সজাগ থাকিবা আৰু প্ৰত্যেক আত্মাৰ ভৱিষ্যতৰ বাবে কি পঠিয়াইছে লক্ষ্য ৰাখিবলৈ দিয়া আৰু আল্লাহ তায়লাৰ ভয় কৰা বাস্তৱতে তোমালোকে কি কৰা আল্লাহ তায়লা ভালদৰে অৱগত। (চুৰা হাখ্বৰ আয়াত ১৯)

বিবাহ সম্পৰ্কীয় কাৰ্য্যত ততাতৈয়া কৰা ঠিক নহয় :-

কোৰাণ কৰিমৰ উল্লেখিত আয়াতসমূহ কেইবাবাৰ তাকৰা বা খোদা তায়লাৰ ভীতি সম্পৰ্কে উল্লেখ কৰিছে। গতিকে খোদা তায়লাৰ ভীতিৰ ওপৰত সৰ্বপেক্ষা গুৰুত্ব প্ৰদান কৰি বিয়াৰ সম্বন্ধ স্থিৰ আৰু বিবাহ কাৰ্য্য সমাধা কৰা বাঞ্ছনীয়। সম্বন্ধ স্থিৰ কৰাৰ আগত ইস্তিখাৰা কৰি লোৱা আৱশ্যক। বিবাহ কাৰ্য্যৰ লগত নিম্নলিখিত বিষয়সমূহ বাদে অন্যান্য প্ৰচলিত পৰম্পৰা বা আচাৰ ব্যৱহাৰ আদিৰ লগত ইছলামৰ কোনো সম্পৰ্ক নাই। এই বিলাক হ'ল বিদআত (অগ্ৰহনীয় নিয়ম-নীতিৰ) অন্তৰ্ভুক্ত। আহমদী সকলে এইবিলাকৰ পৰা আঁতৰত থকা উচিত। মছজিদ নাইবা কোনো সুবিধাজনক স্থানত জমাতৰ আমিৰ, সদৰ অথবা অন্য কোনো মুৰব্বী (স্থানীয় নিকা-বিবাহৰ ঘোষণা কৰিব। নিয়ম অনুসৰি জমাতৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত ৰেজিষ্ট্ৰেচন কৰা প্ৰয়োজন। দৰা পক্ষই সমান্য মিঠাই বিতৰণ কৰি শুভ কামনাৰে দোৱা কৰিব লাগে। নবৌ পতিগৃহলৈ নিলে দাওৱাতে অলিমা কৰা ছন্নত। এই সম্পৰ্কে সম্পূৰ্ণ খবচ দৰা পক্ষই কৰিব।

মোহৰাণা

মোহৰাণা এক প্ৰকাৰৰ ঋণ। এই ঋণ অৱশ্যই পৰিশোধ কৰিব লাগিব। (চুৰা নিছা) যদি সম্ভৱ হয় তেন্তে বিয়াৰ সময়তেই স্বামীয়ে তাৰ জ্বীক দিব লাগে। সম্মতি ক্ৰমে পিছত অতি সোনাকালে আদায় দিয়া উচিত। মোহৰাণা আদায় দিয়াৰ আগতেই জ্বীৰ মৃত্যু হলে মৃতকৰ এৰি যোৱা সম্পত্তি হিচাপ গন্য হয় আৰু এয়া উত্তৰাধিকাৰী সকলৰ মাজত চৰিয়তৰ বিধান অনুযায়ী বণ্টন কৰিব লাগিব। মহিলাজনীৰ স্বামীয়ে উত্তৰাধিকাৰী হিচাপে তাৰ নিৰ্ধাৰিত অংশ লাভ কৰিব। অৱশ্যে জ্বীয়ে তাইৰ গিৰীয়েকক ইচ্ছাকৃত ভাৱে এই মোহৰাণাৰ

ইছলামী নমাজ

সম্পদ এৰি দিলে পৰিশোধৰ প্ৰশ্ন নুঠে। (চুৰা নিছা আয়াত ৫) কিন্তু কোনো ধৰণৰ ঠগবাজি বা জোৰ কৰি নাইবা ভয় দেখুৱাই বেহাই লৈ লোৱা চৰিয়ত বিৰোধী হ'ব। মোহৰাণাৰ পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ সম্পৰ্কে চৰিয়তত কোনো ধৰা বন্ধা নিয়ম নাই। কিন্তু আহমদীয়া মুছলিম জমাতৰ নিয়মানুযায়ী মোহৰাণাৰ সৰ্বোচ্চ পৰিমাণ পাত্ৰৰ দুই বছৰত কৰা হয়। যিহেতু ইছলাম ধৰ্মত এজন পুৰুষক চাৰি জনী স্ত্ৰী গ্ৰহণ কৰিবলৈ অধিকাৰ দিছে, সেই বাবে আহমদীয়া মুছলিম জমাতত সাধাৰণতে বিবাহ কালীন প্ৰত্যেক জনী স্ত্ৰীৰ বাবে স্বামীৰ ৬ মাহৰ (ইনকামৰ) আয়ৰ পৰিমাণৰ টকা মোহৰাণা হিচাপে নিৰ্ধাৰণ কৰি ৰাখিছে অৰ্থাৎ এজনী স্ত্ৰীৰ বাবে ৬ মাহৰ আয়ৰ যি পৰিমাণ সেই খিনি মোহৰাণা হিচাপে ধৰিব পাৰে। যি ক্ষেত্ৰত দৰাজনৰ কোনো সম্পত্তি বা আয় নাই সেই ক্ষেত্ৰত মোহৰাণাৰ পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ কৰিব নোৱাৰি কিন্তু সেই ক্ষেত্ৰত স্বামীয়ে পৰৱৰ্তী সময়ত উপাৰ্জনশীল হলে তাৰ স্ত্ৰী জনীক জমাতৰ প্ৰচলিত নিয়ম অনুযায়ী মোহৰাণা আদায় দিবলৈ বাধ্য থাকিব লাগিব।

আপদ-বিপদ দূৰ হোৱাৰ দোৱা

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ وَحَدِّ الشَّقَاءِ
وَسُوءِ الْقَضَاءِ وَشَمَاتَةِ الْأَعْدَاءِ۔

উচ্চাৰণ :- আল্লাহুমা ইনি আউজুবিকা মিন জাহদিল বালায়ি ওৱাদাৰকিখ্ব শ্বাকায়ি ওৱা ছুইল কাজায়ি ওৱা শ্বামাতাতিল আ'দায়ি।

অৰ্থ :- হে আল্লাহ মই তোমাৰ আশ্ৰয় বিচাৰোঁ বিপদমূলক কষ্টৰ পৰা ভ্ৰষ্টাচাৰৰ পৰা আৰু বেয়া সিদ্ধান্তৰ পৰা আৰু শত্ৰুসকলৰ আনন্দৰ পৰা।

ছাদকা গ্ৰহণ হোৱাৰ বাবে দোৱা

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

ইছলামী নমাজ

উচ্চাৰণ :- বাববানা তাকাববাল মিনা ইলাকা আনতাছ ছামিউল আলিম ।

অৰ্থ :- হে আমাৰ প্ৰভু প্ৰতিপালক ! গ্ৰহণ কৰা আমাক, নিশ্চয় তুমি শ্ৰৱণ কৰোঁতা, সৰ্বজ্ঞানী ।

জ্ঞান বৃদ্ধিৰ বাবে দোৱা

رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا

উচ্চাৰণ :- বাববি জিদিনি ইলমা ।

অৰ্থ :- হে মোৰ প্ৰভু প্ৰতিপালক ! মোৰ জ্ঞান বৃদ্ধি কৰা ।

খোদাৰ পৰিত্ৰতা আৰু নিজৰ ওপৰত হোৱা বিপদৰ পৰা
ৰক্ষা পোৱাৰ দোৱা

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

উচ্চাৰণ :- লা ইলাহা ইল্লা আনতা ছুবহানাকা ইন্নি কুনতু মিনাজ জালিমিন ।

অৰ্থ :- তোমাৰ বাহিৰে কোনো উপাস্য নাই । তুমি পৰিত্ৰ, নিশ্চয় মই জালিম সকলৰ অন্তৰ্ভুক্ত ।

সাফল্যমণ্ডিত হোৱাৰ বাবে দোৱা

رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا

উচ্চাৰণ :- বাববানা আতিনা মিল্লাদুনকা বাহমাতাও ওৱা হায়য়িলানা মিন আমৰিণা ৰাশ্বাদা ।

অৰ্থ :- হে মোৰ প্ৰভু প্ৰতিপালক ! আমাক তোমাৰ ফালৰ পৰা কৃপা বৰ্ষিত কৰা আৰু আমাৰ বাবে আমাৰ কাম সাফল্যমণ্ডিত কৰা ।

পিতৃ-মাতৃৰ বাবে দোৱা

رَبِّ اَرْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيْنِي صَغِيرًا .

উচ্চাৰণ :- বাববিৰ হামছমা কামা বাববাইয়ানি ছাগিৰা ।

অৰ্থ :- হে মোৰ প্ৰভু প্ৰতিপালক ! সিহঁত (পিতৃ-মাতৃ)দুয়োৰে ওপৰত কৃপা বৰ্ষিত কৰা যেনেকৈ সিহঁতে আমাক বাল্য কালত লালন পালন কৰিছে ।

কৃপা বৰ্ষিত হোৱাৰ দোৱা

رَبَّنَا ظَلَمْنَا انْفُسَنَا . وَاِنْ لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا
لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ .

উচ্চাৰণ :- বাববানা জালামনা আনফুছানা ওৱা ইল্লাম তাগফিৰলানা ওৱা তাৰহামনা লানাকুনানা মিনাল খাছিৰিণ ।

অৰ্থ :- হে মোৰ প্ৰভু প্ৰতিপালক ! আমি আমাৰ হৃদয়ৰ ওপৰত জুলুম কৰিছোঁ । যদি তুমি আমাক ক্ষমা নকৰা আৰু দয়া নকৰা, তেন্তে আমি ক্ষতিকাৰকৰ অন্তৰ্ভুক্ত হৈ যাম ।

ছাদকা গ্ৰহণীয় হোৱাৰ আৰু ভাল পৰিণামৰ বাবে দোৱা

رَبَّنَا اِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يَدْعُو لِيْلَا يَمَانِ اَنْ اٰمِنُوْا بِرَبِّكُمْ
فَاٰمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوْبَنَا وَكْفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا
وَتَوَفَّعْنَا مَعَ الْاَبْرَارِ ۝ رَبَّنَا وَاٰتِنَا مَا وَعَدْتُنَا عَلٰى رُسُلِكَ
وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيْعَادَ .

উচ্চাৰণ :- বাববানা ইম্মানা ছামিনা মুনাদিইয়য় ইউনাদি লিলইমানি আন আমিনু বিবাববিকুম ফাআমানা, বাববানা ফাগফিৰলানা জুনুবানা ওৱা কাফফিৰ আনা

ইছলামী নমাজ

ছায়য়িআতিনা ওৱা তাওওৱাফফানা মাআল আববাৰ, বাববানা ওৱা আতিনা মা ওৱা আততানা আলা ৰুছুলিকা ওৱা লা তুখজিনা ইয়াওমাল কিয়ামাতি ইন্নাকা লা তুখলিফুল মিআদ।

অৰ্থ :- হে আমাৰ প্ৰভু প্ৰতিপালক ! আমি এজন আহুন কৰাজনৰ শব্দ শ্ৰৱণ কৰিছোঁ যে তেওঁ ঈমানৰ ফালে আহুন কৰে যে তুমি নিজৰ প্ৰভুৰ ওপৰত ঈমান আনা। অৰ্থাৎ আমি ঈমান আনিলো,হে মোৰ প্ৰভু প্ৰতিপালক! আমাৰ পাপ ক্ষমা কৰা আৰু আমাৰ পৰা বেয়া আঁতৰ কৰা,আৰু আমাক পুণ্যবান সকলৰ সৈতে মৃত্যু দি পুণ্যবানৰ সৈতে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা। হে আমাৰ প্ৰভু প্ৰতিপালক! সেয়া দান কৰা যাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি তুমি আমাৰ সৈতে বহুলক চিনিবৰ বাবে কৰিছা, আৰু আমাক পুনৰুত্থানৰ দিনা লাঞ্চিত নকৰিবা,নিশ্চয় তুমি প্ৰতিশ্ৰুতি ভঙ্গ নকৰা।

আল্লাহৰ শাস্তিৰ পৰা ৰক্ষা পোৱা আৰু কৰুণা অৰ্জনৰ বাবে দোৱা

رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا
 رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا
 رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ
 وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفُرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا
 فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ.

উচ্চাৰণ :- বাববানা লা তুৱাখিজনা ইন নাছিনা আউ আখতানা, বাববানা ওৱা লা তাহমিল আলাইনা ইছৰান কামা হামালতাছ আলাল্লাজিনা মিন কাবলিনা, বাববানা ওৱা লা তুহাম্মিলনা মা লা তাকাতা লানা বিহি, ওৱাফু আন্না ওৱাগফিবলানা ওৱাৰহামনা আনতা মাউলানা ফানছুৰনা আলাল কাউমিল কাফিৰিন।

অৰ্থ :- হে আমাৰ প্ৰভু প্ৰতিপালক! যদি আমি কিবা পাহৰি যাওঁ বা কিবা ভুল

ইছলামী নমাজ

কৰো তেতিয়া আমাক গ্ৰেপ্তাৰ নকৰিবা। হে আমাৰ প্ৰভু প্ৰতিপালক! আমাৰ ওপৰত বোজা নাৰাখিবা যেনেকুৱা বোজা সেইসকলৰ ওপৰত ৰাখিছিল। যিসকল আমাৰ পূৰ্বত আছিল। হে আমাৰ প্ৰভু প্ৰতিপালক! যি উঠোৱাৰ আমাৰ শক্তি নাই সেয়া আমাৰ ওপৰত অপৰ্ন নকৰিবা, আৰু আমাৰ পাপ ক্ষমা কৰা আৰু কৰুণা বৰ্ষিত কৰা, আৰু আমাক সহায় কৰা কাফিৰসকলৰ মোকাবিলাত।

হিদায়তৰ পিছত পথভ্ৰষ্টৰ পৰা ৰক্ষা পোৱাৰ বাবে দোৱা

رَبَّنَا لَا تُرِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا
وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ

উচ্চাৰণ :- বাববানা লা তুজিগ কুলুবানা বাদা ইজ হাদায়তানা ওৱা হাবলানা মিঞ্জা দুনকা বাহ্মাতান ইন্নাকা আনতাল ওৱাহহাব।

অৰ্থ :- হে আমাৰ প্ৰভু প্ৰতিপালক ! আমাৰ হৃদয় হিদায়তৰ পিছত বেকা নকৰিবা, আৰু তোমাৰ ফালৰ পৰা আমাক কৃপা দান কৰা, তুমি নিশ্চয় কৃপালু।

দৃঢ়তা আৰু কাফিৰসকলৰ পৰা ৰক্ষা পোৱাৰ বাবে দোৱা

رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا
وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

উচ্চাৰণ :- বাববানা আফবিগ আলাইনা ছাবৰাও ওৱা ছাববিত আকদামানা ওৱানছুবৰণা আলাল কাউমিল কাফিৰিণ।

অৰ্থ :- হে আমাৰ প্ৰভু প্ৰতিপালক! আমাক ধৈৰ্য্যশীল বনোৱা আৰু আমাক দৃঢ়তা প্ৰদান কৰা আৰু কাফিৰ সকলৰ মোকাবিলাত আমাক সহায় কৰা।

দোৱা গ্ৰহণযোগ্য আৰু ইবাদত কৰাৰ পদ্ধতিৰ দোৱা

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ -
 رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمِينَ لَكَ وَمِنْ دُرِّيَّتِنَا أُمَّةً
 مُسْلِمَةً لَكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا
 إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ -

উচ্চারণ :- বাববানা তাকাববাল মিন্না ইন্নাকা আনতাছ ছামিউল আলিম,
 বাববানা ওবাজআলনা মুছলিমাইনি লাকা ওবা মিন জুবৰিয়াতিনা উন্মাতান
 মুছলিমাতাল লাকা ওবা আবিনা মানাছিকানা ওবা তুব আলাইনা ইন্নাকা আনতাত
 তাওবাবুব বাহিম।

অর্থ :- হে আমার প্রভু প্রতিপালক ! আমার পৰা (এই খিদমত) গ্রহণ কৰা
 নিশ্চয় তুমি বহুত শ্রবণ কৰোঁতা আৰু সৰ্বজ্ঞানী। হে আমার প্রভু প্রতিপালক!
 আমাক আত্মসমৰ্পনকাৰী বনোৱা আৰু আমাৰ সন্তানসকলৰ মাজৰ পৰা এটা
 আত্মসমৰ্পনকাৰী দল বনোৱা নিজৰ বাবে আৰু আমাক এবাদতৰ পদ্ধতি
 দেখোৱা আৰু আমাৰ তোঁবা গ্রহণ কৰা নিশ্চয় তুমি তোঁবা গ্রহণ কৰোঁতা,
 পৰম দানশীল।

আল্লাহৰ ফালে আহ্বান কৰাত সাফল্যমণ্ডিত হোৱাৰ বাবে
 দোৱা

رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي ۝
 وَاجْعَلْ لِي قَلْبًا عَاقِلًا ۝ وَيَقْفُوهَا قَوْلِي وَاجْعَلْ لِي
 وَزِيرًا مِّنْ أَهْلِي ۝ هُرُونَ أَخِي ۝ اشْدُدْ بِهِ أَزْرِي ۝
 وَأَشْرِكْهُ فِي أَمْرِي ۝ كَيْ نَسْبَحَكَ كَثِيرًا ۝
 وَنَذْكُرَكَ كَثِيرًا ۝ إِنَّكَ كُنْتَ بِنَا بَصِيرًا ۝

উচ্চারণ :- বাববিশ্ববাহ লি চাদৰি ওবা ইয়াছছিবলি আমৰি, ওবাহলুল
 ওকদাতামমিল লিছানি, ইয়াফকাছ কাউলি ওবাজআল লি ওজিবামমিন আহলি

ইছলামী নমাজ

হাৰুণা আখিৰুদুদ বিহি আজৰি, ওৱা আখ্বৰিকছ ফি আমৰি কায় নুছাববিহাকা কাছিৰা ওৱা নাজকুৰাকা কাছিৰা, ইল্লাকা কুনতা বিনা বাছিৰা।

অৰ্থ :- হে মোৰ প্ৰভু প্ৰতিপালক ! মোৰ হৃদয় মুকলি কৰি দিয়া, আৰু মোৰ কাম মোৰ ওপৰত সহজ কৰি দিয়া আৰু মোৰ কথাবোৰ স্পষ্ট কৰি দিয়া, যাতে সিহঁতে মোৰ কথা বুজিব পাৰে। আৰু মোৰ বংশধৰৰ পৰা কোনো এজনক মোৰ বোজা বহনকাৰী বনোৱা অৰ্থাৎ মোৰ ভাই হাৰুণক। তাৰ জৰিয়তে মোৰ শক্তি বৃদ্ধি কৰা। আৰু তেওঁক মোৰ কামত সংযোগ কৰা, যাতে তোমাৰ প্ৰশংসা বেছিকৈ কৰিব পাৰে, আৰু তোমাক বেছিকৈ স্মৰণ কৰে, নিশ্চয় তুমি বহুত দৃষ্টি ৰাখোঁতা।

আৰোগ্যৰ বাবে দোৱা

بِسْمِ اللّٰهِ الْكَافِي - بِسْمِ اللّٰهِ الشَّافِي -
بِسْمِ اللّٰهِ الْغُفُورِ الرَّحِيمِ - بِسْمِ اللّٰهِ الْبَرِّ الْكَرِيمِ -
يَا حَفِيظُ يَا عَزِيْزُ يَا رَفِيْعُ يَا وَاوِيْ اِسْتَعِيْنِيْ -

উচ্চাৰণ :- বিছমিল্লাহিল কাফি, বিছমিল্লাহিশ্শাফি, বিছমিল্লাহিল গাফুৰিৰ ৰাহিম, বিছমিল্লাহিলবাবৰিল কাৰিম, ইয়া হাফিজু ইয়া আজিজু ইয়া ৰাফিকু ইয়া ওৱালিয়ু ইস্তফিনি।

অৰ্থ :- আল্লাহৰ নামৰ সৈতে সহায় বিচাৰোঁ যিজন যথেষ্ট। মই আল্লাহৰ নাম লৈ সহায় বিচাৰোঁ যিজন আৰোগ্য প্ৰদানকাৰী। মই আল্লাহৰ নামলৈ সহায় বিচাৰোঁ যিজন ক্ষমাকাৰী, পৰম দানশীল। হে সুৰক্ষা প্ৰদানকাৰী, বিজয় দান কৰোঁতা, ৰফিক, হে অলী মোক আৰোগ্য প্ৰদান কৰা।

আত্মীয়-স্বজন আৰু ওচৰ-চুবুৰীয়া সকলৰ বাবে দোৱা

رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ اَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّتِنَا قُرَّةَ اَعْيُنٍ وَّاَجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِيْنَ اِمَامًا -

ইছলামী নমাজ

উচ্চাৰণ :- বাববানা হাবলানা মিন আজওরাজিনা ওৰা জুবৰিয়াতিনা কুৰবাতা আইউনিও ওরাজআলনা লিলমুত্তাকিনা ইমামা ।

অৰ্থ :- হে আমাৰ প্ৰভু প্ৰতিপালক! আমাৰ স্ত্ৰীসকলক আৰু আমাৰ সন্তানসকলক আমাৰ নয়নৰ বাবে প্ৰিয় বনাই দিয়া, আৰু আমাক মুত্তাকী সকলৰ বাবে পথপ্ৰদৰ্শক বনাই দিয়া ।

খাদ্য খোৱাৰ সময়ত দোৱা

بِسْمِ اللّٰهِ وَعَلَىٰ بَرَكَاتِهِ

উচ্চাৰণ :- বিছমিল্লাহি ওৰা আলা বাবাকতিল্লাহি ।

অৰ্থ :- আল্লাহৰ নামৰ সৈতে আৰু আল্লাহৰ কল্যাণৰ সৈতে ।

খাদ্য খোৱাৰ পিছৰ দোৱা

الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ اَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَجَعَلَنَا مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ

উচ্চাৰণ :- আলহামদুলিল্লাহি ল্লাজি আতআমানা ওৰা ছাকানা ওৰা জাআলানা মিনাল মুছলিমিন ।

অৰ্থ :- সকলো প্ৰশংসা আল্লাহৰ বাবে যিজনা আমাক খাদ্য খোৱাইছে আৰু পান কৰাইছে আৰু আমাক আহুসমৰ্পনকাৰী বানাইছে ।

নিমন্ত্ৰণ খোৱাৰ পিছত দোৱা

اللّٰهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِيْمَا رَزَقْتَهُمْ

উচ্চাৰণ :- আল্লাহুম্মা বাৰিক লাহুম ফিমা ৰাজাকতাহম ।

অৰ্থ :- হে আল্লাহ সিহঁতক যি তুমি ৰিজক (খাদ্য)দান কৰিছা তাত বৰকত প্ৰদান কৰা ।

ঘৰত প্ৰবেশ হোৱাৰ দোৱা

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ الْمَوْجِبِ وَخَيْرَ الْمَخْرَجِ
بِسْمِ اللَّهِ وَنَجِّنَا وَعَلَى اللَّهِ رَبِّنَا تَوَكَّلْنَا

উচ্চাৰণ :- আল্লাহুছমা ইনি আছআলুকা খায়ৰাল মাউলিজি ওৱা খায়ৰাল মাখৰাজি বিছমিল্লাহি ওৱালাজনা ওৱা আলাল্লাহি বাববানা তাওক্কালনা ।

অৰ্থ :- হে আল্লাহ মই তোমাৰ পৰা উপকাৰ বিচাৰোঁ ঘৰত প্ৰবেশ হোৱাৰ সময়ত আৰু ঘৰৰ পৰা ওলোৱাৰ সময়ত । আমি আল্লাহৰ নামলৈ প্ৰবেশ কৰো আৰু নিজৰ প্ৰভুৰ ওপৰত ভৰসা কৰো ।

ঘৰৰ পৰা ওলোৱাৰ সময়ত দোৱা

بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ
اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أَضَلَّ أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أَظْلَمَ
أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ

উচ্চাৰণ :- বিছমিল্লাহি তাওওৱাক্কালতু আলাল্লাহি লা হাওলা ওৱা লা কুৱৱাতা ইল্লা বিল্লাহি, আল্লাহুছমা ইনি আউজুবিকা আন আজিল্লা আও উজাল্লা আও আজলিমা আও উজলামা আও আজহালা আও ইউজহালা আলায়য়িয়া ।

অৰ্থ :- আল্লাহৰ নামলৈ বাহিৰলৈ যাও, আল্লাহৰ ওপৰত ভৰসা কৰো । আল্লাহ তায়লাৰ তৌফিকৰ বাহিৰে কোনেও নাই যি পাপৰ পৰা মুক্তি দান কৰিব আৰু পুণ্য কৰ্মৰ শক্তি প্ৰদান কৰিব ।

হে আল্লাহ! মই পথভ্ৰষ্ট হৈ যাও বা কোনোবা পথভ্ৰষ্ট কৰি দিয়ে বা অত্যাচাৰ কৰো বা অত্যাচাৰিত হৈ যাওঁ বা অজ্ঞতা হৈ যাওঁ বা কোনোবা মোক অজ্ঞতা বনাই দিয়ে তাৰ পৰা আশ্ৰয় বিচাৰোঁ ।

চন্দ্র দেখাৰ দোৱা

اَللّٰهُمَّ اِهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْاَمْنِ وَالْاِيْمَانِ وَالسَّلَامَةِ

উচ্চাৰণ :- আল্লাহুমা আহিল্লাহু আলাইনা বিল আমনি ওৱাল ঈমানি ওৱাছলামাতি।

অৰ্থ :- হে আল্লাহ! আমি এই চন্দ্র শান্তি, ঈমান আৰু ছালামতৰ সৈতে দেখিছোঁ।

কলিমা তৈয়ব

لَا اِلٰهَ اِلَّا اللهُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللهِ

উচ্চাৰণ :- লা ইলাহা ইল্লাল্লাহু মুহাম্মাদুৰ বাছুলুন্নাহ।

অৰ্থ :- আল্লাহৰ বাহিৰে কোনো উপাস্য নাই মহম্মদ (ছাঃ) আল্লাহৰ বচুল

কলিমা শ্বাহাদত

اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيْكَ لَهُ
وَ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ

উচ্চাৰণ :- আশ্বাহাদু আল্লা ইলাহা ইল্লাল্লাহু ওৱাহদাহু লা শ্বাৰিকালাহু ওৱা আশ্বাহাদু আন্না মুহাম্মাদান আবদুহু ওৱা বাছুলুহু।

অৰ্থ :-মই সাক্ষী প্ৰদান কৰো যে আল্লাহৰ বাহিৰে কোনো উপাস্য নাই,সেইজনা এক,সেইজনাৰ কোনো অংশী নাই আৰু মই সাক্ষী দিওঁ যে মহম্মদ (ছাঃ) আল্লাহৰ ভৃত্য আৰু বচুল।

কলিমা তামজিদ

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا
بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ -

উচ্চাৰণ : -ছুবাহানাল্লাহি ওবালহামদু লিল্লাহি ওবা লা ইলাহা ইল্লাল্লাহু ওবাল্লাহু আকবাবু ওবা লা হাউলা ওবা লা কুৰবাতা ইল্লা বিল্লাহিল আলিয়িল আজিম।

অৰ্থ : - আল্লাহ পৱিত্ৰ আৰু সকলো প্ৰশংসা আল্লাহৰ বাবে হয় আৰু আল্লাহৰ বাহিৰে কোনো উপাস্য নাই আৰু আল্লাহ তায়লা সকলোতকৈ ডাঙৰ, পাপৰ পৰা ৰক্ষা পোৱা আৰু পুণ্য কাম কৰাৰ শক্তি আল্লাহৰ বাহিৰে কোনেও প্ৰদান কৰিব নোৱাৰে যিজনাই সৰ্বশক্তিমান।

কলিমা তৌহিদ

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ
وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ أَبَدًا - ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ - بِيَدِهِ الْخَيْرُ - وَهُوَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ -

উচ্চাৰণ : -লা ইলাহা ইল্লাল্লাহু ওবাহদাহু লা শ্বাৰিকালাহু লাহুল মুলুকু ওবা লাহুল হামদু ইউহি ওবা ইউমিতু ওবা হুৱা হায়য়ুল্লা ইয়ামুতু আবাবাদা জুলজালালি ওবাল ইকৰামি বিইয়াদিহিল খায়ৰু, ওবা হুৱা আলা কুল্লি শ্বায়য়িন কাদিৰ।

অৰ্থ : -আল্লাহৰ বাহিৰে কোনো উপাস্য নাই, সেইজনাৰ কোনো অংশী নাই ,সেইজনাৰ বাদশ্বাহত আৰু সেইজনাৰ সকলো প্ৰশংসা, সেইজনাই জীৱিত কৰে, আৰু সেইজনাই মৃত্যু দান কৰে, আৰু সেইজনাই চিৰস্থায়ী জীৱিত, আৰু সেইজনাৰ কেতিয়াও মৃত্যু নহয়, সেইজনা বৰ সন্মানীত আৰু বুজৰগী, সকলো ধৰণৰ কল্যাণ সেইজনাৰ হাততেই আছে আৰু সেইজনা সৰ্বশক্তিমান।

কলিমা ইছতিগফাৰ

اَسْتَغْفِرُ اللهَ رَبِّيَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ اَذْنَبْتُهُ عَمْدًا اَوْ خَطَاً سِرًّا اَوْ عَلَانِيَةً
وَأَتُوبُ اِلَيْهِ مِنَ الذَّنْبِ الَّذِي اَعْلَمُ وَمِنَ الذَّنْبِ الَّذِي لَا اَعْلَمُ
اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ وَسَتَّارُ الْعُيُوبِ وَعَقَّارُ الذُّنُوبِ
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ -

উচ্চাৰণ :- আছতাগফিৰুল্লাহা বাববি মিন কুল্লি জামবিন আজনাবতুহু আমাদান আও খাতাআন ছিব্বান আও আলানিয়াতাও ওৱা আতুবু ইলাইহি মিনাজ জামবিলাজি আ'লামু ওৱা মিনাজ জামবিলাজি লা আ'লামু ইলাকা আনতা আল্লামুল গুইউবি, ওৱা ছাত্তাৰুল উইউবি ওৱা গাফফাৰুল জুন্বি। ওৱা লা হাওলা ওৱা লা কুৱৱাতা ইলা বিলাহিল আলিইল আজিম।

অৰ্থ :- মই আল্লাহৰ পৰা ক্ষমা বিচাৰোঁ যিজন মোৰ প্ৰভু প্ৰতিপালক, সকলো ধৰণৰ পাপৰ পৰা যি মোৰ দ্বাৰা জানি বুজি বা গোপন অৱস্থাত বা প্ৰকাশ্য ভাৱে হৈছে তাৰ পৰা মই তৌবা কৰো সেইজনাৰ চৰণত সেই পাপৰ পৰা যি মই নিজে জানো আৰু সেই পাপ যি মই নাজানো, বাস্তৱিকতে অদৃশ্যৰ জ্ঞান তোমাৰেই ওচৰত। আৰু পাপসমূহ গোপন কৰোঁতাৰ কৰ্তৃত্ব তোমাৰেই আৰু পাপসমূহৰ ক্ষমাকাৰী তুমিয়েই। পাপৰ পৰা ৰক্ষা পোৱাৰ আৰু পুণ্য কৰ্ম কৰাৰ শক্তি আল্লাহৰ বাহিৰে কাৰো ওচৰত নাই যি সৰ্বশক্তিমান।